„Gazeta Lwowska“ ... urzędowym wychodzi codziennie o 3ciej godzinie po południu, z wyjątkiem świat uroczystych i niedzieli. Co sobota wychodzi „Dodatek Tygodniowy“.
Prenumerata wynosi z przesyłką pocztową na rok cały 16 złr., na kwartał 4 złr., na miesiąc 1 złr. 35 c Miejscowa na rok 12 zł. na kwartał 3 złr., na miesiąc 1 złr.

GAZETA LWOWSKA.

Za inseraty i artykuły nadesłane od jednego wiersza: pierwszy raz 6 c., drugi i trzeci po 5 c. Należytość stęplowa od każdej inseraty 30 cent.
Przesyłki (franco) odbiera Administracya Gazety Lwowskiej. Numer pojedyńczy w Expedycyi Gazety (Ulica Wałowa Nr. 37) 50 c.
Reklamacye wolne od opłaty pocztowej.

Prenumerata na „Dodatek tygodniowy“ osobno wynosi rocznie: w miejscu 4 złr., z przesyłką pocztową 5 złr. w. a.

Nro. 17. Piątek 22. Stycznia 1869. Rok wydania 59.

Telegram Gazety Lwowskiej.

Wiedeń, 22. stycznia. Dzisiejsza „Gazeta Wiedeńska“ donosi: Mianowani zostali przez Najjaśniejszego Pana dożywotnimi członkami izby panów Rady państwa: Arneth, Adolf Auersperg, br. Burg, hr. Coudenhove, hr. Desfours-Walderode, burmistrz Dietl, hr. Dubsky, br. Hardtl, Hein, radca tajny Heisler, br. Herrmy, radca tajny Hye, hr. Kolowrat, Krasicki, Ledebur, książę Karol Lobkovitz, profesor Neumann, właściciel fabryki Stark, radca dworu Unger, prezydent izby handlowej Winterstein.

(Telegram „Czasu“.)

Berlin, 21. stycznia. Dzienniki wieczorne donoszą, że najbliższe posiedzenie Sejmu związkowego zajmować się będzie propozycyami Badenu. Bawaryi, Wirtembergu, względem pełnienia obowiązku wojskowego w armii związkowej i odwrotnie.

Część urzędowa.

Jego ces. i król. Apost. Mość najwyższem postanowieniem z d. 12. b. m. raczył najmiłościwiej mianować Dr. Jana Ilnickiego kanonika honorowego i wicedyrektora gr. kat. seminaryum jeneralnego we Lwowie, kanonikiem katedralnym gr. kat. kapituły katedralnej w Przemyślu.

Dnia 20. b. m. wyszedł z c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i rozesłany został zeszyt IV. dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 5. Protokoł z d. 5. listopada 1868 względem przystąpienia monarchii austryacko-węgierskiej do postanowień ustawy tureckiej 7. sephera 1284 (18. czerwca 1867) nadającej cudzoziemcom prawo nabywania w państwie ottomańskiem nieruchomości pod pewnemi warunkami.

(Podpisany w Konstantynopolu d. 5. listopada 1868 w skutku upoważnienia Jego c. i kr. Apost. Mości z d. 18. października 1868).

Nr. 6. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z d. 6. stycznia 1869 względem ustanowienia w Carotte expozytury pobocznego urzędu celnego drugiej klasy w Casotto naprzeciwko włoskiego urzędu celnego w Lastebasse i względem upoważnienia pobocznego urzędu celnego w Casotto i jego expozytury w Carotte do wzajemnego przekazywania sobie włoskich transportów przewozowych.

Nr. 7. Ustawa z d. 9. stycznia 1869 względem zmian w przepisach o należytościach przy postępowaniu konkursowem.

Nr. 8. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z d. 9. stycznia 1869 względem obowiązku stemplowania podań przedkładanych w kształcie telegramów.

Nr. 9. Obwieszczenie ministerstwa skarbu z. d. 12. stycznia 1869 względem upoważnienia głównego urzędu celnego w Villach do postępowania według przepisów o meldowaniu transportów.

Część nieurzędowa.

157. posiedzenie izby deputowanych Rady państwa odbędzie się dziś (dnia 22. b. m.) Na porządku dziennym tego posiedzenia są następujące przedmioty: Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego względem spółek akcyjnych i komandytowych na akcye; wybór jednego członka do komisyi ekonomicznej w miejsce dep. Bajamonti; wybór komisyi do obrady przygowawczej nad wnioskiem dep. Dr. Rosera względem ograniczenia czasu pracy w fabrykach; drugie czytanie uchwalonej przez izbę panów ustawy względem postępowania przy hypotecznem podziale nieruchomości; ewentualnie sprawozdanie komisyi budżetowej i ekonomicznej względem regulacyi Dunaju.

Ustawa względem zaprowadzenia podatku dochodowego osobistego zawiera następujące postanowienia: Według §. 1. podatkowi dochodowemu osobistemu podlega wszelki czysty dochód, pochodzący z jednego lub kilku źródeł, na którym podatek bezpośredni cięży lub nie. Od podatku dochodowego osobistego są uwolnieni a) wszyscy, których całkowity dochod nie przenosi w miejscach zamkniętych 700 złr. we wszystkich innych 600 złr., b) oficerowie i żołnierze, co się tyczy ich żołdów. Obowiązani do podatku dzielą się na 20 klas podległych podatkowi jak następuje:

I.	klasa do 1000 złr. dochodu,	podatek 8 złr.
II	„ od 1000 do 1500 złr. dochodu.	podatek 15 złr.
III.	„ „ 1000 „ 2000 złr.	„ „ 27 złr.
IV.	„ „ 2000 „ 2500 złr.	„ „ 40 złr.
V.	„ „ 2500 „ 3000 złr.	„ „ 54 złr.
VI.	„ „ 3000 „ 3500 złr.	„ „ 70 złr.
VII.	„ „ 3500 „ 4000 złr.	„ „ 86 złr.
VIII.	„ „ 4000 „ 4500 złr.	„ „ 103 złr.
IX.	„ „ 4500 „ 5000 złr.	„ „ 121 złr.
X.	„ „ 5000 „ 5500 złr.	„ „ 140 złr.
XI.	„ „ 5500 „ 6000 złr.	„ „ 160 złr.
XII.	kl. od 6000 do 10.000 złr. doch.,	pod. 3 % cał. d.
XIII.	„ „ 10.000 „ 20.000 „	„ „ 3¼ „ „
XIV.	„ „ 20.000 „ 30.000 „	„ „ 3½ „ „
XV.	„ „ 30.000 „ 40.000 „	„ „ 3¾ „ „
XVI.	„ „ 40.000 „ 50.000 „	„ „ 4 „ „
XVII.	„ „ 50.000 „ 60.000 „	„ „ 4¼ „ „
XVIII.	„ „ 60.000 „ 70.000 „	„ „ 4½ „ „
XIX.	„ „ 70.000 „ 80.000 „	„ „ 4¾ „ „
XX.	„ nad 80.000 „	„ „ 5 „ „

Komisya budżetowa izby deputowanych Rady państwa na posiedzeniu w dn. 18. b. m. obradowała nad sprawozdaniem deputowanego Dra. van der Strass względem petycyi urzędników wszystkich sądów pierwszej instancyi, z wyjątkiem sądów w okręgu wyższego sądu krajowego lwowskiego i sług kilku sądów pierwszej instancyi o uregulowanie ich płac. W obszernem porównawczem sprawozdaniu referent przedstawił smutne położenie petentów i wyłuszczył przyczyny tegoż.

Komisya budżetowa wnosi: prosić usilnie rząd, aby jeszcze w ciągu tej sesyi przedłożył izbie odpowiednie projekta w celu polepszenia losu urzędników przy sądach pierwszej instancyi.

Tak zdeprymowanego usposobienia — powiada „Berl. Börsen Ztg.“ — jakie obecnie panuje w ministerstwie pruskiem skarbu, nie można pamięcią zasięgnąć; nawet na wiosnę w roku 1866, kiedy minister skarbu zaprzeczał uroczyście, jakoby się znajdowały środki do prowadzenia wojny, usposobienie nie było tak złe, ponieważ radzcy w ministerstwie wiedzieli bardzo dobrze, że minister się myli, że dosyć znajduje się środków, byleby tylko zjawił się mąż, ażeby je spieniężyć. Dziś rzecz się ma inaczej, dziś męża takiego posiadamy, dziś wszyscy wiedzą, że wszystko, co tylko zdziałać będzie można, zdziałane zostanie, a przecież nikt nie może odszukać wyjścia z labiryntu niedoboru. Nie ma tu mowy, jakim sposobem pokryć niedobór z zapasów handlu morskiego, lub ze sprzedaży akcyi kolei żelaznej kolońsko-mindeńskiej, nad czem owi ludzie głowę sobie łamią, lecz zachodzi pytanie, jakimby sposobem niedoboru na przyszłość uniknąć można i jak wielkim wtedy będzie niedobór?“ Pokrycie niedoboru przez nałożenie nowego podatku nie jest tak łatwem, jak się to na pierwszy rzut oka wydaje. Pan minister skarbu oświadczył wprawdzie przed dwoma miesiącami, że naród pruski jest w stanie opłacać wyższe podatki, lecz w rzeczywistości tak nie jest. Już w tym roku dochód z podatków stałych i niestałych jest o 3 i pół miliona mniejszy niż w ubiegłym roku. Suma ta naturalnie będzie musiała być pokrytą, zapewne zażąda rząd od sejmu przyzwolenia nadzwyczajnego kredytu na tę wysokość. Będziemy wtedy mieli powiększoną liczbę notów państwowych. Mniejsza jeszcze z tem: dochody na rok 1869 nie przyniosą tyle ile sądzono. Handel i przemysł w Prusach ciągle jest jeszcze przyciśnięty; w Prusach wschodnich z powodu nędzy podatki nie wpłyną w tej wysokości. w jakiej są obliczone. To jest najlepszą oznaką, że podatków w Prusach już podwyższać nie można i ztąd też owo zdeprymowane usposobienie w pruskiem ministerstwie skarbu.

Stosunki militarne związku północno-niemieckiego stanowczo już urządzone zostały i jak powiadają „Militär Blätter“, dość tylko krótkiego telegramu z Berlina, aby prawie milion żołnierzy pod broń powołać. Rdzeniem wojska związkowego jest armia pruska która z włączonemi do niej kontyngensami tworzy jednolitą całość. Te części wojsk, stanowczo pruskich, są dziś następujące:

1. Wojska polowe: 325 batalionów, między któremi 32 gwardyi, z 1146 armatami a 11 pułków artyleryi. Liczba walczących, bez oficerów, wynosi 410.000 ludzi. Tu dodać trzeba kontyngensy związkowe razem 53.000 walczących, w 43 batalionach piechoty, 36 szwadronach jazdy ze 120 armatami. Na Saksonię przypada 29 batalionów, 24 szwadrony i 96 armat, oraz 1 batalion pionierów; Brunszwik 3 bataliony, 4 szwadrony i 6 armat; Meklemburg Strelitz 1 batalion piechoty; wielkie księstwo Heskie 10 batalionów, 8 szwadronów, 24 armat i ¼ bataliona pionierów.

2. Wojska zapaśne. Prusy 107½ batalionów piechoty, 67 szwadronów jazdy, 216 armat, 12 batalionów pionierów, razem 128.090 walczących. Do tego dołączają się kontyngensy związkowe z 13 batalionami piechoty, 9 szwadronami jazdy i 24 armatami, razem 15,000 walczących.

3. Wojska załogowe. Prusy 190 batalionów piechoty, 14 kompanii strzelców, 48 szwadronów jazdy itd. razem 175.000 walczących. Do tego się przyłącza 22.000 walczących kontyngensów związkowych. Czyli razem 803.000 ludzi bez oficerów, pociągów, rzemieślników itd.

Zlanie tak wielu dawniejszych kontyngensów z wojskiem pruskiem wprowadziło liczne nowe żywioły do korpusu oficerów i spowodowało potrzebę nowych podziałów wojska na miejsce rozwiązanych kontyngensów. Współcześnie to zlanie armii wymagało zupełnie nowego podziału okręgów landwerowych, przyczem trzymano się zasady, żeby małe okręgi administracyjne łączyć z okręgami wojskowemi.

Jak donosi „Francös. Corresp.“ wywołały entuzyazm szczególnie cztery ustępy mowy, którą Cesarz Napoleon posiedzenie ciała ustawodawczego w d. 18. b. m. zagaił, t. j. ustęp, w którym Cesarz mówił o utrzymaniu silną ręką porządku obok danych wolności, powtóre gdy Cesarz oświadczył, że uzbrojenie jest ukończone i Francya jest gotową do boju, dalej ustęp o pokoju i o chęci utrzymania tegoż. nakoniec przy oświadczeniu, że od lat dwudziestu nie powziął Cesarz żadnej myśli, ani też nie wykonał nic, do czegoby go nie były spowodowały interesa i dobro Francyi. Półurzędowe dzienniki wstrzymują się z wydawaniem swoich sądów o mowie tronowej. Pomiędzy dziennikami niezawisłemi uznaje „Journal de Paris“, że tchnie ona duchem liberalnym; „Liberté“ nazywa ją najlepszą ze wszystkich jakie Napoleon miał od r. 1852, chociażby chciała, żeby w niej była zapowiedziana amnestya za przestępstwa prasowe. „La Presse“ podnosi to szczególnie w mowie od tronu, że Cesarz daleki od obawiania się zawisłości ciała ustawodawczego, pragnie jej przeciwnie i uważa ją za podporę rządu.

Pogłoski o staraniu się księcia Aosta o tron hiszpański utrzymują się i owszem nabrały prawdopodobieństwa przez to, że książe niedawno udał się z Genuy do Florencyi jedynie dla narady z królem, jakkolwiek właśnie podówczas małżonka jego oczekiwała rozwiązania.

O wypadkach w **Hiszpanii** donosi „Constitutionnel“, że zamierzone zlanie się progresistów i republikanów rozbiło się o wygórowane żądania tych ostatnich. Stronnictwa przygotowywały się do wyborów. Jenerał de Rodas był już w drodze do Madrytu, aby objąć funkcye dyrektora jeneralnego artyleryi, tak że wojsko, które tworzyło armię andaluzyjską po zniesieniu stanu oblężenia w Maladze, powracało do swoich leż. Tenże korespondent przypisuje marszałkowi Primowi zamiar przywiązania armii jeszcze silniej do swojej osoby. Prim nosi się z myślą rozwiązania wszystkich dyrektoryatów armii i zamienienia ich w sekcye ministerstwa wojny. Jenerałowie, którzy obecnie te stanowiska zajmują, mają być przeniesieni do sądu wojennego i marynarki. Prawdopodobnie nie przyjmą oni tego przeniesienia i Prim pozbędzie się tym sposobem pewnej liczby doradźców należących do stronnictwa unionistów, jak de Rodas, Cordoba, Echague, Orvino i Contreras, którzyby mu w stanowczej chwili mogli stanąć w drodze. W końcu upatruje korespondent pewien związek pomiędzy tym zamiarem Prima a rozkazem wydanym do jenerała kapitana Katalonii, w którym poleca temuż, żeby zmobilizował milicyę narodową. Niedaleka przyszłość okaże o ile te domysły są słuszne.

Straż obywatelska czyli miejska w **Madrycie**, która przestała się już nazywać milicyą albo gwardyą narodową, a przybrała tytuł ochotników wolności (voluntarios de la libertad), dowiedziała się, że rząd tymczasowy myśli ją, tak jak w Kadyxie i Maladze uczynił, rozbroić i zreorganizować. Wiadomość ta wielkie w jej szeregach sprawiła oburzenie i miasto z tego powodu było w trwodze przez dni parę. Obawiano się nowego wybuchu. Powaga wszakże jaką ma u gwardyi narodowej madryckiej naczelny jej dowódzca, burmistrz stolicy p. Rivero, i moc z jaką się względem rządu postawił, zażegnały tym razem burzę, i rząd widział się zmuszonym publicznie oznajmić, że nie miał wcale intencyi odbolników wolności rozwiązywać. Jest to jednak rzecz tylko odłożona, nie zaś zaniechana; taka bowiem gwardya narodowa, jak się tu złożyła, musi być ustawiczną rokoszu zapowiedzią i okazyą przeważają w niej bowiem najniższe klasy ludności. — Dodać trzeba jako niezbędne objaśnienie, że hiszpańscy krańcowi liberaliści nic a nic z trzydziestopięcioletniego doświadczenia nie skorzystali i zawsze się kochają w pięknych lecz niezastosowalnych ideach; nie mają praktycznego ducha i wyobrażają sobie, jakoby przy ich uwielbianej wielkiej wolności a jeszcze i uzbrojonym tłumem, rządzić krajem było można. Dla tego też nigdy się długo u steru rządowego utrzymać nie mogli, wciąż od przesadnych wymagań niesfornych tłumów zależąc, i nic dziwnego, że nieraz ten lub ów jenerał, mając wojsko za sobą, bez trudności ich rządy obalał; gdyż ogół nie może długo nieładu znosić. Tak zrobił Narvaez w r. 1843, tak później Odonnel w 1856 r.

W Kadyxie stan wojenny zniesiono i uczestnicy tamecznego rokoszu, sądzeni są przez sądy zwyczajne; w Maladze rządzi jeszcze władza wojskowa, ale dowodzący jenerał ogłosił rodzaj amnestyi, od której główni tylko sprawcy i podżegacze rokoszu są wyjęci. Zabitych powstańców było tam przeszło stu, a raunych ogromna liczba.

O wypadkach na **wyspie Reunion** otrzymano szczegółowe sprawozdanie, przysłane z tej kolonii francuzkiej ostatnią pocztą do Marsylii. W St. Denis wyprawiono pierwszą demonstracyę przeciwko jezuitom. Gubernator potrafił uspokoić wzburzone tłumy, które wzniosły okrzyk: „Niech żyje cesarz, niech żyje gubernator! Precz z Jezuitami, z ojcami opatrzności!“ D. 2. grudnia wybuchły nowe niepokoje. Gubernator powołał milicyę i potem zmienił swój rozkaz, ale zapóźno. Zebrana milicya myślała że ją chcą przez wojsko rozbroić. Wtedy pojawił się dyrektor policyi, otoczony eskortą i wezwał trzy razy lud żeby się rozszedł. Gdy rozkazu nieusłuchano, dało wojsko ognia i raniło lub zabiło około 80 osób. D. 3. grudnia udała się deputacya do gubernatora i nieporozumienie się wyjaśniło. Powierzył on straż miasta i wszystkie posterunki milicyi, kazał wojsko skonsygnować i ogłosił stan oblężenia, który nazajutrz zniesiono. Petycya podana do gubernatora żądała wydalenia Jezuitów. Na Madryt donoszą, że rozporządzenie gubernatora Dupré z d. 14. grudnia zakazuje dziennikom kolonii ogłaszać jakiekolwiek artykuły lub wiadomości politycznej treści. Później ogłoszono następujące ograniczenia dla dzienników: nie wolno krytykować konstytucyi kolonii, nie wolno robić żadnych aluzyi do smutnych wypadków ostatnich czasów, które stały się powodem do ogłoszenia stanu oblężenia w St. Denis; nie wolno prowadzić drażniącej polemiki, którąby mogła roznamiętniać opinię publiczną.

Znana mowa, w której **Bratiano** niedawno na zgromadzeniu wyborczem z taką namiętnością na rząd turecki powstawał i tak jawnie wypowiedział zamiar anexyi Siedmiogrodu do Rumunii, a naostatek w osobie i pochodzeniu teraźniejszego władcy księztw naddunajskich upatrywał niezbity powód do niezmiernego rozpostarcia panowania rumuńskiego — ta mowa powtarzamy nastręcza półurzędowej „Turquie“ sposobność do zapytania jak się to dzieje, że liberalny par excellence Bratiano nagle w czasach tak oświeconych przemawia za wojną religijną. Na to pytanie daje zadowalniającą odpowiedź rzut oka na przeszłe życie publiczne p. Bratiano. Będąc agitatorem z rzemiosła, dążył Bratiano zawsze tylko do obalenia istniejącego porządku, aby ruiny użyć za piedestał własnego wyniesienia się. Postępując tą drogą, naruszył on w swoim czasie konstytucyę przez rozwiązanie senatu, wywierał niesłychaną presyę na wyborców, aby przepełnić izbę swojemi kreaturami i zgwałcił nawet gwarantowaną przez konstytucyę rumuńską nietykalność sędziów trybunału kasacyjnego. To nie jest jednak wszystko jeszcze. W całym Bukareszbie mówią głośno o marnotrawieniu publicznych pieniędzy i o defraudacyach prawie we wszystkich gałęziach administracyi. Gdyby te pogłoski się potwierdziły, to mowa p. Bratiano byłaby wytłómaczoną. W obawie żeby mu nie zdarto maski i żeby skandaliczna strona jego administracyi nie została odsłoniętą, chciał oszukać swoje audytoryum. Nadużywając swojej wymowy we własnym interesie, starał się doprowadzić lud do egzaltacyi i zastraszyć ministrów, aby nie przedsiębrali zamierzonego śledztwa w postępowaniu byłego gabinetu. Niezaprzeczenie zręczna taktyka. Ale czy ministrowie będą tak słabi, aby popadli w zastawioną na nich łapkę? To dopiero przyszłość okaże.

Z **Janiny** dowiaduje się „Turquie“, że także chrześciańska ludność Epiru i Tessalii, a mianowicie Albańczycy, których kilkakrotnie napadały heleńskie bandy rabusiów, postanowili wystąpić przeciwko Grekom w razie wybuchu wojny. Granica jest silnie obsadzona, a na wodach paszaliku krąży znaczna turecka eskadra.

O **końcu kreteńskiego powstania** podaje szczegółowe doniesienie podług opowiadania ochotników, którzy do domu powrócili, korespondent ateński „Timesa“. Opisuje on, że d. 6 grudnia wylądowało na północy wyspy 600 Spartanów pod dowództwem Leonidasa Petropulakis, a d. 10. grudnia 300 innych na południowem wybrzeżu. Byli oni jednakże bardzo zdziwieni, że nietylko Turcy mieli się wszędzie na ostrożności, lecz że i chrześciańska ludność niezwłocznie zawiadamiała wojsko tureckie, skoro tylko wygłodniali obrońcy wolności gdziekolwiek się pokazali. Zapas żywności na pięć dni wkrótce się wyczerpał, a Turcy w ciągłych utarczkach odpierali nieprzyjaciół od miejsca, gdzieby byli mogli znaleść żywność. W powiecie Amarion połączono się z główną armią powstańców, przez co cała siła zbrojna pomnożyła się do 2500 ludzi, co wszakże nie zmniejszyło niedostatku żywności. Po rozstawieniu tureckich oddziałów pozostała otwartą tylko droga na północny zachód i Petropulakis wyruszył ku Sfakii w nadziei że tam znajdzie jakieś zapasy. Na tym marszu stracił 400 ludzi w zabitych i ranionych, a 250 zbiegło z szeregów. W Sfakia, ani też w Kallikrate nie znalazł zapasów i dlatego ruszył dalej na wyżynę Aokyfo. Pomimo że byli obsaczeni ze wszystkich stron, odrzucili jednak powstańcy propozycyę poddania się, którą im robił konzul francuzki, ale wkrótce potem kapitulowali z niedostatku pod warunkiem wolnego powrotu do Grecyi, poczem Turcy postarali się dla nich o żywność i o przewóz. Młodszy Petropulakis umknął w czasie zawieszenia broni w nocy. W Syra panowała wielka obawa gdy odesłani powstańcy tamże przybyli i uspokojono się dopiero wtedy g broń swoją złożyli w urzędzie.

Kronika.

(**Walne zgromadzenie Stowarzyszenia czynnej miłości bliźniego.**) Dnia 24go stycznia 1869 o godzinie 4. z południa odbędzie się w wielkiej sali ratuszowej walne zgromadzenie Stowarzyszenia czynnej miłości bliźniego. Na porządku dziennym: 1. Wybór wydziału. 2 Zamknięcie rachunków i sprawozdanie czynności za rok 1868. 3. Budżet na rok 1869. Budżet wystawiony jest od 15. b. m. do przeglądnięcia w biurze.

(**Składki na pogorzelców.**) W powiecie rzeszowskim dla Stanisławowa: urzędy parafialne w Mrowli 3 złr. 60 c., w Lubeni 4 złr. 80 c., gmina Blizianka 87 c., urząd parafialny w Głogowie 3 złr. 50 c.; dla Krupska: gmina Biała 1 złr. 39½ c.; dla Sobowa: proboszcz z Borku 1 złr., proboszcz z Czudca 6 złr.; dla Tyśmienicy: proboszcz z Czudca 4 złr. W powiecie bialskim: dla Złotego Potoka, Mostów wielkich, Toporowa, Tyśmienicy i Narajowa gmina Bulowice 5 złr., dla Narajowa, Tyśmienicy i Toporowa urząd parafialny w Polance wielkiej 6 złr., dla Toporowa właściciel Buczkowie 4 złr., dla Narajowa tenże 3 złr.

(**Pożary.**) Dn. 20. z. m. w Frydrychowicach w pow. wadowickim zgorzała stodoła dworska ze zbożem, przyczyna nie wiadoma; dn. 22. z. m. w Barwałdzie dolnym w pow. wadowickim stodoła włościańska ze zbożem, przyczyna nie wiadoma, szkoda 900 złr.; dn. 24. z. m. w Choczni w pow. wadowickim 2 domy włościańskie skutkiem nieostrożności; dn. 31. z. m. w Złoty w pow. brzeskim 2 stodoły włościańskie, przyczyna nie wiadoma, szkoda 304 złr.; w Uhrynowie w pow. sokalskim 5 budynków gospod. proboszcza, jak sądzą przez podpalenie; dn. 6go b. m. w Radoczy w pow. wadowickim karczma zabezpieczona, przyczyna nie wiadoma, szkoda 200 złr.; dn. 10. b. m. w Ubieszynie w pow. łańcuckim 2 stodoły włościańskie ze zbożem, przyczyna nie wiadoma, szkoda 674 złr; w Horodyłowie w pow. złoczowskim budynki gosp. 2 włościan, skutkiem nieostrożności, szkoda 400 złr.; dn. 13. b. m. w Czarnokońcach w pow. husiatyńskim budynki gospod. 1 włościanina, skutkiem nieostrożności, szkoda 60 złr.

(**Nieszczęsne wypadki.**) D. 10. b. m. syn jednego z włościan z Horoholiny w powiecie bohorodczańskim zranił przypadkiem swoją siostrę przyrodnią nożem w piersi, w skutku czego taż umarła tego samego dnia. Wasyl Hryciów z Borusowa w pow. bobrzeckim poniósł śmierć d. 10. przygnieciony wozem, który się na niego obalił. W Daszawie w pow. stryjskim jeden z włościan zabił przez nieostrożność własnego syna 17letniego wystrzałem z fuzyi. Wasyl Daryjczuk urlopnik z Popielnik w pow. śniatyńskim, wracając d. 15. b. m. z Zabłotowa do domu, poniósł w drodze śmierć przez zmarznięcie.

(**Rzadki pogrzeb.**) W Wies w Styryi odbył się pogrzeb pewnej staruszki, z tego względu rzadki, że trumnę niosło sześciu synów zmarłej, siódmy zaś syn jako kapłan prowadził kondukt.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów, 21. stycznia. Na tutejszej giełdzie płacono: Fasola zielona korzec 182 ℔ sporco 7.25 (z workiem).

(**Dywidenda banku narodowego.**) Według ogłoszenia dyrekcyi uprzyw. austr. banku narodowego, dywidendę za drugie półrocze 1866, wynoszącą od każdej akcyi 27 złr. 90 c. w. a., wypłaca od d. 18. b. m. kasa akcyjna banku narodowego w Wiedniu.

Ceny targowe w miesiącu grudniu:

	Miejsce targu									
	Żmigród		Dukla		Brzozów		Sanok		Krosno	
	zr.	c.	zr.	c.	zr.	c.	zr.	c.	zr.	c.
	waluta austryacka									
Mec pszenicy	3	50	3	90	4	16	3	80	3	57
„ żyta	2	80	3	2	3	25	2	65	3	13
„ jęczmienia . .	2	.	2	44	2	12	2	5	2	4
„ owsa	1	60	1	55	1	50	1	40	1	52
„ hreczki	2	20	.	.	.	.	.	.	2	40
„ kukurudzy . . .		.	2	72	.	.	.	.	2	92
„ ziemniaków . .			.	72	1	5	.	80	.	60
Grochu	3	.	3	50	3	10	.	.	3	50
Cetnar siana	1	.	1	12	1	5	1	5	1	10
Sąg drzewa twardego	5	.	5	60	5	50	5	.	7	.
„ „ miękkiego	3	50	3	30	3	50	3	40	5	20
Funt mięsa wołowego		11		10		12	.	14	.	12
Miara wina	.		1		.	40		.	1	.
„ piwa		.		20	.	20	.	.	.	28
Wyrobnik z wiktem		10	.	25	.	10	.	.	.	96
„ bez wiktu .	.	20		50	.	30		.	.	50

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.
Dnia 21. stycznia 1869.

Pora	Barometr w mierze par. sprow do 0° Reau	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	328.52	−14 4	94.	PdW. bel.	9
2. god. po poł.	328.15	−11 6	60.	„ „	9
10. god. wiecz.	328.07	−14.3	97.	„ „	0

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 21. stycznia.

Hotel europejski: PP. Aywas J., z Wiednia. — Bogusz G., z Dusanowa. — Kozicki M., z Skowiatyna. — Wykowski Ks., z Suszczyna

Hotel Langa: Delinowski A., adw., z Tarnopola.

Hotel angielski: Hr. Drohojewski K., z Tomanowic. — Janowski Z., z Falejówki. — Padlewski S., z Suchodół.

Hotel podolski: Borowski L., z Stechlowa.

Hotel Krakowski: Sabbatyn W., do Rosyi.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 21. stycznia.

PP.: Hr. Golejewski A., do Harasymowa. — Asslan M., do Bukowiny. — Skrzyszewski S., do Sewerynki. — Szumlański M., do Krzywego. — Bardasz Iz., c. k. lekarz pułk., do Złoczowa.

TEATR.

Dziś: (przed. pol.) **„Przeszłość kobiety"**, komedya w 4 aktach z francuskiego.

Odpowiedzialny redaktor **Adolf Rudyński.**

Kurs giełdy Lwowskiej.

Effekta	Uskuteczn. sprzedaże		Kurs przeciętny		Kurs ostatni płacą		Kurs ostatni żądają	
	Złote austryackie							
Dnia 21. stycznia.								
Akc. gal. kol. ż. K. L.	216	—	216	—	215	50	216	25
Akc. kol. lw.-czer.	—	—	—	—	175	75	176	75
„ banku hip. galic.	—	—	—	—	75	75	77	—
„ pap. czerl. po 200 złr. w. a.	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolej Lw.-Cz. Jassy	—	—	—	—	—	—	—	—
Listy z. T. kr. gal. w m. k.	—	—	—	—	81	80	82	10
Listy z. T. kr. gal. w w. a.	—	—	—	—	77	90	78	30
Banku hip. gal.	—	—	—	—	88	—	88	40
Oblig. ind. gal.	—	—	—	—	68	55	69	—
detto W. X Krak.	—	—	—	—	—	—	—	—
detto Ksiest Bnk.	—	—	—	—	—	—	—	—
Poż. gl. r. 1866 po 7%	—	—	—	—	100	75	101	75
Pier. k. g. h. l. I Em.	—	—	—	—	—	—	—	—
detto dtto dtto II. „	—	—	—	—	—	—	—	—
detto dtto Lw.-Cz. I. Em.	—	—	—	—	—	—	—	—
detto dtto II. „	—	—	—	—	—	—	—	—
Dukat holenderski	—	—	—	—	5	56	5	63
Dukat cesarski	—	—	—	—	5	63	5	69
Napoleondor	—	—	—	—	9	58	9	68
Pół imperyał rosyjski	—	—	—	—	9	67	9	80
Rubel srebrny rosyjski	—	—	—	—	1	85	1	88
Rubel papier. rosyjski	+	—	—	—	1	63	1	64
Bank. pol. za 100 zł. pol.	—	—	—	—	—	—	—	—
Talar pruski srebrny	—	—	—	—	—	—	—	—
Pruskie bilety kasowe	—	—	—	—	1	77½	1	78½
Srebro	—	—	—	—	117	75	118	75

(oprócz kupona bieżącego)

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 19 stycznia 1869.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.

(Za 100 zł.)	pien.	towar.
Z pożyczki narod. z procentami od stycznia do lipca po 5%	65.40	65 60
od kwietnia do października po 5%	—.—	—.—
Pożyczka w srebrze 1864 (funt. szt.) zwrotna w 35 latach po 5%	71 —	71 50
Pożyczka w srebrze z 1865 (franki) zwrotna w 37 latach po 5%	74 50	75.—
Metaliki po 4½%	54 40	54.80
Przez. do wyl. z r. 1839 całe losy	183 75	184.25
Przez. do wyl. z r. 1839 piąta część losów	—.—	—.—
Przez. do wyl. z r. 1854	84.50	85.—
Przez. do wyl. z r. 1860 po 500 zł.	93.50	93 70
Przez. do wyl. z r. 1860 po 100 zł.	98 50	98.75
Pożyczka z r. 1864 (z premią) po 100 złr.	113.80	114.—
Renty Como po 42 lir. aust.	21.50	22.—

B. Krajów koronnych.

Obligacye indemn. po 5% za 100 złr.

	pien.	towar.
Niższej Austryi	88 25	88.75
Czech	91.75	92.50
Węgier	78 50	78 75
Galicyi	68 50	69.—
Siedmiogrodu	74.—	74 50
Bukowiny	68.50	69.—
Galic. pożyczki głod. z r. 1866 po 7%	100.60	100.80

2. Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego	678.—	680.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	254.—	254.20
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	710.—	715.—
Banku anglo-austryackiego na 200 złr. (20 ft. sterl.) z wpłatą 30%	219.—	219 50
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	2010 —	2015.—
Uprzyw. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	309.50	309.70
Połud. kolei państ., po 200 zł. w. a. czyli 500 fr.	213 50	214 —
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. mon. konw.	173.—	173 50
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. mon. konw.	213.—	213.50
Lwowsko-czerniow. kolej po 200 zł. w. a. w srebrze (20 f. s.)	175.50	176 —
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	573.—	575.—
Galic. banku hyp. po 200 złr. wpłata 40%	—.—	—.—

3. Listy zastawne.

(za 100 zł.)	pien.	towar.
Banku narod. w w. a. przezn. do losowania po 5%	94.25	94.40
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	76.75	77.50
Galic. banku hyp. po 6%	87.75	88.25
Galic. Towar. ziemskie. po 5½%	92 50	93.—
detto (renta) po 6%	—.—	—.—
Austr. towarz. kr. ziem. przez. do losow. po 5% w sr.	107.25	107.75

4. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kol. półn. po 100 złr. m. k.	92.75	93.—
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	90.—	90 50
Kolej galic. Karola Ludwika po 300 złr. w. a. (w srebrze) po 5% za 100 złr	97.25	97.50

5. Losy.

(za sztukę.)	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	158.—	158.50
Tow. żeg. par. na Dunaju po 100 zł. m. k.	94.—	94.50
Poż. Tryc. po 100 zł. m. k.	118.—	120.—
„ „ po 50 zł. w. a.	56.—	57 —
Pożyczka miasta Budy po 40 zł. w. a.	33.50	34 50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	—.—	—.—
Salma „ 40 „ „	40 —	41.—
Palffego „ 40 „ „	33 —	33.50
Clarego „ 40 „ „	38.—	39 —
St. Genois „ 40 „ „	36.—	36 50
Windischgrätza 20 „ „	20 —	21 —
Waldsteina 20 „ „	22.—	23.—
Keglevicha „ 10 „ „	14.50	15.50
Fundacya szpit. Arcyksięcia Rudolfa	14.75	15.—

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	100 90	101. —
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	100 90	101. —
Berlin za 100 tal.	—.—	—.
Frankfurt za 100 zł. w. p. n.	101.10	101.20
Hamburg za 100 M. B.	89 10	89.30
Londyn za 10 ft. szt.	120 80	121.—
Paryż za 100 fr.	48 —	48. —

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. men.	—.—	—.—
detto. pełnej wagi	5.71	5.72
Korona	—.—	—.—
20frankówka	9.63½	9.64
Rosyjski imperyał	—.—	—.—
Talar związkowy	—.—	—.—
Srebro	118 65	118 85

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 20. stycznia.	złr	kr
Jednolity dług państwa w banknotach	60	75
„ „ z procentami z maja i listopada	60	75
„ „ w srebrze	65	80
Losy z 1860 roku	93	20
Akcye banku wiedeńskiego	678	—
„ „ kredytowego	256	10
Londyn, 10 funtów szterlingów	120	75
Srebro	118	50
„ towarem	—	—
Dukat pojedyńczy	5	70½

DZIENNIK URZĘDOWY.

(132) **Edykt.** (1)

Nr. 13.832. C. k. sąd obwodowy w Przemyślu podaje do publicznej wiadomości, iż w skutek zawezwania c. k. sądu krajowego we Lwowie z dnia 21. listopada 1868 do l. 58.499 na prośbę galicyjskiego Towarzystwa kredytowego celem zaspokojenia wierzytelności tegoż towarzystwa w sumie 4089 złr. 8½ kr. a. w. z. p. n. na dobrach Zohatyn własności Romana Schmiedt będących, w byłym obwodzie Sanockim a teraz starostwie powiatowym Bireckim położonych — zahypotekowanej — egzekucyjna sprzedaż w drodze publicznej licytacyi dóbr Zohatyn w trzech terminach, a to: dnia 1. marca, dnia 5. kwietnia i dnia 10. maja 1869 każdego razu o godzinie 10. rano w tutejszym sądzie pod następującemi warunkami przedsięwziętą będzie:

1. Cenę wywołania stanowi wartość dóbr, przy udzieleniu pożyczki przyjęta w sumie 23.540 złr. 15 kr. m. k., czyli 24.717 złr. 26½ c. a. w.

W pierwszym i drugim terminie dobra te niżej ceny wywołania nie będą sprzedane.

2. Dobra te sprzedane będą ryczałtowo, z wyłączeniem prawa do wynagrodzenia za zniesione powinności poddańcze, i bez wszelkiej ewikcyi.

3. Każdy z licytujących winien przed rozpoczęciem licytacyi dziesiątą część ceny wywołania, mianowicie sumę 2354 złr. m. k., czyli 2471 złr. 70 c. a. w. bądź w gotowiźnie, bądź w książeczkach galicyjskiej kasy oszczędności, bądź w listach zastawnych galicyjskiego towarzystwa kredytowego, lub austryj. banku narodowego, albo też w galic. obligacyach indemnizacyjnych, wedle ostatniego tychże kursu, nigdy jednak nad wartość nominalną tychże, do rąk komisyi licytacyjnej jako wadyum złożyć.

Wszakże dyrekcya galic. Towarzystwa kredytowego i galic. kasy oszczędności mają prawo licytować bez złożenia wadyum. — Wadyum najwięcej ofiarującego zatrzymanem i jeżeli w gotowiźnie złożone było, temuż w cenę kupna wliczonem, innym zas licytującym p ukończeniu licytacyi zwróconem będzie.

4. Gdyby dobra te w pierwszym lub drugim terminie przynajmniej za cenę wywołania sprzedane nie były, w trzecim terminie niżej ceny wywołania, jednak w każdym razie za taką tylko cenę sprzedane będą, którąby na zaspokojenie wierzytelności galic. Towarzystwa kredytowego i galic. kasy oszczędności z należytościami podrzędnemi wystarczyła.— Gdyby zaś dobra te i w trzecim terminie pod warunkiem wyżej wskazanym, sprzedane nie były, natenczas w celu ułożenia ułatwiających warunków wyznacza się termin sądowy na dzień 10. maja 1869 o godz. 4. po południu z tem oznajmieniem, iż nie stawający na terminie wierzyciele hypoteczni, jako do większości głosów stawających, przystępujący, uważani będą.

O rozpisaniu tej licytacyi zawiadamiają się obydwie strony, tudzież wszyscy na tych dobrach hypotekowani wierzyciele, a to wiadomi do własnych rąk, jakoteż wierzyciele, którzyby z wierzytelnościami swemi po 26. sierpnia 1868 do tabuli krajowej na te dobra weszli, niemniej i ci, którymby niniejsza uchwała niedosyć wcześnie, lub też wcale doręczoną być nie mogła, niniejszym edyktem i przez kuratora do bronienia ich praw tak przy tej sprzedaży, jakoteż i przy wszystkich ztąd wynikających sądowych czynnościach w osobie tutejszego adwokata Dr. Mochnackiego z zastępstwem p. adwokata Dr. Kozłowskiego im nadanego.

Z rady c. k. sądu obwodowego.

Przemyśl dnia 23. grudnia 1868.

(152) **Edykt.** (1)

Nro. 640. Magistrat król. gł. miasta Krakowa zawiadamia p. Jana Tomkiewicza z życia i miejsca pobytu niewiadomego, jako intabulowanego współwłaściciela dóbr Kobiernice i Międzybrodzie w powiecie Biała położonych równie też i jego domniemanych prawonabywców z życia i miejsca pobytu niewiadomych, że c. k. komisya serwitutowa w Krakowie wyznaczyła dekretem z 1. stycznia 1869 l. 648 do ustnej rozprawy względem wykupu lub regulacyi służebnictw, gminom Międzybłodzie i Kobiernice na gruntach dworskich lub odwrotnie dworowi na gruntach włościańskich przysługujących termin na dzień 11. a względnie 15. lutego 1869 o godzinie 9. z rana w mieście Krakowie w gmachu c. k. starostwa powiatowego w rynku głównym pod l. 28 położonym, odbyć się mającej i że taż sama c. k. komisya równocześnie dla ich zastępstwa i na ich koszt i niebezpieczeństwo ustanowiła kuratorem p. Włodzimierza Borowskiego męża p. Zofii z Tomkowiczów Borowskiej współwłaścicielki Kobiernic i Międzybrodzie.

W razie niestawienia się p. Jana Tomkiewicza lub jego prawnonabywców wspomniona rozprawa na powyższych a według okoliczności i na dalszych nanaczyć się mających terminach wedle ces. patentu z 5. lipca 1853 i instrukcyi ministeryalnej z 31go października 1857 z ustanowionym kuratorem przeprowadzoną zostanie.

Wzywa się więc niniejszym edyktem p. Jana Tomkowicza lub jego prawonabywców, aby albo osobiście na tych terminach się stawili, lub też pomienionemu ustanowionemu kuratorowi przed terminem udzielili, albo nareszcie obrali sobie innego zastępcę i o tem c. k. komisyi serwitutowej w Krakowie donieśli, w ogóle aby wszelkie, ku swej obronie potrzebne kroki zarządzili, inaczej bowiem następstwa z zaniedbania wynikłe sami sobie przypisać by musieli.

Z magistratu kr. głównego miasta.

Krakow, dnia 14. stycznia 1869.

(115) **Edykt.** (1)

Nro. 2068. C. k. sąd krajowy jako handlowy we Lwowie wzywa niniejszem posiadaczy zgubionego wexu z daty Żołkiew 29. sierpnia 1862 na kwotę 240 złr. a. w. przez Łucyana Cywińskiego wystawionego przez Juliusza Czerwińskiego akceptowanego przez Łucyana Cywińskiego na rzecz Józefa Pieńczykowskiego żyrowanego dnia 30. sierpnia 1862 na dniu 1. marca 1866 płatnego, ażeby go w przeciągu 45 dni przedłożyli i prawa swe do posiadania go wykazali gdyż w razie przeciwnym wexel ten za amortyzowany uważany będzie.

Lwów, dnia 14. stycznia 1869.

(80) **Edict.** (3)

Nro. 3792. Vom k. k. Kentyer Bezirksgerichte wird mittelst gegenwärtigen Edictes bekannt gemacht, es haben wider Frau **Emilie Boruta** die Eheleute **Catharina** und **Ignatz Jurzak sub praes. 5.** December 1865 Z. 4674 wegen Uebergabe der gerichtlichen Deponirung der Originalurkunde ddto. **Kozy** 22. September 1855 über das denselben gebührende Ausgedinge von der Realität Nr. **114** in **Kozy** Klage angebracht und um richterliche Hilfe gebeten, worüber zur mündlichen Verhandlung die Tagfahrt auf den 9 März 1869, Vormittags 9 Uhr hiergerichts angeordnet wird.

Da der Aufenthaltsort der belangten Emilie **Boruta** nicht bekannt ist, so hat das k. k. Bezirksgericht zu deren Vertretung und auf deren Gefahr und Kosten den hiesigen Landesadvocaten Hrn. Dr. **Xaver Chrzanowski** mit Substituirung des Landesadvocaten Hrn. Dr. **Gustaw Nowak** aus **Oświęcim** als Curator bestellt, mit welchem die angebrachte Rechtssache nach der für Galizien vorgeschriebenen Gerichtsordnung verhandelt werden wird.

Durch dieses Edict wird demnach die Belangte erinnert, zur rechten Zeit entweder selbst zu erscheinen, oder die erforderlichen Rechtsbehelfe dem bestellten Vertreter mitzutheilen, oder auch einen andern Sachwalter zu wählen und diesem Bezirksgerichte anzuanzuzeigen, überhaupt die zur Vertheidigung dienlichen vorschriftsmäßigen Rechtsmittel zu ergreifen, indem sie sich die aus deren Verabsäumung entstehenden Folgen selbst beizumessen haben wird.

Kenty, am 7. Jänner 1869.

(125) **Edict.** (1)

Nro. 8670. Vom k. k. Bezirksgerichte **Biała** wird hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht, daß behufs Hereinbringung der Forderung des **Thomas Cieślik** aus **Janowice** wider die Eheleute **Jacob** und **Anna Grzybowskie** sub CNr. 113 in Komorowice in Höhe von 175 fl. öst. W. c. s. c. über Requisition des **Teschner** k. k. Kreisgerichts vom 11. December 1868 Z. 7169 die gegnerische Realität CNr. 113 in **Komorowice** unter nachstehenden Licitations-Bedingnissen feilgebothen werden wird:

1. Gegenstand der executiven Feilbiethung ist die den Eheleuten **Grzybowskie** gehörige, keinen Gegenstand des Grundbuches bildende, von **Michael Stopka** erkauften Realität Nr. 113 in **Polnisch Komorowice** sammt 1¾ Joch Grundstücken, für welches Flächenmaß jedoch nicht gehaftet wird.

2. Diese Realität sammt Grundstücken wird um den gerichtlichen erhobenen Schätzwerth ausgerufen, hiezu drei Feilbietungstagfahrten auf den 1. Februar, den 15. Februar und den 1. März 1869 an Ort und Stelle zu **Komorowice**. jedesmal um 10 Uhr Vormittags bestimmt, bei der ersten und zweiten nur um oder über, bei der dritten aber auch unter dem Schätzwerthe, immer jedoch nur gegen gleich baare Bezahlung hintangegeben.

3. Jeder Mitlicitant hat ein 10% Vadium vom Schätzwerth, sonach 27 fl. 50 kr. öst. W. im Baaren zu Handen der Licitations-Commission zu erlegen.

4. Der Ersteher wird verbunden sein die erste Hälfte des Kaufschillings, in welche das erlegte Vadium eingerechnet werden wird, binnen 14 Tagen die andere Hälfte des Kaufschillings aber binnen 30 Tagen nach Rechtskraft des Licitationsactes zu Gericht zu erlegen.

5. Das Protokoll über die pfandweise Beschreibung, sowie der Schätzungsact und die Feilbietungs-Bedingnisse können bei Gericht während den Amtsstunden eingesehen werden.

Hiezu werden Kauflustige vorgeladen.

K. k. Bezirksgericht.

Biała, den 20. December 1868.

(121) **Edict.** (1)

Nro. 2928. Vom **Kałuszer** k. k. Bezirksgerichte wird bekannt gegeben, daß in Folge Ansuchens des **Lemberger** k. k. Landes- als Handelsgerichtes vom 13. Mai 1868 Z. 23914 die mit dem bezogenen Beschlusse bewilligte executive Feilbietung der dem Schuldner **Nikoła Kureczek** gehörigen, in **Nowica** sub CNr. 43 gelegenen, keinen Tabularkörper bildende, bereits abgeschätzte Realität sammt Grunde in drei Terminen, d. i. am 1. Februar, 25. Februar und 1. März 1869, jedesmal um 10 Uhr Vormittags zur Hereinbringung der vom **Moses Reiss** ersiegten Wechselsumme pr. 50 fl. öst. W. s. N. G., d. h. 6% Zinsen vom 10. August 1863, und den Gerichts- und Executionskosten von 3 fl. 34 kr., 2 fl. 34 kr., 3 fl. 16 kr. und 19 fl 25 kr. öst. W. h. g. unter nachstehenden Bedingungen abgehalten werden:

I. Als Kaufpreis wird der gerichtlich erhobene Schätzungswerth pr. 81 fl. öst. W. festgesetzt. Die oberwähnte Realität wird beim ersten Termine nur um oder über, beim letzteren dagegen unter dem Schätzungswerthe an den Meistbiethenden hintangegeben werden.

II. Jeder Kauflustige hat 10 Percent des Ausrufspreises im Baaren zu Händen der Licitations-Commission als Vadium und auf Abschlag seines Meistbothes zu erlegen.

III. Der Meistbiethende ist verpflichtet außer dem angebothenen Kaufpreise die entfallende Uebertragungs-Gebühr aus Eigenem zu entrichten.

IV. Der Ersteher hat binnen 30 Tagen nach Rechtskräftigwerdung des über die Wissenschaftsnahme der Licitation erflossenen Bescheides den Kaufschilling allsogleich zu Händen der Licitations-Commission zu erlegen, wo sodann ihm das Eigenthumsdecret ausgefolgt, und er in den fisischen Besitz eingeführt werden wird.

Kałusz, am 20. October 1868.

(124) **Edykt.** (1)

Nr. 20989. Stanisławowski c. k. sąd obwodowy wzywa niniejszem posiadacza od czasu pożaru miasta Stanisławowa w dniu 28. września 1868 zatraconego kontraktu o sześcioletnią dzierżawę dóbr Radczy i Iwanikówki od 24. czerwca 1864 do 24go czerwca 1870 między ś. p. Antonim Remerem jako wydzierżawiającym a p. Klemensem Cetwińskim jako dzierżawcą zawartego, instr. 1063, pag. 155 w księgi tabuli krajowej wpisanego następującej dosłownej treści:

Kontrakt. Między W. Antonim Remerem, właścicielem dóbr Radczy, Iwanikówki i lasu w gminie katastralnej Posieczy znajdującego się, w obwodzie Stanisławowskim położonych, jako w dzierżawę wypuszczającym z jednej strony a W. Klemensem Cetwińskim z drugiej strony został o dzierżawę wyż wspomnionych dóbr następującej osnowy kontrakt zawarty:

1. W. Antoni Remer wypuszcza własne swoje dobra, mianowicie Radczę, Iwanikówkę wraz z jedną co roku do wrębu przypadającą sekcyę lasu objętości 12 morgów 914 kwadr. sążni, ze wszystkiemi w nich znajdującemi się użytkami i pożytkami, jako to: z wszystkiemi gruntami ornemi, łąkami, pastwiskami, ogrodami, budynkami mieszkalnemi i gospodarskiemi, karczmami i prawem propinacyi, słowem ze wszelkiemi rubrykami przychodu do dowolnego użytku i pożytku W. Klemensowi Cetwińskiemu, nic dla siebie nie excepując, w sześciuletną od 24go czerwca 1864 do tegoż dnia 1870 trwać mającą dzierżawę.

2. W. Antoni Remer prócz 150 sągów drzewa jodłowego do dzierżawy Radczy dodawać się mającego i 10 fur drzewa materyałowego oddaje W. Klemensowi Cetwińskiemu co roku po jednej do wyrąbania przeznaczonej sekcyi lasu, obejmującej dwanaście morgów 914 kwadr. sążni, która z pozostawieniem nasienników w ilości 90 sztuk drzewa na całej sekcyi porządkiem lasowym do własnego dowolnego użytku W. Dzierżawcy się pozostawia, niemniej oddaje się 150 sągów i 10 fur materyału i za Iwanikówką.

3. W. Klemens Cetwiński jako dzierżawca obowiązuje się tytułem rocznego czynszu dzierżawnego opłacać w ratach ćwierćrocznych do rąk własnych W. Antoniego Remera dobrowolnie umówioną ryczałtową sumę 3000 złr. w. a., wyraźnie trzy tysiące złr. w. a, a konto czynszu dzierżawnego za rok bieżący składa W. Klemens Cetwiński tysiąc złr. w. a. Nr. 1000 złr. w. a. na dni dzisiejszym do rąk własnych W. Antoniego Remera, z których jako rzetelnie odebranych W. Antoni Remer W. Klemensa Cetwińskiego niniejszem kwituje.

4. Wszelkie podatki monarchiczne, jako to: gruntowe, dominikalne, domowe, niemniej też rustykalne od gruntów rustykalnych w używaniu dworu będących, obowiązany jest uiszczać sam dzierżawca bez regresu W. Juridatora.

5. Przy ekspiracyi dzierżawy obowiązany jest W. Dzierżawca prócz zobowiązań art. 7. kontraktu o dzierżawę Iwanikówki z dnia 26go czerwca 1856 względem odsiewów nań nałożonych wszystkie odsiewy w folwarku Radczańskim tak ozime, jako też jare przy widzu W. Jurysdatora uskutecznić w takiej ilości, w jakiej je odbiera, a mianowicie: pszenicy ozimej korcy 26, żyta ozimego korcy 86, jęczmienia korcy 25, owsa korcy 114, prosa garncy 14, kartofli korcy 65.

6. Słomy targanej i siana z ugorów zbieranego W. Dzierżawcy z gruntu sprzedawać nie wolno, jednakże to nie przeszkadza, by z jednego folwarku na drugi użyć nie mógł.

7. Niemniej też winien W. Klemens Cetwiński jako dzierżawca wszystkie budynki w takim przynajmniej stanie utrzymywać, w jakim je odbierze, do czego w razie potrzeby materyał z własnych lasów W. Antoniego Remera do dzierżawy nie dodanych, wydawany być ma.

8. W. Antoni Remer gospodarując sam w Radcy dotąd i tym samym posiadający do dyspozycyi inwentarz żywy w koniach, wołach, krowach, jałowniku, niemniej i remanent w sprzętach gospodarskich wszelkiego rodzaju, oddaje takowy do wolnego użytku W. Klemensowi Cetwińskiemu, dzierżawcy wyż wyrażonych dóbr, czem jako własnością rozporządzać może.

9. W. Dzierżawca winien budynki od przypadku ognia w towarzystwie ogniowem Krakowskiem w odpowiedniej wartości, według poprzedniej policy zabezpieczyć, a w razie spalenia odebrane wynagrodzenie na postawienie innych budynków obrócone być ma.

10. W. Jurysdator zastrzega sobie, by W. Dzierżawca nikomu dzierżawy ani odstępywał, ani subarendował.

11. W razie potrzeby a nawet upodobania przysłuża dzierżawcy prawo, nabyte niniejszym kontraktem prawo sześcioletniej dzierżawy i kupna sekcyi lasu każdorocznej na całych dobrach W. Antoniego Remera zabezpieczyć, intabulując je na mocy niniejszego wyraźnego na to pozwolenia na dobrach Radczy i Iwanikówce i lesie na Posieczy położonym, a własność częściową W. Remera stanowiącym, w stanie biernym. — W moc czego obywie strony działające, kontrakt ten, którego sumienne dotrzymanie wzajem sobie przyrzekają, w obecności dwóch do tego umyślnie uproszonych świadków własnoręcznie podpisują. — Dan w Radcy dnia 28. czerwca 1864 (czwartego). Antoni Remer m. p. Klemens Cetwiński m. p. Michał Kolankowski m. p. jako świadek. Franciszek Topczewski m. p. jako świadek, ażeby takowy w terminie jednego roku, sześciu tygodni i trzech dni od trzeciego ogłoszenia edyktu temu sądowi obwodowemu tem pewniej przedłożył, ile że w razie bezskutecznego upłynienia tego terminu wyżej opisany kontrakt na ponowną prośbę p. Klemensa Cetwińskiego za amortyzowany uznany będzie.

Stanisławów, 19. grudnia 1868.

(154) **Kundmachung.** (1)

Nro. 2227. Zur Wiederbesetzung der Tabak Großtrafik zu **Tartaków** im **Brodyer** Finanz-Bezirke, mit welcher auch der Kleinverschleiß der Stempelmarken verbunden ist, wird die Concurrenz mittelst schriftlicher Offerten ausgeschrieben.

Diese Offerten sind unter Anschluß des Vadiums von 40 fl., dann des Großjährigkeits-, Sitten- und Vermögens-Zeugnisses bis einschließig 17. Februar 1869 2 Uhr Nachmittags bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direction in **Brody** zu überreichen.

Der Verkehr dieser Großtrafik betrug im Jahre 1867 an Tabak . . . . 8372 fl. 36 kr.
und an Stempeln . . . . 100 „ — „
Zusammen . 8472 fl. 36 kr.

Die näheren Licitations-Bedingungen, sowie auch der Erträgnißausweis können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direction in **Brody** und bei dieser k. k. Finanz-Landes-Direction eingesehen werden.

Von der k. k. Finanz-Landes-Direction.

Lemberg, am 15. Jänner 1868.

Obwieszczenie.

Nr. 2227. W celu obsadzenia głównej trafiki tytoniu, połączonej ze sprzedażą marek stęplowych w Tartakowie, w okręgu c. k. skarbowej dyrekcyi obwodowej w Brodach, rozpisuje się konkurencya przez pisemne oferty.

Te oferty zaopatrzone kwotą 40 złr. jako wadyum, tudzież w poświadczenia pełnoletności, moralności i stosunków majątkowych, mają być podane włącznie do 17. lutego 1869 godziny 2giej po południu do c. k. dyrekcyi obwodowej dochodów skarbowych w Brodach.

Obrót tej trafiki wynosił w roku 1867, mianowicie: w tytoniach . . . . 8372 złr. 36 kr.
a w markach stęplowych . . 100 „ — „
Razem . . 8472 złr. 36 kr.

Bliższe warunki licytacyjne, jako też wykaz dochodu, przejrzane być mogą w c. k. dyrekcyi obwodowej dochodów skarbowych w Brodach, tudzież w tutejszej c. k. dyrekcyi krajowej skarbu.

Od c. k. Dyrekcyi krajowej dochodów skarbowych.

Lwów, dnia 15. stycznia 1869.

(151) **Edykt.** (1)

Nro. 4734. C. k. sąd powiatowy Kozowy wiadomo czyni, iż w skutek odezwy c. k. sądu obwodowego Złoczów pod d. 11. listopada 1868 l. 6297 celem ściągnieńcia wywalczonej przez p. Józefa Frühlinga sumę wexlowej 360 złr. a. w. z 6% z 25go października 1864, tudzież kosztami sądowemi 10 złr. 77 kr., 12 złr. 62 kr., 6 złr. 13 kr., 8 złr. 12 kr. i 5 złr. 8 kr. a. w., dozwolona przedaż publiczna gruntu rustykalnego p. Zygmunta hr. Dzieduszyckiego, pod Nr. rep. 46 kons. 6 w gminie Wymysłówka powiecie tutejszym położonego, przedmiot tabularny stanowiącego w terminach na dzień 18. lutego 1869, 18. marca 1869 i 15. kwietnia 1869 w c. k. sądzie powiatowym Kozowy każdą raza o 9. godz. z rana przedsięwziętą zostanie, cena wywołania stanowi cena szacunkowa 571 złr. a. w. Każdy chęć kupienia mający winien będzie złożyć przed rozpoczęciem licytacyi wadium w gotówce 60 złr. a. w. i wadium to najwięcej ofiarującego do depozytu sądowego złożone, innym zaś licytantom zaraz po licytacyi zwróconą zostanie, pomieniona realność rustykalna w pierwszych dwóch terminach tylko powyżej ceny szacunkowej a przy trzecim terminie i poniżej takowej sprzedaną zostanie.

Resztę warunków licytacyjnych, akt oszacowania, oraz księga gruntowa w tutejszym c. k. sądzie w zwykłych godzinach urzędowych przejrzane być mogą.

C. k. sąd powiatowy.

Kozowa, dnia 8. stycznia 1869.

(126) **Edykt.** (1)

Nro. 2779. C. k. sąd powiatowy w Brzozowie ogłasza niniejszem, iż w dniu 28. lutego 1866 w Brzozowie rolnik Wojciech Szmyd umarł, bez pozostawienia ostatniej woli rozporządzenia. — Gdy sądowi miejsce pobytu Tomasza Szmyda najstarszego syna zmarłego — wiadome nie jest, wzywa się tegoż niniejszem, ażeby w przeciągu jednego roku od dnia niżej oznaczonego licząc w tutejszym sądzie się zgłosił i oświadczenie spadkowe wniósł, gdyż w przeciwnym razie spadkowa rozprawa z zgłaszającemi się spadkobiercami i z ustanowionem dla niego kuratorem Józefem Szmyd uskutecznioną zostanie.

Z c. k. sądu powiatowego.

Brzozów, 23. października 1868.

(149) **Obwieszczenie.** (1)

L. 20533. C. k. sąd obwodowy Tarnowski niniejszym edyktem wiadomo czyni, iż pan Henryk Rucki właściciel dóbr Różanki „Sebastyanowa“ zwanej przeciw p. Karolowi Bernackiemu, a względnie spadkobiercom tegoż o ekstabulacyę sumy 4938 zł. polsk. 7 gr. do stanu biernego dóbr Różanki „Sebastyanowa“ zwanej skargę wniósł i o pomoc sądową prosił, w skutek czego termin do rozprawy ustnej na dzień 26go lutego 1869 wyznaczonym został.

Ponieważ pobyt zapozwanego nie jest wiadomym, a w razie śmierci tegoż jego spadkobiercy znani nie są, przeto przeznaczył tutejszy sąd dla zastępstwa na koszt i niebezpieczeństwo z pozwanego tutejszego adwokata Dra. pana Hoborskiego z zastępstwem p. Dra. Grabczyńskiego na kuratora, z którym wniesiony spór według ustawy cywilnej dla Galicyi przepisanej przeprowadzonym będzie.

Tym edyktem przypomina się zapozwanemu, ażeby w przeznaczonym czasie albo się sam osobiście stawił, albo potrzebne dokumenta przeznaczonemu zastępcy udzielił, lub też innego obrońcę obrał, i tutejszemu sądowi oznajmił, ogólnie do bronienia prawem przepisanych środków użył, inaczej z jego opóźnienia wynikające skutki sam sobie przypisaćby musiał.

Z rady c. k. sądu obwodowego.

Tarnów, dnia 31. grudnia 1868.

Gesetz vom 5. December 1868,

womit für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht geregelt wird.

(Reichsgesetzblatt, Stück LXVI. Nr. 151. ausgegeben am 8. December 1868.

Mit Zustimmung der beiden Häuser des Reichsrathes finde ich zu verordnen, wie folgt:

Artikel I. Die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht wird durch das nachfolgende Gesetz bestimmt.

Artikel II. Gegenwärtiges Gesetz tritt mit dem Tage seiner Kundmachung in Wirksamkeit und hat auch mit allen in den §§. 21 bis inclusive 29 enthaltenen Begünstigungen auf die gegenwärtig im stehenden Heere und in der Kriegsmarine Dienenden, jedoch mit der Beschränkung Anwendung, daß in Anbetracht der Schwierigkeiten, des Ueberganges bei einigen Waffengattungen, die Uebersetzung der 1865 und 1866 Assentirten in die Reserve, dort wo es der Reichs-Kriegsminister im Einverständnisse mit Landesvertheidigungs-Minister für unbedingt nothwendig erachtet, erst im Jahre 1870 stattzufinden hat, wogegen dieselben während ihrer Reserveverpflichtung von jeder Waffenübung losgezählt werden.

Artikel III. Die für die Stadt Triest und deren Territorium in Beziehung auf die Erfüllung der Wehrpflicht bestehenden Ausnahmen und Begünstigungen werden hiermit aufgehoben.

Die bisher vom Militärdienste gänzlich befreit gewesenen Wehrpflichtigen des ehemaligen Kreises Cattaro und des Festlandes des ehemaligen Kreises von Ragusa im Königreiche Dalmatien haben der Wehrpflicht nur in der Landwehr zu genügen.

Ueber die Organisirung und Verwendung der in Tirol und Vorarlberg in Gemäßheit des gegenwärtigen Gesetzes wehrpflichtigen Mannschaft, welche zur Ergänzung des Jägerregiments nicht benöthigt wird, so wie über die Erfüllung der Wehrpflicht in der Landwehr daselbst werden die näheren Bestimmungen im Wege der Landesgesetzgebung erfolgen.

Artikel IV. Diejenigen Personen, für welche vor der Wirksamkeit dieses Gesetzes in Gemäßheit der Verordnung vom 21. Februar 1865 die Befreiungstaxe erlegt und angenommen wurde, bleiben von jedem Militärdienste ganz und für immer enthoben.

Artikel V. Bei drohender Kriegsgefahr, wenn der vorgeschriebene Kriegsstand des stehenden Heeres und der Kriegsmarine nicht vollzählig wäre, können alle Jene, welche nach den bisherigen Heeresergänzungs-Gesetzen dienstpflichtig waren und ihrer Stellungspflicht zwar nachgekommen sind, jedoch in das Heer (Kriegsmarine) nicht eingereiht wurden und das 32 Lebensjahr noch nicht vollendet haben, nach Maßgabe ihres Alters für die Dauer des Krieges zum Reserve oder Landwehrdienste herangezogen werden.

Artikel VI. Vom Tage der Wirksamkeit dieses Gesetzes an darf die Strafe der körperlichen Züchtigung und die Kettenstrafe im Heere, in der Kriegsmarine und der Landwehr nicht mehr zur Anwendung gebracht werden.

Artikel VII. Bezüglich der nach dem gegenwärtigen Gesetze zu verhängenden Strafen steht das Verfahren, daß Erkenntniß und der Vollzug den politischen Behörden in Gemäßheit der für dieselben erlassenen Vorschriften über politische Strafamtshandlungen zu.

Artikel VIII. Mein Landesvertheidigungs-Minister hat, im Einvernehmen mit dem Reichs-Kriegsminister, die zur Ausführung dieses Gesetzes erforderlichen Verfügungen zu erlassen.

Ofen, am 5. December 1868.

Franz Joseph, m. p.

Taaffe m. p. Plener m. p. Hasner m. p. Potocki m. p. Giskra m. p.
Herbst m. p. Brestel m. p. Berger m. p.

Wehrgesetz.

§. 1. Die Wehrpflicht ist eine allgemeine und muß von jedem wehrfähigen Staatsbürger persönlich erfüllt werden.

§. 2. Die bewaffnete Macht gliedert sich in das stehende Heer, die Kriegsmarine, die Landwehr und die Ersatzreserve; letztere als Ersatz für die während eines Krieges im stehenden Heere (Kriegsmarine) auf die festgesetzte Kriegsstärke sich ergebenden Abgänge.

Ueber den Bestand des Landsturmes wird ein besonderes Gesetz verfügen.

§. 3. Die Pflicht zum Eintritte in das stehende Heer, in die Kriegsmarine oder in die Landwehr, dann in die Ersatzreserve (§. 2) beginnt mit 1. Jänner des Kalenderjahres, in welchem der Wehrpflichtige das 20. Lebensjahr vollendet.

§. 4. Die Dienstpflicht dauert im stehenden Heere und in der Kriegsmarine:

a) drei Jahre in der Linie,
b) sieben Jahre in der Reserve;

in der Landwehr:

a) zwei Jahre für Jene, welche nach vollstreckter Dienstpflicht im stehenden Heere oder aus der Ersatzreserve in die Landwehr übersetzt werden,
b) zwölf Jahre für die unmittelbar (§. 32) in die Landwehr eingereihten Wehrpflichtigen.

Die zur Ersatzreserve Vorgemerkten bleiben bis zum vollendeten dreißigsten Lebensjahre für den Dienst im stehenden Heere (Kriegsmarine) gewidmet. §§. 2. und 32).

Jene, welche ihre Dienstpflicht in der Kriegsmarine vollstreckt haben, sind nicht landwehrpflichtig.

Die Dienstzeit aller innerhalb der regelmäßigen Stellungsperiode (§. 31) und bis zum 1. October im Wege der Nachstellung assentirten Wehrpflichtigen beginnt mit 1. October des Stellungsjahres, die Dienstzeit der außerhalb dieser Periode Eingereihten und der Freiwilligen mit dem Tage der Assentirung.

§. 5. Im Falle durch ein besonderes Gesetz die Bildung eines Landsturmes beschlossen wird, so darf derselbe nur aus Freiwilligen gebildet werden, welche weder dem stehenden Heere oder der Kriegsmarine, noch der Landwehr angehören.

§. 6. Wer im wehrpflichtigen Alter (§§. 3 und 4) das Staatsbürgerrecht in der Monarchie erwirbt, hat ohne Rücksicht darauf, ob und in welcher Weise er seiner Wehrpflicht in seinem früheren Heimatsstaate nachgekommen ist, die nach Maßgabe seines Lebensalters auf ihn nach diesem Gesetze noch entfallende Wehrpflicht zu erfüllen.

§. 7. Das stehende Heer und die Kriegsmarine sind zur Vertheidigung der Gesammtmonarchie gegen äußere Feinde und zur Aufrechthaltung der Ordnung und Sicherheit im Innern bestimmt.

§. 8. Die Landwehr ist im Kriege zur Unterstützung des stehenden Heeres und zur inneren Vertheidigung, im Frieden ausnahmsweise auch zur Aufrechthaltung der inneren Ordnung und Sicherheit bestimmt.

§. 9. Wenn ein Landsturm gebildet wird (§. 2), so ist derselbe bestimmt, zur Unterstützung des stehenden Heeres und der Landwehr in der Abwehr des Feindes, wenn er in das Land einzudringen versucht, und in der Bekämpfung desselben, wenn er bereits eingedrungen ist.

Es wird deßhalb der Landsturm, als integrirender Theil der Wehrkraft unter völkerrechtlichen Schutz gestellt.

§. 10. Die im Verbande des stehenden Heeres (Kriegsmarine) befindlichen Liniendienstpflichtigen haben dem Rufe der Militärbehörden zum Dienste jederzeit zu folgen.

Die Reserve kann theilweise oder ganz nur auf Befehl des Kaisers zur Ergänzung des stehenden Heeres und der Kriegsmarine auf den Kriegsstand einberufen werden.

Wenn nur eine theilweise Heranziehung von Reservemännern zur activen Dienstleistung nothwendig ist, so hat diese in der Reihenfolge der Jahrgänge, vom jüngsten angefangen, zu geschehen.

Die Einberufung und Mobilmachung der Landwehr erfolgt gleichfalls nur auf Befehl des Kaisers nach den im Landwehrgesetze enthaltenen Bestimmungen.

Die Einberufung und Organisirung des Landsturmes (§. 2) geschieht auf Befehl des Kaisers im Wege des Landesvertheidigungs-Ministers in jenem Maße und in soweit, als das Land durch einen feindlichen Einfall unmittelbar bedroht ist. Die thatsächliche Verwendung des Landsturmes erfolgt durch den vom Kaiser bezeichneten Militärbefehlshaber.

Die Berufung der Reserve- und der Landwehrmänner zu den periodischen Waffenübungen (§. 36) geschieht von Seite der zuständigen Heeres- und Landwehrbehörden.

§. 11. Die zur gemeinsamen Vertheidigung der Gesammtmonarchie erforderliche Stärke des stehenden Heeres und der Kriegsmarine wird in Gemäßheit der §§. 1, 2, 3 und 36 des Gesetzes vom 21. December 1867, Reichs-Gesetz-Blatt Nr. 146, einvernehmlich mit dem ungarischen Reichstage kraft des gegenwärtigen Gesetzes, unbeschadet der verfassungsmäßigen Rechte der Vertretungskörper, mit einem completen Kriegsstand von 800.000 Mann ohne Hinzurechnung der Militär-Gränztruppen festgestellt.

In diesem Stande ist auch die Reserve (§. 4) inbegriffen.

Dieser Kriegsstand des stehenden Heeres und der Kriegsmarine hat für die nächsten 10 Jahre zu gelten.

Die auf die fernere unveränderte Belassung oder auf eine Veränderung des festgestellten Kriegsstandes hinzielenden Anträge sind jedenfalls vor Schluß des neunten Jahres verfassungsmäßig bei den Vertretungskörpern beider Ländergebiete behufs einer neuen Vereinbarung einzubringen.

§. 12. Die Gesammtstärke der Landwehr bildet sich durch die Zahl der vorhandenen Landwehrpflichtigen.

Die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder, Tirol und Vorarlberg ungerechnet, stellen zusammen 79 Bataillone Infanterie und aus jedem Ergänzungsbereiche eines Cavallerie-Regimentes je ein oder zwei Escadronen Cavallerie.

Die näheren Bestimmungen sind im Landwehrgesetze enthalten.

§. 13. Das zwischen den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern einerseits und den Ländern der ungarischen Krone andererseits der Bevölkerungszahl nach anzurepartirende Contingent, welches zur Erhaltung des stehenden Heeres und der Kriegsmarine in der oben (§. 11) festgestellten Stärke, mit Rücksicht auf das eingeführte Cadre- und Ausbildungssystem, dann für die Ersatzreserve erforderlich ist, kann — nach Feststellung desselben (Contingents) — vor Ablauf von 10 Jahren nur in Frage kommen, wenn der Kaiser, im Wege der betreffenden verantwortlichen Regierungen, die Vermehrung oder Verminderung des Contingentes für nothwendig erachtet; die thatsächliche Stellung der Recruten kann jedoch nur dann erfolgen, wenn die Gesetzgebung dieselbe für jenes Jahr auch schon votirt hat.

Die zehnjährige Gesammt-Ersatzreserve soll nicht größer als das nach dem vorangegangenen Absatze bewilligte erste Jahres-Recruten-Contingent sein.

Bei der Anrepartirung des dießfälligen Contingents beider Theile dienen, in solange als nicht in beiden Staatsgebieten eine auf gleichen Grundsätzen basirte neue Volkszählung effectuirt wird, die gegenwärtig über die Volkszählung vorhandenen amtlichen Daten zur Grundlage, nach welchen von dem festgestellten Stande pr. 800.000 Mann auf die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder 470.368 Mann und auf die Bevölkerung der Länder der ungarischen Krone 329.632 Mann entfallen, wobei die ihre Wehrpflicht auf andere Weise vollziehende Gränzbevölkerung in solange außer Rechnung bleibt, als das Gränzinstitut thatsächlich besteht.

§. 14. Das stehende Heer und die Kriegsmarine werden ergänzt:

a) Durch die Einreihung der Zöglinge aus dem Militär-Bildungsanstalten (§. 19);
b) durch freiwilligen Eintritt (§§. 20 bis 24);
c) durch die Stellung von Amtswegen (§§. 45 bis 47);
d) durch die regelmäßige Stellung und im Kriegsfalle durch Einreihung der zur Ersatzreserve Vorgemerkten, welche das dreißigste Lebensjahr noch nicht überschritten haben. (§§. 31 bis 35).

§. 15. Die Landwehr wird ergänzt:

a) Durch die Einreihung der Reservemänner nach vollendeter Heeresdienstpflicht und der zur Ersatzreserve Vorgemerkten, welche das dreißigste Lebensjahr überschritten haben (§. 4);
b) durch unmittelbare Eintheilung Wehrpflichtiger (§. 32);
c) durch solche Freiwillige, welche ihrer Stellungspflicht Genüge geleistet haben, nicht landwehrpflichtig, aber noch diensttauglich sind, und zwar mit einer zweijährigen Dienstpflicht, eventuell auf Kriegsdauer.

§. 16. Zum Eintritte in das stehende Heer und in die Kriegsmarine wird erfordert:

a) Die Staatsbürgerschaft in einer der beiden Reichshälften;
b) die nöthige geistige und körperliche Eignung bei einer Körpergröße von mindestens 59 Zoll Wiener Maß;
(für das stehende Heer nothwendige Professionisten, dann Matrosen und Schiffshandwerker werden ohne Rücksicht auf ihre Körpergröße genommen);
c) ein Alter von wenigstens vollen 17 und von höchstens 36 Jahren.

Ausländer können nur mit Bewilligung des Kaisers auf die gesetzliche Liniendienstzeit unter den Bedingungen b) und c) zum Eintritte in das stehende Heer (Kriegsmarine) ausnahmsweise zugelassen werden, wenn sie sich mit der unbedingten Erlaubniß ihrer Regierung hiezu ausweisen.

§. 17. Die zeitliche Befreiung von der Pflicht zum Eintritte in das stehende Heer, in die Kriegsmarine oder in die Landwehr erhält:

1. Der einzige Sohn eines erwerbsunfähigen Vaters oder einer verwitweten Mutter;
2. nach dem Tode des Vaters der einzige Enkel eines erwerbsunfähigen Großvaters oder einer verwitweten Großmutter, wenn sie keinen Sohn haben;
3. ein Bruder ganz verwaister Geschwister.

Es hat jedoch nur jener einzige Sohn, Enkel oder Bruder auf die Befreiung Anspruch, weil er ein ehelicher und leiblicher ist, wenn von dessen Befreiung die Erhaltung seiner Eltern, Großeltern oder Geschwister abhängt und er diese Verbindlichkeit erfüllt.

Einem unehelichen Sohne kommt die gleiche Befreiung zu, wenn von dessen Befreiung die Erhaltung seiner unehelichen Mutter abhängt und er diese Verbindlichkeit erfüllt.

Unter derselben Voraussetzung wird gleich einem einzigen Sohne, Enkel oder Bruder auch jener behandelt, dessen einziger Bruder oder übrige Brüder

a) in der Liniendienst-Verpflichtung oder in der Reserve stehen,

b) jünger als 18 Jahre oder

c) wegen unheilbarer geistiger oder körperlicher Gebrechen zu jedem Erwerbe unfähig sind.

Wer auf Grundlage dieser Bestimmungen zeitlich befreit war, den Befreiungstitel aber verliert oder die Bedingungen desselben zu erfüllen unterläßt, unterliegt der Verpflichtung zum Eintritte in das stehende Heer, in die Kriegsmarine oder in die Landwehr in seiner Altersclasse.

Ueber die zeitlichen Befreiungen entscheidet die Stellungs-Commission (§. 32), gegen deren Erkenntniß die Berufung an das Landesvertheidigungs-Ministerium offen steht, welches berechtigt ist, die betreffende Landesstelle zur Fällung der Entscheidung zu delegiren.

Gegen ein von diesem Ministerium oder von der hiezu delegirten Landesstelle bestätigtes Erkenntniß der Stellungs-Commission findet eine weitere Berufung nicht statt.

§. 18. Jene Wehrpflichtigen, die zwar nicht zum eigentlichen Kriegsdienste, wohl aber zu sonstigen Dienstleistungen für Kriegszwecke, welche ihrem bürgerlichen Berufe entsprechen, geeignet sind, können im Kriegsfalle zu solchen herbeigezogen werden.

§. 19. Die Einreihung der aus den Militär-Bildungsanstalten austretenden Zöglinge in das stehende Heer (Kriegsmarine) wird durch die Militärbehörden nach den hierüber bestehenden besonderen Vorschriften verfügt.

Jeder auf einem Militär-Freiplatze oder auf einem Stiftungsplatze herangebildete Zögling einer solchen Anstalt hat 10 Jahre, jeder auf einem halbfreien Militärplatze 7 Jahre, und der als Zahlzögling Herangebildete 4 Jahre, vom Tage des Austrittes aus der Anstalt gerechnet, im stehenden Heere (Kriegsmarine) präsent zu dienen.

§. 20. Freiwillig kann jeder Inländer in das stehende Heer (Kriegsmarine) eintreten, welcher die gesetzlichen Erfordernisse (§. 16) hiezu besitzt.

Ausgeschlossen sind Jene, welche sich wegen erlittener strafgerichtlicher Verurtheilung nicht im Vollgenusse der bürgerlichen Rechte befinden.

Minderjährige bedürfen zum freiwilligen Eintritte die Zustimmung ihres Vaters oder Vormundes.

Dem freiwillig Eintretenden ist gestattet, sich den Truppenkörper, in dem er dienen will, zu wählen, vorausgesetzt, daß der gewählte Truppenkörper zur Aufnahme von Freiwilligen berechtigt ist, und daß der Freiwillige die Eignung für ihn besitzt.

Jenen Wehrpflichtigen, welche nach ihrer Altersclasse (§. 32) zur regelmäßigen Stellung bereits berufen sind, ist während der Stellungsperiode der freiwillige Eintritt nicht gestattet. Derjenige, welcher gesetzlich zur Stellung verpflichtet war und hiezu nicht erschienen ist, hat dadurch das Recht zum freiwilligen Eintritte solange verwirkt, bis er sich der Entscheidung der Stellungs-Commission für die versäumten Stellungen unterzogen hat.

§. 21. Inländer, welche einen solchen Bildungsgrad besitzen, der den absolvirten Studien an einem Obergymnasium, einer Oberrealschule oder einer derselben gleichgestellten Lehranstalt entspricht, und sich hierüber mit Zeugnissen von öffentlichen oder mit dem Rechte der Oeffentlichkeit ausgestatteten derlei Lehranstalten, oder durch eine vor einer hiezu bestellten gemischten Commission abzulegende Prüfung ausweisen, freiwillig in das stehende Heer eintreten, und sich während ihrer Dienstzeit aus eigenen Mitteln bekleiden, ausrüsten und verpflegen (bei der Cavallerie auch beritten machen und für den Unterhalt des Pferdes sorgen), werden im Frieden schon nach einer einjährigen activen Dienstleistung, vom Tage des Dienstantrittes gerechnet, in die Reserve übersetzt, und sind, im Falle sie ihre Studien fortsetzen, zur Wahl der Garnison, sowie des Jahres für die einjährige Dienstleistung bis zum 25 Lebensjahre berechtigt. Sie dürfen, wenn sie die Kosten der eigenen Wohnung tragen, nicht kasernirt werden.

Welche Lehranstalten des In- und Auslandes den Obergymnasien oder Oberrealschulen in dieser Beziehung gleichgestellt sind, dann in welcher Weise die gemischte Commission zusammengesetzt ist, sowie die Gegenstände und die Art der Prüfung werden von dem Landesministerium im Einvernehmen mit dem Reichs-Kriegsministerium festgestellt.

Auch Mittellose der Eingangs bezeichneten Kategorie, wenn sie sich über ihre Mittellosigkeit, dann über ein tadellos sittliches Betragen, und in den Hauptgegenständen mit Vorzugsclassen oder mit Maturitäts-Zeugnissen, oder mit Zeugnissen über eine mit dem Ergebnisse der Befähigung zurückgelegte Staatsprüfung ausweisen, sind zum einjährigen Freiwilligendienste zuzulassen, und während desselben aus dem gemeinsamen Kriegsbudget zu bekleiden, auszurüsten und zu verpflegen.

Wenn die in diesem Paragraphe angeführten Freiwilligen die für Reserve- und Landwehrofficiere vorgeschriebene Prüfung entsprechend abgelegt und den einjährigen Dienst vollstreckt haben, sind sie nach Maßgabe der bestehenden oder eintretenden Abgänge und nach ihrem Range als Officiersaspiranten zu Reserveofficieren zu ernennen. Diese Officiere sind innerhalb ihrer weiteren Wehrpflicht noch zu drei Waffenübungen, in der jedesmaligen Dauer von längstens vier Wochen, beizuziehen.

Bei einer Mobilisirung sind dieselben innerhalb von 9 Jahren, je nach Bedarf und Entscheidung des Reichskriegsministers entweder im Heere oder in der Landwehr, nach 9 Jahren aber ihrer gesetzlichen Bestimmung gemäß in der Landwehr zu verwenden.

§. 22. Berufsseeleute, welche sich sowohl bezüglich ihrer allgemeinen Bildung, als auch über ihre mit gutem Erfolge an inländischen oder ausländischen nautischen Schulen vollendeten Studien durch Zeugnisse oder durch eine entsprechend abgelegte Prüfung ausweisen, werden in die Kriegsmarine zum einjährigen Freiwilligendienst angenommen, ohne zur Selbstbekleidung und Selbstverpflegung verpflichtet zu sein, und nach gut abgelegter Prüfung, sowie nach Maßgabe des Bedarfes zu Marine-Reserveofficieren ernannt.

Diese Reserveofficiere sind im Falle eines Krieges zum Marinedienste jeder Art verpflichtet.

§. 23. Mediciner können den einjährigen Freiwilligendienst in Militärspitälern, Veterinäre als thierärztliche Praktikanten bei einem Cavallerie- oder Artillerie-Regimente, oder bei einer Fuhrwesens-Feldescadron leisten, wenn sie die Befähigung dazu nachweisen.

Im Kriege werden dieselben, in Uebereinstimmung mit ihrer Dienstpflicht, entweder im stehenden Heere (Kriegsmarine), oder in der Landwehr, auch in Feld- oder anderen Spitälern verwendet.

§. 24. Pharmaceuten können den einjährigen Freiwilligendienst in den Militärapotheken leisten und werden im Kriege analog den wehrpflichtigen Aerzten verwendet. (§. 23).

§. 25. Die Candidaten des geistlichen Standes jeder gesetzlich anerkannten Kirche und Religionsgesellschaft werden, wenn sie in das stehende Heer (Kriegsmarine) oder in die Landwehr eingereiht worden sind, über ihr Ansuchen zur Fortsetzung der theologischen Studien beurlaubt.

Nach Erhalt der höheren Weihen, beziehungsweise nach geschehener Ernennung zu Seelsorgern, werden die Betreffenden in die Liste der Militärseelsorgern verzeichnet und können im Kriegsfalle, nach Maßgabe ihrer Wehrpflicht, entweder im stehenden Heer (Kriegsmarine) oder in der Landwehr, auch in Feld- oder stabilen Spitälern als Seelsorger verwendet werden.

Geben aber diese Candidaten die theologischen Studien und den geistlichen Beruf auf, so sind sie zum Waffendienste einzuberufen.

§. 26. Die im Verbande des stehenden Heeres (Kriegsmarine) oder der Landwehr stehenden Beamten des Staates, der Allerhöchsten Privat-Familien- und Aviticalfondsgüter, die Beamten der öffentlichen Fonds-, der Landes- und Bezirksvertretungen und der mit der politischen Verwaltung betrauten Gemeinde, wenn für diese Diensteesstellen der Nachweis der Vollendung der rechts- und staatswissenschaflichen Studien erfordert wird, weiters die Professoren und Lehrer an öffentlichen und mit dem Rechte der Oeffentlichkeit ausgestatteten Unterrichtsanstalten, wozu auch die Volksschulen zählen, können im Falle eines Krieges in der zur Handhabung des Verwaltunsdienstes und zum Unterrichte unentbehrlicher Anzahl, über Antrag der betreffenden Fachminister, mit Bewilligung des Kaisers in ihren Anstellungen belassen werden.

Die gleiche Bestimmung gilt für die Angestellten im Post-, Telegraphen- und Eisenbahndienste, in soweit dieselben für die Aufrechthaltung des Betriebes unentbehrlich sind.

§. 27. Lehramtscandidaten für Volksschulen und Lehrer an diesen Anstalten, weiters Eigenthümer von ererbten Landwirthschaften, wenn sie auf selben den ordentlichen Wohnsitz haben, die Bewirthschaftung selbst besorgen und das Grunderträgniß der Wirthschaft zur selbstständigen Erhaltung einer Familie von fünf Personen zureicht, ohne das Vierfache eines solchen Ertrages zu überschreiten, sind an ihrer Einreihung in das stehende Heer (Kriegsmarine) oder in die Landwehr, zu einer den Volksunterricht und beziehungsweise den Wirthschaftsbetrieb am wenigsten störenden Zeit durch acht Wochen militärisch auszubilden, dann zu beurlauben und im Frieden nur noch zu den periodischen Waffenübungen beizuziehen.

§. 28. Jenen in die Kriegsmarine eingereihten Berufspflichten, auf welche der §. 22 keine Anwendung findet, so wie den Maschinisten, kann in Berücksichtigung ihrer technischen Vorkenntnisse und nach Maßgabe ihrer Ausbildnng für den Dienst auf der Flotte die active Dienstleistung im Frieden bis auf Ein Jahr abgekürzt werden.

§. 29. Seeleute, welche in die Kriegsmarine eingereiht worden sind, jedoch eine inländische nautische oder Schiffsbauschule besuchen, sind im Frieden für die Dauer dieses Schulbesuches beurlaubt zu lassen.

§. 30. Die Zahl der in das stehende Heer (Kriegsmarine) und in die Ersatzreserve einzureihenden Wehrpflichtigen (§. 13) ist unter die einzelnen Königreiche und Länder nach der Ziffer der Bevölkerung derselben, innerhalb der einzelnen Länder aber nach der Zahl der Wehrfähigen auf die Stellungsbezirke zu vertheilen.

§. 31. Die regelmäßige Stellung für das stehende Heer (Kriegsmarine) und für die Landwehr erfolgt jedes Jahr innerhalb der Zeit vom 1. April bis Ende Mai, die Einreihung mit 1. October.

§. 32. Die Sellung hat aus den im Stellungsbezirke zuständigen Wehrpflichtigen nach der Reihe der Altersclasse und in jeder Altersclasse nach der Losreihe durch gemischte Commission zu geschehen.

Alle vom 1. Jänner bis 31. December eines Jahres geborenen jungen Männer bilden zusammen eine Altersclasse und diese wird nach dem Geburtsjahr bezeichnet.

Es werden drei Altersclassen zur Stellung aufgerufen.

Jedem Heeres- oder Marinekörper werden die für denselben am meisten Geeigneten, mit thunlichster Beachtung der Wünsche der Gestellten zugewiesen.

Die nach Deckung des Bedarfes für die Specialwaffen und Anstalten innerhalb der Contingentsziffer erübrigende Zahl Eingereihter ist zu dem zuständigen Ergänzungsbezirks-Regimente einzutheilen und sind nach Möglichkeit in dem Ergänzungsbezirke zur Ausbildung zu belassen.

Nach vollständiger Aufbringung des Contingents für das stehende Heer und die Kriegsmarine sowie für die Ersatzreserve wird der Ueberschuß an Kriegsdiensttauglichen der vorgeführten drei Altersclassen jedes Stellungsbezirkes in die Landwehr eingetheilt.

Die Widmung Wehrpflichtiger aus der ersten und der zweiten Altersclasse für die Ersatzreserve ist eine zeitliche und enthebt nicht von der Sellungspicht in der zweiten, beziehungsweise dritten Altersclasse.

Die zur Ersatzreserve Bestimmten sind, je nach ihrer Eignung für die verschiedenen Heereskörper, in den Stellungslisten vorzumerken, im Frieden in ihren bürgerlichen Verhältnissen zu belassen und nur im Kriegsfalle auf Befehl des Kaisers, nach Maßgabe ihres Lebensalters, zur Ergänzung des stehenden Heeres oder der Kriegsmarine zu verwenden.

Nach Beendigung des Krieges werden die beigezogenen Ersatz-Reservemänner aus dem Heeres- oder Kriegsmarine-Verbande in ihr früheres Verhältniß entlassen.

Jene Wehrpflichtigen, welchen in der dritten Altersclasse die zeitliche Befreiung von der Dienstpflicht im Heere zuerkannt wurde, (§. 17), treten mit dem Uebergange in die 4. Altersclasse ebenfalls in die Ersatzreserve.

§. 33. Kann ein zum Eintritte in das stehende Heer Berufener bei der regelmäßigen Stellung nicht eingereiht werden, so ist dessen nachträgliche Vorführung durch die gesetzlichen Mitel zu veranlassen; inzwischen hat, nach der Reihung in der Stellungsliste, der nächste Taugliche, welcher sonst in die Ersatzreserve (§. 32) bestimmt worden wäre, an seine Stelle einzutreten.

Es sind jedoch für so viele Abwesende, als voraussichtlich binnen vier Monaten, vom Schluße der Stellungsperiode an gerechnet, mit Rücksicht auf das durchschnittliche Tauglichkeits-Verhältniß zur Einreihung in das stehende Heer und in die Kriegsmarine gelangen dürften, die mit der größten Losnummer der höchsten Altersclasse Eingereihten als Nachmänner zu bezeichnen und unter normalen Verhältnissen auf vier Monate zu beurlauben.

Die Zeit zur Nachholung einer Versäumniß der Stellungspflicht dauert bis zum vollendeten 36. Lebensjahre (§. 16).

§ 34. Stellungspflichtige, deren Annahme zum Dienste im stehenden Heere (Kriegsmarine) und in der Landwehr von militärischer Seite verweigert wird, können über Antrag der politischen Commissionsmitglieder einer gemischten Ueberprüfungs-Commission zur Entscheidung vorgestellt werden.

Der Entscheidung dieser Commission sind auch solche bereits an das stehende Heer (Kiegsmarine) oder die Landwehr abgegebene Stellungspflichtige zu unterziehen, welche bis zum Ende des Stellungsjahres als dienstuntauglich zur Entlassung angetragen werden.

Gegen das Erkenntniß dieser Commission findet eine Berufung nicht statt.

§. 35. Die Kosten des Erscheinens zur Losung und Stellung hat jeder Stellungspflichtige selbst zu tragen. Mittellose sind von der Gemeinde zu unterstützen, welche auch die Kosten der Reise des Gemeindevorstehers und amtlichen Begleiters der Stellungspflichtigen treffen.

Die Kosten der Reise der zu Ueberprüfenden und der ihnen beizugebenden Begleitung leistet der Staatsschatz.

Alle übrigen Kosten sind nach den für die Amtsführung der betreffenden Behörde bestehenden Grundsätzen zu bestreiten.

§. 36. Die Reservemannschaft ist während ihrer Reservepflicht zu drei Waffenübungen in der jedesmaligen Dauer von längstens vier Wochen verpflichtet.

Jede Einberufung (§. 10 zur activen Dienstleistung zählt für eine Uebung.

Außerdem finden für die zur Waffenübung nicht einberufene Reservemannschaft jährlich nach der Ernte Controls-Versammlungen statt, welche aber nicht mehr als einen Tag in Anspruch nehmen dürfen.

Die Waffenübungen und Controls-Versammlungen für die Landwehr sind durch das Landwehrgesetz geregelt.

§. 37. Jedem, welcher die gesetzliche Linien-Dienstpflicht im stehenden Heere oder in der Kriegsmarine activ vollendet hat, und dessen Beibehaltung für den Dienst vortheilhaft erscheint, wird gestattet, an Stelle des Uebertrittes in die Reserve und über bie Dauer der Reservepflicht hinaus, die active Dienstleistung von Jahr zu Jahr freiwillig fortzusetzen.

Die materiellen Begünstigungen für die auf solche Weise und unter solchen Voraussetzungen freiwillig weiter dienenden Unterofficiere werden durch besondere Vorschriften geregelt.

Diese Bestimmungen haben auch auf die bei den Landwehrstämmen und Abtheilungen activ dienenden Unterofficiere und Landwehrmänner Anwendung.

§. 38. Unterofficiere, welche 12 Jahre — darunter wenigstens 8 Jahre als Unterofficiere — im stehenden Heere, in der Kriegsmarine oder in den Stämmen und Abtheilungen der Landwehr activ gedient haben und gut conduisirt sind, erlangen dadurch den Anspruch auf die Verleihung von Anstellungen im öffentlichen Dienste, dann bei vom Staate subventionirten Eisenbahn-, Dampfschiff- und anderen Unternehmungen.

Die Ausführung dieser Bestimmungen wird durch ein besonderes Gesetz geregelt.

§. 39. Die regelmäßige Uebersetzung aus der Linie in die Reserve und aus der Reserve in die Landwehr, unter Beibehaltung der Chargengrade, dann die Entlassung aus der Landwehr, nach Ablauf der für jede dieser Dienstkategorien festgestellten Dauer (§§. 4 und 15), hat mit Ende December jeden Jahres stattzufinden, im Falle eines Krieges erfolgt diese Uebersetzung, beziehungsweise Entlassung, erst auf Befehl des Kaisers.

Aus Anlaß der Uebersetzung oder Entlassung erhält der Betreffende ein Legitimations-Document; eine Verzögerung in der Ausfolgung dieses Documentes begründet keine Diensteosverpflichtung über den gesetzlichen Zeitpunct hinaus.

§. 40. Vor vollendeter Dienstpflicht wird die Entlassung nur bewilligt:

a) wenn die Einreihung eine gesetzwidrige war;
b) bei eingetretener unbehebbarer Diensteosuntauglichkeit;
c) wenn der Soldat in eines der im §. 17, Zahl 1, 2, 3 bezeichneten Verhältnisse gelangt; dann
d) im Frieden dem als Nachmann Eingereihten mit der größten Nummer der höchsten Altersclasse (§. 33), sobald ein Vormann, bis Ende des Stellungsjahres, in das stehende Heer, die Kriegsmarine eintritt. Die vollstreckte Dienstzeit wird dem Nachmanne zugute gerechnet.

Die zu c) Genannten kommen, wenn sie in der dritten oder einer höheren Altersclasse stehen, die zu d) Genannten sofort in die Ersatzreserve.

§. 41. In den Fällen a) und b) (§. 40), vorausgesetzt, daß zu b) zugleich außer Zweifel gestellt wird, die Untauglichkeit habe bereits zur Zeit der Einreihung bestanden, ist der Ersatz bei der nächsten regelmäßigen Stellung zu leisten.

Dem durch eine gesetzwidrige Stellung ohne eigenes Verschulden zu Schaden Gekommenen steht der Ersatzanspruch gegen die Schuldtragenden frei.

In allen sonstigen Fällen der Entlassung wird ein Ersatzmann nicht in Anspruch genommen.

§. 42. Jeder Stellungspflichtige, der zum Erscheinen bei der nächst bevorstehenden regelmäßigen Stellung verpflichteten Altersclassen hat sich im Monate December des vorangehenden Jahres bei dem Gemeindevorstande seines Heimats- oder Aufenthaltsortes zur Verzeichnung schriftlich oder mündlich zu melden; unterläßt er dieses, ohne hievon durch ein für ihn unüberwindliches Hinderniß abgehalten worden zu sein, so wird er dafür, ohne Rücksicht auf die weitere gesetzliche Behandlung, mit einer Geldstrafe bis zu 100 Gulden, oder im Falle der Zahlungsunfähigkeit, mit Haft bis zur Dauer von zwanzig Tagen bestraft.

Die Strafgelder fallen dem Gemeinde-Armenfonde des Aufenthaltsortes zu.

§. 43. Die Gemeindevorsteher und Matrikenführer sind für die Richtigkeit der Behelfe zu den Stellungslisten, erstere auch für die Identität der Person der Vorgeführten verantwortlich und haben den politischen Behörden bei allen zur Durchführung der Stellung erforderlichen Amtshandlungen behilflich zu sein.

§. 44. Wer von der Stellungscommission als für den Kriegsdienst für immer untauglich nicht erkannt oder in der dritten Altersclasse von der Stellungspflicht nicht befreit worden ist, darf sich vor dem Austritte aus der dritten Altersclasse nicht verehelichen.

Eine ausnahmsweise Ehebewilligung im Falle vorhandener, besonders rücksichtswürdiger Umstände an Stellungspflichtige zu ertheilen, ist das Landesvertheidigungs-Ministerium ermächtigt, welches hiezu auch die betreffende Landesstelle delegiren kann; jedoch begründet diese Bewilligung keine Befreiung von der Pflicht zum Eintritte in das stehende Heer (Kriegsmarine) oder in die Landwehr.

§. 45. Derjenige Wehrpflichtige, welcher sich mit Uebertretung des im §. 44 enthaltenen Verbotes verehelicht hat, wird von Amtswegen gestellt, im Falle der Untauglichkeit aber mit einer Geldstrafe bis zu 1000 Gulden für den Gemeindearmenfond, im Falle der Zahlungsunfähigkeit mit Haft bis zu sechs Monaten bestraft.

Gegen diejenigen, welche zu der verbotenen Verehelichung schuldbar mitgewirkt haben, ist eine dem Gemeindearmenfonde zufallende Geldstrafe bis zu zu 500 Gulden, im Falle der Zahlungsunfähigkeit Haft bis zur Dauer von drei Monaten zu verhängen, unbeschadet ihrer Behandlung nach den Dienstesvorschriften, falls sie im Staatsdienste stehen.

§. 46. Wer zum Erscheinen vor der Stellungscommission verpflichtet ist und ohne hinreichende Entschuldigung ausbleibt, wird als stellungsflüchtig, wer ihm hiebei wissentlich mithilft, als Mitschuldiger behandelt.

Ein Stellungsflüchtiger wird von Amtswegen gestellt, derjenige, welcher diensttauglich erkannt wird, hat, wenn er sein Ausbleiben bei der hierüber gepflogenen Untersuchung nicht rechtfertigen konnte, aber freiwillig erschienen ist, ein Jahr, im Falle er jedoch nicht freiwillig erschienen ist, zwei Jahre über die gesetzliche Linien-Diensteosdauer zu dienen; wird er als dienstuntauglich erkannt, so trifft ihn eine Geldstrafe bis zum Betrage von 150 Gulden, im Falle der Zahlungsunfähigkeit Haft bis zu einem Monat.

Hat in diesem Falle der Stellungsflüchtige das 36. Lebensjahr (§. 16 u. 33) schon überschritten, so wird er mit einer Geldstrafe bis zu 1000 Gulden, oder im Falle der Zahlungsunfähigkeit mit Haft bis zu sechs Monaten bestraft.

Mitschuldige an der Stellungsflucht verfallen einer Geldstrafe bis zu 500 Gulden, oder bei besonders erschwerenden Umständen bis zu 1000 Gulden, im Falle der Zahlungsunfähigkeit einer Strafhaft bis zu drei und rücksichtlich bis zu sechs Monaten.

Dort, wo sich die Wehrpflichtigen in größerer Anzahl der Wehrpflicht durch Stellungsflucht entziehen, können die zur Abhilfe geeigneten außerordentlichen Maßregeln im Verordnungswege gegen Rechtfertigung vor dem nächsten Reichsrathe getroffen werden.

§. 47. Jeder Wehrpflichtige, welcher der vorsätzlichen Selbstbeschädigung überwiesen wurde, ist, in soferne er zu irgend einer Dienstleistung im Heere (Kriegsmarine) noch tauglich ist, dahin von Amtswegen abzustellen und hat zwei Jahre über die gesetzliche Linien-Diensteosdauer zu dienen.

§. 48. Die Landwehr untersteht:

Im Frieden in administrativer Beziehung dem Landesvertheidigungs-Minister und in militärischer Beziehung dem Landwehr-Oberkommandanten; die nähere Bestimmung hierüber enthält das Landwehrgesetz; dagegen im Kriege in administrativer Beziehung ebenfalls dem Landesvertheidigungs-Minister in militärischer Hinsicht aber dem vom Kaiser bezeichneten Feldherrn.

Der Reichs-Kriegsminister muß durch den Landesvertheidigungs-Minister, beziehungsweise Landwehr-Obercommandanten, von letzterem im Wege des Landesvertheidigungs-Ministers über den Stand, die Ausrüstung und die Dislocation, die militärische Ausbildung und Disciplin der Landwehr ununterbrochen in Kenntniß erhalten werden.

§. 49. Die Landwehr-Officiere aller Grade werden vom Kaiser ernannt.

Die Distinctions- und Abzeichen in allen Graden, die Ausrüstung und Bewaffnung, dann die Dienst- und Exercir-Vorschriften der Landwehr sind jenen des stehenden Heeres gleich.

§. 50. Jeder Officier, welcher als solcher mindestens ein Jahr activ gedient hat, und auf welchen der §. 19 keine Anwendung findet, kann im Frieden auf eigenes Ansuchen unter Einstellung der ständigen Gebühren in die Reserve oder, wenn er nur noch landwehrpflichtig sein sollte, in die Landwehr übersetzt werden.

§. 51. Jeder Officier, gegen welchen weder eine straf- noch ehrengerichtliche Untersuchung anhängig ist, kann seine Charge freiwillig ablegen, jedoch wird er dadurch von der Erfüllung der ihm gesetzlich noch obliegenden Dienst- und Wehrpflicht ebensowenig befreit, als jener Officier, welcher im straf- und ehrengerichtlichen Wege seiner Charge entkleidet wird.

§. 52. Außer der Zeit der activen Dienstleistung gelten für die dauernd beurlaubte linienpflichtige, dann für die Reserve- und Landwehrmannschaft, sobald sie die dritte Altersclasse überschritten haben, ferner für die Officiere der Reserve und Landwehr, sowie für die mit Beibehalt des Pensionsgehaltes und des Militär-Characters pensionirten Officiere und Beamten, dann für die k. k. Patental-Invaliden, wenn sie sich nicht im Invalidenhause aufhalten, rücksichtlich der Verehelichung die allgemeinen Gesetze und Vorschriften, jedoch unter Aufrechthaltung der Dienstpflicht im stehenden Heere (Kriegsmarine) oder in der Landwehr.

§. 53. Die Urlauber während der Zeit ihres Urlaubes, sowie die nicht in der activen Dienstleistung befindlichen Officiere und Mannschaft der Reserve und der Landwehr, unterstehen in allen ihren bürgerlichen Verhältnissen, sowie auch in straf- und polizeilichen Angelegenheiten den Civilgerichten und Behörden, und sind nur jenen Beschränkungen unterworfen, welche in diesem Gesetze begründet und für die Evidenthaltung erforderlich sind.

Die in activer Dienstleistung Stehenden des stehenden Heeres, der Kriegsmarine und der Landwehr unterliegen den militärischen Straf- und Disciplinargesetzen; hinsichtlich ihrer bürgerlichen Verhältnisse, welche sich nicht auf den militärischen Dienst beziehen, unterstehen sie jedoch den bürgerlichen Gesetzen und Behörden.

In dieser Richtung wird ein besonderes Gesetz das Nähere bestimmen.

Alle im Auslande abwesenden Officiere und Mannschaften der Reserve und Landwehr haben die Verpflichtung, sobald sie im Wege der Oeffentlichkeit Kenntniß erlangt haben müssen, daß die Monarchie von einem Kriege nahe bedroht und die Einberufung der Reserve und Landwehr erfolgt ist, unverweilt in die Heimat zurückzukehren und sich zur Verfügung zu stellen, ohne die specielle Einberufung abzuwarten.

§. 54. Die Entlassung zum Zwecke der Auswanderung kann einem in der Linien- und Reservedienstpflicht stehenden Manne von dem Reichs-Kriegsministerium, einem Landwehrmanne von dem betreffenden Landesvertheidigungs-Ministerium ertheilt werden; dem Liniendienstpflichtigen jedoch nur dann, wenn beide Eltern des um die Entlassung Bittenden, oder der eine überlebende Elterntheil auswandern.

Unterbleibt die Auswanderung, so hat der Betreffende den Rest der durch seine Entlassung unterbrochenen Dienstpflicht nachzutragen.

Während eines Krieges darf die Bewilligung zur Auswanderung keiner im Verbande des stehenden Heeres (Kriegsmarine) oder der Landwehr stehenden Person ertheilt werden.

§. 55. Jene Wehrpflichtigen, welche zum Dienste im stehenden Heere (Kriegsmarine) oder in der Landwehr nicht beigezogen werden konnten, haben eine entsprechende Militärtaxe für die Militär-Invalidenversorgung zu entrichten.

Die Größe und die Art der Einhebung dieser Taxe wird durch ein besonderes Gesetz bestimmt.

Ustawa z dnia 5. grudnia 1868,

urządzająca rodzaj i sposób wypełnienia obowiązku służby wojskowej w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych.

(Dziennik ustaw państwa dział LXVI. Nr. 151, wydany dnia 8go grudnia 1868 r.)

Za zgodą obu izb Rady państwa uznaję za stosowne rozporządzić, co następuje:

Artykuł I. Sposób i rodzaj wypełni nia obowiązku służby wojskowej, następująca ustanawia się ustawą.

Artykuł II. Ustawa niniejsza z dniem ogłoszenia obowiązywać zacznie, i ma być wraz ze wszystkiemi w §. 21. aż do 29. włącznie zawartemi korzyściami zastosowaną także do obecnie służących w armii lądowej lub marynarce, z tem jednakże zastrzeżeniem, że w uwzględnieniu nasuwających się trudności przechodowych przy niektórych oddziałach wojskowych, przenoszenie asentowanych w roku 1865 i w roku 1866 do rezerwy, tam gdzie państwowy minister wojny w porozumieniu z ministrem obrony krajowej uzna to za bezwarunkowo konieczne, nastąpi dopiero w roku 1870, lecz przez czas trwania obowiązku służby rezerwowej wolni będą od wszelkich ćwiczeń wojskowych.

Artykuł III. Dla miasta Tryestu i jego okręgu istniejące wyjątki i uwzględnienia odnoszące się do wypełnienia obowiązku służby wojskowej niniejszem znoszą się.

Popisowi z dawnych okręgów Raguzy i Kattaro w królestwie Dalmacyi od służby wojskowej dotąd uwolnieni, obowiązek służby wojskowej tylko w landwerze pełnić mają.

O organizacyi i użyciu mocą niniejszej ustawy obowiązanej do służby wojskowej ludności Tyrolu i Vorarlbergu, która do uzupełnienia pułku strzelców nie będzie potrzebną, jako też o wypełnieniu tam obowiązku służby wojskowej, landwery, zostaną wydane bliższe określenia w drodze prawodawstwa krajowego.

Artykuł IV. Te osoby, za które przed wejsciem w życie tej ustawy złożono i przyjęto w myśl rozporządzenia z dnia 21. grudnia 1858 r. taksę uwalniającą, zostają od wszelkiej służby wojskowej w zupełności i na zawsze uwolnione.

Artykuł V. W razie grożącego niebezpieczeństwa wojny, gdyby przepisany stan wojenny armii i marynarki nie był kompletny, mogą wszyscy ci, którzy w myśl dotychczasowych ustaw o uzupełnieniu armii obowiązani byli do służby wojskowej, i uczynili wprawdzie zadość swemu obowiązkowi stawiennictwa, jednak nie zostali wcieleni do armii (marynarki wojennej), a 32. rok życia jeszcze nie ukończyli, w miarę swego wieku pociągniętymi być na czas trwania wojny do służby w rezerwie lub landwerze.

Artykuł VI. Od dnia wejścia w życie tej ustawy kara cielesna i kara kajdan nie mogą być zastosowywane w wojsku, marynarce wojennej i landwerze.

Artykuł VII. Co do kar mających być wymierzanemi w myśl niniejszej ustawy, należeć ma przeprowadzenie procesu, wyrokowanie i wykonanie do władz politycznych według wydanych dla nich przepisów o wykonaniu politycznej władzy karnej.

Artykuł VIII. Mój minister obrony krajowej w porozumieniu z wspólnym ministrem wojny ma wydać potrzebne do wykonania tej ustawy rozporządzenia.

Buda, dnia 5. grudnia 1868.

Franciszek Józef, w. r.

Taaffe w. r. Plener w. r. Hasner w. r. Potocki w. r. Giskra w. r. Herbst w. r. Brestel w. r. Berger w. r.

Ustawa wojskowa.

§. 1. Obowiązek służby wojskowej jest powszechnym, a każdy zdolny do broni obywatel państwa osobiście wypełniać go musi.

§. 2. Siła zbrojna rozpada się na armię, marynarkę wojenną, landwerę i rezerwę uzupełniającą; ostatnia jako uzupełnienie wydarzającego się podczas wojny w armii (marynarce wojennej) ubytku w ustanowionej sile wojennej.

O ustanowieniu pospolitego ruszenia rozporządzi osobna ustawa.

§. 3. Obowiązek wstąpienia do armii, do marynarki wojennej lub landwery, tudzież do uzupełniającej rezerwy (§. 2) rozpoczyna się z dniem 1. stycznia roku kalendarzowego, w którym obowiązany do służby wojskowej kończy rok 20ty życia.

§. 4. Obowiązek służby w armii i marynarce wojennej wynosi:

a) trzy lata w linii;
b) siedm lat w rezerwie;

w landwerze:

a) dwa lata dla tych, którzy po ukończonej służbie w armii lub rezerwie uzupełniającej przeniesieni zostaną do landwery,
b) lat dwanaście dla obowiązanych do służby wojskowej, bezpośrednio (§. 32) do landwery wcielonych

Zapisani do rezerwy uzupełniającej pozostają aż do skończonego 30go roku życia przeznaczeni do służby w armii (marynarce wojennej) §. 2 i 32.

Ci, co swój obowiązek służby wypełnili w marynarce wojennej, nie są obowiązani do służby w landwerze.

Czas służay wszystkich w regularnym okresie stawienniczym, (§. 31) a dodatkowo aż do dnia 1go października assenterowanych poborowych liczy się od 1go października roku stawiennictwa, zaś czas wcielonych po za tym okresem lub ochotników liczy się od dnia poboru.

§. 5. W razie, jeżeli osobną ustawą postanowione zostanie utworzenie pospolitego ruszenia, będzie ono mogło być tworzonem tylko z ochotnikow, nienależących ani do armii lub marynarki wojennej, ani do landwery.

§. 6. Kto w wieku obowiązującym do służby wojskowej (§§. 3. i 4.) uzyskał prawo obywatelstwa w monarchii, powinien bez względu na to, czy i w jaki sposób dopełnił obowiązku służby wojskowej w swym dawniejszym kraju rodzinnym, wypełnić nadto w miarę wieku swego przypadający nań jeszcze podług ustawy niniejszej obowiązek służby wojskowej.

§. 7. Armia i marynarka wojenna są przeznaczone do obrony całej monarchii przeciw nieprzyjaciołom zewnętrznym, tudzież do utrzymywania porządku i bezpieczeństwa wewnątrz.

§. 8. Landwera podczas wojny służy do poparcia armii i do obrony wewnętrznej, podczas pokoju wyjątkowo także do utrzymania porządku i bezpieczeństwa wewnętrznego.

§. 9. Gdy będzie tworzone pospolite ruszenie (§. 2), to jest ono przeznaczone do poparcia wojska i landwery w odpieraniu nieprzyjaciela, gdy usiłuje wkroczyć do kraju i do zwalczenia tegoż, jeżeli już wkroczył.

Dlatego stawia się pospolite ruszenie, jako część składową siły zbrojnej, pod pieczę prawa narodów.

§. 10. Należący do armii (marynarki wojennej) a obowiązani do służby w linii, na wezwanie władz wojskowych w każdym czasie do służby stawić się winni.

Rezerwa może być powołaną częściowo albo całkowicie tylko na rozkaz cesarza dla uzupełnienia stojącego wojska i marynarki wojennej na stopę wojenną.

Jeżeli tylko częściowe powołanie rezerwistów do czynnej służby wojskowej okaże się potrzebnem, to ma się to dziać podług kolei lat, od najmłodszych począwszy.

Powołanie i mobilizacya landwery następuje także tylko na rozkaz cesarza wedle zawartych w ustawie o obronie krajowej określeń.

Powołanie i organizacya pospolitego ruszenia (§ 2.) urządza się na rozkaz cesarza w drodze ministerstwa obrony krajowej, w miarę i o ile krajowi bezpośrednio zagraża napad nieprzyjacielski. — Faktyczne używanie pospolitego ruszenia należy do naznaczonego przez cesarza wodza wojskowego.

Dotyczące władze wojskowe i landwery zwołują rezerwistów i landwerzystów do peryodycznych ćwiczeń wojskowych (§. 36).

§. 11. Potrzebną do wspólnej obrony całej monarchyi siłę armii i marynarki wojennej, ustanawia się w myśl §§. 1., 2., 3. i 36. ustawy z dnia 21go grudnia 1867 Dz. u. p. nr. 146 w porozumieniu z węgierskim sejmem mocą niniejszej ustawy, nie dotykając konstytucyjnych praw ciał reprezentacyjnych na 800.000 ludzi w zupełnej stopie wojennej, nie wliczając w to oddziałów pogranicza wojskowego.

W siłę w tę wchodzi już i rezerwa (§. 4).

Wojenna ta siła armii i marynarki wojennej ma obowiązywać przez najbliższych lat 10.

Wnioski, mające na celu dalsze niezmienne postanowienie lub zmianę ustanowionej siły zbrojnej, w każdym razie przed końcem dziewiątego roku przedłożone być powinny konstytucyjnie reprezentacyom obu części monarchii celem nowego układu.

§. 12. Ogólna siła landwery powstaje z liczby obowiązanych do służby w landwerze.

Reprezentowane w radzie państwa królestwa i kraje, z wyjątkiem Tyrolu i Vorarlbergu, stawiają łącznie 79 batalionów piechoty, tudzież z każdego okręgu uzupełniającego każdego pułku jazdy po jednym lub po dwa szwadrony kawaleryi.

Bliższe postanowienia zawiera ustawa o landwerze.

§. 13. Kontyngens mający być rozdzielony stosownie do liczby ludności między królestwami i krajami w Radzie państwa reprezentowanemi z jednej, a krajami korony węgierskiej z drugiej strony, kontyngens ten do utrzymania armii i marynarki wojennej w oznaczonej powyżej (§. 11.) sile, ze względu na zaprowadzony system kadr i musztry, tudzież do utworzenia rezerwy potrzebnej, może — po oznaczeniu takowego — przed upływem lat 10 być zakwestyonowanym tylko w tym razie, jeżeli Cesarz uważa podwyższenie lub zniżenie kontyngensu za konieczne, za pośrednictwem dotyczących rządów odpowiedzialnych; faktyczne odstawienie rekrutów może atoli tylko wtenczas nastąpić, jeżeli ustawodawstwo na ów rok pobór już uchwaliło.

Dziesięcioletnia ogólna rezerwa uzupełniająca nie powinna być wieksza od pierwszego, stosownie do poprzedniego ustępu, uchwalonego rocznego kontyngensu rekrutów.

Przy rozkładzie dotyczącego kontyngensu obu części monarchii, dopóki w obu dzielnicach nie zostaną przeprowadzone oparte na równych zasadach nowe spisy ludności, posłużą istniejące dotychczas, o spisach ludności daty urzędowe za podstawę, podług których z ustanowionej siły armii 800.000 przypada na królestwa i kraje w Radzie państwa reprezentowane 470.368, a na ludność krajów korony węgierskiej 329.632 ludzi; ludność zaś Pogranicza wykonywajaca w inny sposób służbę wojskowa dopóty nie wchodzi w tę rachubę, dopóki instytucya Pogranicza wojskowego faktycznie istnieć będzie.

§ 14. Armia i marynarka wojenna uzupełniaja się:

a) przez wcielenie elewów z wojskowych zakładów naukowych (§. 19.);
b) przez dobrowolne wstępywanie (§. 20 — 24);
c) przez stawienie z urzędu (§. 45. — 47.);
d) przez stawianie regularne, a w razie wojny przez wcielanie zapisanych do rezerwy uzupełniajacej, którzy nie przekroczyli jeszcze trzydziestego roku życia (§. 31 — 35.).

§. 15. Landwera uzupełnia się:

a) przez wcielanie rezerwistow po ukończeniu służby w armii i zapisanych do rezerwy uzupełniającej, którzy trzydziesty rok życia przekroczyli (§. 4.);
b) przez bezpośrednie przydzielanie zobowiazanych do służby wojskowej (§. 32.);
c) z takich ochotników, którzy swemu obowiązkowi stawienia się zadość uczynili, już nie są obowiązani do służby w landwerze, lecz jeszcze są zdolni do służby, mianowicie z obowiązkiem służby dwuletniej, ewentualnie na czas trwania wojny.

§. 16. Dla wstępujących do armii i marynarki wojennej potrzeba:

a) prawa obywatelstwa w jednej z obu połów państwa;
b) potrzebnego uzdolnienia umysłowego i cielesnego, a wzrostu najmniej 59 cali miary wiedeńskiej;
(potrzebni do armii profesyoniści, dalej majtkowie i rzemieślnicy okrętowi przyjmowani będą bez względu na wzrost ciała);
c) wieku najmniej skończonych lat 17 a najwyżej lat 36.

Cudzoziemcy mogą tylko wyjątkowo za zezwoleniem Cesarza pod warunkami b) i c) do wstąpienia w armię (marynarkę wojenną) na czas przepisany służby w linii być przypuszczeni, jeżeli się wykażą bezwzględnem pozwoleniem rządu swego.

§. 17. Czasowe uwolnienie od obowiązku wstąpienia do armii, marynarki wojennej lub landwery, otrzymuje:

1. syn jedynak niezdolnego do zarobku ojca lub owdowiałej matki;
2. po śmierci ojca, wnuk jedynak niezdolnego do zarobkowania dziadka lub owdowiałej babki, jeżeli syna nie mają;
3. brat zupełnie osierociałego rodzenstwa.

Do uwolnienia może jednak rościć sobie prawo tylko ów jedyny syn, wnuk lub brat rodzony i z prawego łoża, jeżeli od uwolnienia jego zawisło utrzymanie jego rodziców, dziadów i rodzeństwa, a on obowiązku tego dopełnia.

Nieślubnemu synowi przysłuża to samo prawo do uwolnienia, jeżeli od jego uwolnienia zawisło utrzymanie jego nieślubnej matki, a on ten obowiązek wypełnia.

Przypuściwszy te same warunki, zarówno jak jedyny syn, wnuk lub brat ma być traktowany i ten, którego jedyny brat lub reszta braci:

a) zostają w obowiązku służenia w linii lub rezerwie,
b) jeszcze nie mają lat 18, lub
c) z powodu ułomności nie do wyleczenia tak umysłowych jak i cielesnych do wszelkiego zarobkowania są niezdolni.

Kto na podstawie tych postanowień był czasowo uwolnionym, lecz tytuł, z którego był uwolnionym, utraca, lub warunków onego dopełniać zaniedbuje, podlega obowiązkowi wstąpienia do armii, marynarki wojennej lub landwery w przypadającej klasie wieku swego.

O czasowych uwolnieniach rozstrzyga komisya asenterunkowa (§. 32.), od której odwołać się można do ministerstwa obrony krajowej, które uprawnione jest delegować dotyczącą władzę krajową do wydania orzeczenia.

Przeciw orzeczeniu komisyi asenterunkowej potwierdzonemu przez ministerstwo obrony krajowej, lub przez delegowaną w tym celu władzę krajową, nie ma już dalszego rekursu.

§. 18. Obowiązani do służby wojskowej, którzy wprawdzie nie do właściwej służby wojskowej, lecz natomiast do innych ich obywatelskiemu powołaniu odpowiadających usług w celach wojennych są przydatnemi, w razie wojny do takowych pociągani być mogą.

§. 19. Wcielanie elewów występujących z wojskowych zakładów naukowych do armii (marynarki wojennej) zarządzają władze wojskowe podług istniejacych w tym względzie osobnych przepisów.

Każdy elew zakładu takiego, wykształcony na wojskowo-bezpłatnem miejscu lub z fundacyi, przez lat 10; każdy zaś na półwolnem miejscu wykształcony, przez lat 7; a jako płacący elew przez lat 4, od dnia wystąpienia z zakładu w armii (marynarce wojenej) służyć powinien osobiście.

§. 20. Dobrowolnie może każdy krajowiec wstąpić do armii (marynarki wojennej), jeżeli ma do tego potrzebne wymogi (§. 16.).

Wykluczeni ci są, co nie posiadają pełni praw obywatelskich z powodu odcierpianego wyroku sądowo-karnego.

Małoletni, chcący dobrowolnie wstąpić, potrzebują przyzwolenia ojca lub opiekuna swego.

Wstępującemu dobrowolnie przysłuża prawo obrania sobie korpusu wojska, w którym służyć pragnie, przypuściwszy, że obrany korpus armii jest uprawnionym do przyjmowania ochotników, i że ochotnik posiada odpowiednie zdolności.

Owym obowiązanym do służby, którzy stosownie do klasy wieku swego (§. 32.) już są powołani do regularnego stawania, podczas trwania okresu ich stawiennictwa, wstęp dobrowolny nie jest dozwolonym. Ten, co prawnie był obowiązanym do stawania, a nie stanął, utracił przeto prawo dobrowolnego wstąpienia dopóty, dopóki się nie podda decyzyi komisyi asenterunkowej, pod względem zaniedbanego stawienia się.

вязанности самому одѣвати ся и самому продовольствовати ся, а по добре положенномъ испытѣ, якои по мѣрѣ потребы именований будутъ въ морскіи запасніи офицеры.

Запасніи сіи офицеры обовязаній суть въ случаю войны до морскои службы всякого рода.

§. 23. Медицинеры могутъ полнити однолѣтную добровольную службу въ войсковыхъ больницяхъ, а ветеринеры (скотскіи лѣкари) яко скотолѣкарскіи практиканты при якомъ коннôмъ или артилерійскôмъ полку или при фургонскôй полевôй ескадронѣ, если успособленіемъ къ тому выкажутъ ся.

Во время войны употребляютъ ся они, согласно своей службовôй повинности, или въ постоянномъ войску (военнôй маринѣ) или въ земскôй брани, а также въ полевыхъ или иныхъ больницяхъ.

§. 24. Фармацевты (аптекари) могутъ однолѣтную добровольную службу полнити въ войсковыхъ аптекахъ, а во время войны употребляютъ ся подобно браноповинныимъ лѣкарямъ (§. 23.).

§. 25. Кандидаты духовного сословія всякои закономъ признанной церкви и религійного товариства, если ихъ помѣщено въ постояннôмъ войску (военнôй маринѣ) или въ земскôй брани, по прошенію ихъ высылаютъ ся на урлопъ (ôтпускъ) для продолженія богословскихъ наукъ.

По осягненіи высшого посвященія, ôтносно по наступившôмъ именованіи въ душпастыри, запишутъ ся они въ листу войсковыхъ душпастырей, и могутъ въ случаю войны, по мѣрѣ ихъ браннои повинности, или въ постояннôмъ войску (военнôй маринѣ) или въ земскôй брани, или также въ полевыхъ или постоянныхъ больницяхъ яко душпастыри употребляемій быти.

Если же кандидаты сіи занехаютъ богословскіи науки и духовное званіе, то созвати ся имѣютъ на оружейную службу.

§. 26. Стоящіи въ связи съ постояннымъ войскомъ (военною мариною) или земскою бранію урядники державы, Всевысочайшихъ приватныхъ, фамилійныхъ и авитикально-фондовыхъ дôбръ, урядники публичныхъ фондовыхъ, краевыхъ и повѣтовыхъ заступничествъ и громадъ пользующихъ ся политичнымъ управленіемъ, если для сихъ службовыхъ посадъ вымагае ся свѣдоцтво о совершенныхъ правничихъ и державнонауковыхъ студіяхъ, потомъ профессоры и учители въ публичныхъ и правомъ публичности снабдѣныхъ учебныхъ заведеніяхъ, къ чему также народніи школы причисляютъ ся, могутъ въ случаю войны въ необходимомъ для удержанія управительнои службы и учебности числѣ, по представленію дотычного фахового министра и за соизволеніемъ цѣсаря на своихъ посадахъ оставленій быти.

Рôвная установа служитъ для поставленыхъ въ почтовôй, телеграфнôй и желѣзничнôй службѣ, оскôлько они для удержанія дѣяльности суть необходимій.

§. 27. Кандидаты учительского званія для народныхъ школъ и учители сихъ заведеній, потомъ посѣдатели наслѣдованыхъ сельскихъ господарствъ, если они въ таковыхъ свое звычайное жилище имѣютъ, господарствомъ сами занимаютъ ся, и грунтовый доходъ господарства на самостоятельное содержаніе родины изъ пяти особъ выстарчае, и таковый доходъ въ четверо не перевысшае, маютъ послѣ помѣщенія въ постояннôмъ войску (военнôй маринѣ) или земскôй брани, во время якъ найменьше препятствующое народному ученію а ôтносительно господарской дѣяльности, черезъ восемь недѣль войсково образовати ся, а потомъ на ôтпускъ высылати, и во время мира только на періодичніи упражненія въ оружіи призываемій быти.

§. 28. Онымъ въ военнôй маринѣ помѣщеннымъ морякамъ по званію, до которыхъ §. 22. не ôтноситъ ся, яко и машинистамъ, може въ увзглядненіи ихъ техничныхъ знаній и по мѣрѣ ихъ образованія для службы во флотѣ, дѣйствующая служба въ мирное время ажъ на одинъ рôкъ сокращена быти.

§. 29. Моряки, которіи въ военнôй маринѣ помѣщеній, но тубземную или кораблестроительную школу посѣщаютъ, маютъ въ мирное время ôтпущеній быти на часъ посѣщанія сеи школы.

§. 30. Число браноповинныхъ помѣщаемыхъ въ постояннôмъ войску (военнôй маринѣ) и въ дополнительнôмъ запасѣ (§. 13.) имѣе роспредѣлено бити межи поединокіи королевства и краи пôдля цифры ихъ населенія, а внутри поединокихъ краѣвъ пôдля числа способныхъ къ брани межи браночніи повѣты.

§. 31. Звычайная бранка для постоянного войска (военнои марины) и для земскои брани послѣдуе каждого року въ теченіи времени ôтъ 1. Цвѣтня до кôнця Мая, а помѣщеніе съ днемъ 1. Жолтня.

§. 32. Бранки предпринимае мѣшаная комиссія изъ межи браноповинныхъ принадлежащихъ до повѣту бранки по колѣи розряду вѣку, а въ каждôмъ розрядѣ вѣку по колѣи лоса (жребія).

Всѣ ôтъ 1. Сѣчня до 31. Грудня якого року рожденніи молодіи мужчины составляютъ разомъ розрядъ вѣку, который знаменуе ся рокомъ рожденія.

До бранки призываютъ ся три розряды вѣку.

До каждого ôтряда войска или марины опредѣляютъ ся найспособнѣйшіи къ тому, при всевозможнôмъ увзглядненіи желаній бранцѣвъ.

Число помѣщенныхъ, оставшое ся внутри числа контингенту (участка) по покрытіи потребности для ôтдѣльныхъ оружій и заведеній, придѣлити ся мае къ принадлежному до дополнительного повѣта полку, и по возможности въ дополнительнôмъ повѣтѣ оставити ся мае въ цѣли образованія.

По совершеннôмъ пріисканіи участка для постоянного войска и военнои марины яко и для дополнительного запаса, придѣляе ся перевышка способныхъ къ военнôй службѣ изъ межи призванными трема розрядами вѣку каждого браночного повѣта до земскои брани.

Призначеніе браноповинныхъ изъ первого и второго розряда вѣку въ дополнительный запасъ есть довременное, и не увольняе ôтъ повинности ставити ся въ второмъ, ôтносно въ третôмъ розрядѣ вѣку.

Призначенніи для дополнительного запаса, смотря по ихъ способности къ розличнымъ ôтрядамъ войска, маютъ въ листахъ бранки записаній, въ мирное время при своихъ обывательскихъ занятіяхъ оставленій, и только въ случаю войны по приказу цѣсаря, и по мѣрѣ своего вѣку употребленій быти для дополненія постоянного войска или военнои марины.

По окôнченіи вôйны ôтпускаютъ ся притягненіи мужи дополнительного запаса изъ связи войска или военнои марины въ свои прежніи ôтношенія.

Оніи браноповинніи, которымъ въ третôмъ розрядѣ вѣку призано было довременное увôльненіе ôтъ службовои повинности (§. 17.), съ переходомъ въ 4. розрядъ вѣку вступаютъ также въ дополнительный запасъ.

§. 33. Если кто до вступленія въ постоянное войско поклицаный при звычайнôй бранцѣ помѣщенъ быти не може, то его позднѣйшое представленіе споводовати ся мае законными средствами; межи тѣмъ мае, по колѣи въ листѣ бранки, на его мѣстце вступити тотъ найближшій способный, который бы иначе призначенъ быти имѣлъ для дополнительного запаса (§. 32.).

Однакже для такъ много ôтсутствующихъ, скôлько бы предвидимо въ теченіи четырехъ мѣсяцей, считаючи ôтъ окôнченія періода бранки, съ погглядомъ на пересѣчный розмѣръ способности для помѣщенія въ войску постояннôмъ и въ военнôй маринѣ припадати могло, яко послѣмужи назначити ся маютъ помѣщенніи съ найвысшимъ числомъ жребія найвысшого розряда вѣку, и при звычайныхъ ôтношеніяхъ ôтпустити на четыре мѣсяцѣ ôтпуска.

Время къ выполненію зâлишенои повинности бранки продолжае ся до окôнченного 36. року житья (§. 16.)

§. 34. Повинніи къ бранцѣ, принятіе которыхъ на службу въ постояннôмъ войску (военнôй маринѣ) и въ земскôй брани изъ войсковои стороны ôтмовлено, могутъ по внесенію политичныхъ членôвъ комисіи для розрѣшенія представленій быти мѣшаннôй надсмотрнôй комиссіи.

Рѣшенію сеи комиссіи пôдвергати ся имѣютъ и такіи въ постоянное войско (военную марину) или въ земскую брань уже ôтданніи бранцѣ, которіи до кôнця року бранки яко неспособніи до службы представленій суть для выдаленія.

Противъ обреченія сеи комиссіи ôткликъ мѣстця не мае.

§. 35. Кошта явити ся до жребія и бранки всякій браноповинный самъ поносити имѣе. Неимущихъ вспирати повинна громада, на которую также кошта путешествія предстоятеля громады и урядового сопроводника браноповинныхъ спадаютъ.

Кошта на путешествіе надсмотрюемыхъ и приданныхъ имъ сопроводникôвъ носитъ скарбъ державный.

Всѣ прочіи кошта платити ся имѣютъ по существующимъ засадамъ дотычнои урядующои власти.

§. 36. Запасніи мужи въ теченіи своеи запасной повинности суть обовязаній до трехъ оружейныхъ упражненій за каждымъ разомъ найдалше по четыре недѣли.

Каждое покликанье (§. 10.) до дѣйствующои службы числитъ ся яко упражненіе.

Кромѣ того для запасныхъ мужей, до оружейныхъ упражненій непокликаныхъ, ôтбываютъ ся ежерочно по жнивахъ контрольніи сборы, которіи однакже не бôльше якъ еденъ день занимати повинні.

Оружейніи упражненія и контрольніи сборы земскои брани управильняе законъ о земскôй брани.

§. 37. Каждому, кто законную линіеву службу въ постояннôмъ войску или въ военнôй маринѣ дѣйствительно окôнчилъ, а задержаніе его для службы корисннымъ окаже ся, дозволено, вмѣсто перехода въ запасъ и долше надъ время запасной повинности, дѣйствуютъ службу добровольно ôтъ року до року продолжати.

Вещественніи пособія для пôдофицерôвъ, тѣмъ способомъ и пôдъ сими предложеніями добровольно дальше служащихъ, управильнятъ ся особенными предписами.

Установы сіи служатъ также для пôдофицерôвъ и мужей земскои брани, которіи при пняхъ и ôтдѣлахъ земскои брани дѣйствительно служатъ.

§. 38. Пôдофицеры, которіи 12 лѣтъ, а въ тôмъ принаймнѣй 8 лѣтъ яко пôдофицеры, въ постояннôмъ войску, въ военнôй маринѣ или въ пняхъ и ôтдѣлахъ земскои брани дѣйственно служили и добре справовали ся, получаютъ тѣмъ право до наданія посадъ въ публичнôй службѣ, потôмъ при вспираемыхъ державою желѣзничныхъ, пароходныхъ и иныхъ предпринятіяхъ.

Выконаніе сихъ установъ управильнитъ особенный законъ.

§. 39. Правильное переведеніе изъ линіи въ запасъ а изъ запаса въ земскую брань, съ задержаніемъ степеней чинôвъ, потôмъ удаленіе изъ земскои брани, по уплывѣ времени для каждого изъ сихъ службовыхъ родôвъ установленного (§§. 4. и 15.) ôтбывати ся мае съ кôнцемъ Грудня каждого року; въ случаю войны послѣдуе сіе переведеніе, ôтносно удаленіе, допервы по приказу цѣсаря.

По поводу переведенія или удаленія получае дотычный легитимаційную грамоту; ôтволока въ выданіи сеи грамоты не основуе обовязанности служити долше надъ законное время.

§. 40. Передъ окôнченною службовою повинностью дозволяе ся удаленіе:

а) если помѣщеніе было противозаконно;

б) при наступившôй неизлѣчимôй неспособности до службы;

в) если вôякъ попаде въ ôтношенія означенніи въ § 17., число 1, 2, 3, потôмъ

г) въ мирное время послѣмужу помѣщенному съ найбôльшимъ числомъ найвысшого розряда вѣку (§. 33.), скоро предмужъ до кôнця року бранки вступитъ въ постоянное войско, въ военную марину. Выслуженное время причисляе ся въ користь послѣмужу.

Поименованніи пôдъ в) поступаютъ въ дополнительный запасъ, если стоятъ въ третôмъ или высшôмъ розрядѣ вѣку, а поименованніи пôдъ г) поступаютъ отнюдь тудаже.

§. 41. Въ случаяхъ а) и б) (§. 40.), предполагая, же взглядомъ б) оразъ нѣтъ сомнѣнія, же неспособность уже въ время помѣщенія существовала, дополненіе дѣяти ся мае при найближшôй звычайнôй бранцѣ.

Черезъ противозаконную бранку безъ власнои вины шкоду утерпѣвшій може ôтъ виновного домагати ся звершенія.

Во всѣхъ иныхъ случаяхъ удаленія не требуе ся дополнительного мужа.

§. 42. Каждый повинный до бранки, принадлежащій къ розрядомъ вѣку обовязаннымъ явити ся при найближшôй звычайнôй бранцѣ, мае въ мѣсяцѣ Грудню попередного року у громадскои старшины мѣстця своеи домовности или пребыванія къ запису явити ся письменно или устно; если же сіе залишитъ, и не оправдае ся непреодолимою для него переноною, то бывае за то караемый, безъ огляду на дальшое законное поступаніе, грошевою карою до 100 зол., а въ разѣ неспособности платити, увязненіемъ до двадцяти дней.

Карніи гроши припадаютъ фонду громадскихъ убогихъ мѣстця пребыванія.

§. 43. Предстоятели громадъ и водители метрикъ суть ôтвѣчателній за точнôсть прилогу къ браночнымъ листамъ (выказамъ), а первіи также за тожднôсть особы представляемыхъ, и маютъ политичнымъ властямъ помôчь давати при всѣхъ урядованіяхъ при проведеніи бранки.

§. 44. Кто ôтъ браночнои комиссіи яко неспособный до военнои службы на всегда не есть признанъ или въ третôмъ розрядѣ вѣку ôтъ браночнои повинности увôльненъ не былъ, передъ выходомъ изъ третого розряду вѣку женити ся не смѣе.

Браночноповиннымъ удѣляти изъятковое позволеніе къ женитьбѣ въ случаю обстоятельствъ увзгляднѣнія достойныхъ, уповажнено есть министерство краевои обороны, которое на то ôтпоручити може дотычную

§. 5. Въ слȣчаю, если особенный законъ оухвалитъ составленїе земского ополченїѧ, то таковое сотворѧти сѧ може только изъ охотниковъ, непринадлежащихъ ни до постоѧнного войска ни до военной марины, ни до земской брани.

§. 6. Кто въ браннаповинномъ вѣкȣ (§§. 3. и 4.) прїобрѣте право державного обывателѧ въ монархїи, имѣе безъ оглѧдȣ на то, чи и въ ꙗкїй способъ онъ свою браннȣю повинность въ прежной своей домовной державѣ оудоклетворилъ, припадающȣю еще на него по семȣ законн браннȣю повинность выполнити по мѣрѣ вѣкȣ своего житьѧ.

§. 7. Постоѧнное войско и военнаѧ марина призначенї сȣть длѧ обороны всей монархїи противъ внѣшныхъ непрїѧтелей и длѧ оудержанїѧ порѧдка и беспечности внȣтри.

§. 8. Земскаѧ брань въ войнѣ призначена длѧ вспиранїѧ постоѧнного войска и длѧ внȣтренной обороны, а во времѧ мира изъѧтковымъ способомъ также длѧ оудержанїѧ внȣтренного порѧдка и беспечности.

§. 9. Если составитъ сѧ земское ополченїе (§. 2.), то оно призначено вспирати постоѧнное войско и земскȣю брань въ отраженїи непрїѧтелѧ, если онъ до краю вторгнȣти намѣрѧе, а въ покоренїи егоже, коли онъ оуже вторгнȣлъ.

По семȣ земское ополченїе, ꙗко составнаѧ часть бранной силы, станитъ сѧ подъ народоправнȣю защитȣ.

§. 10. Обовѧзаннїи до линїевой слȣжбы, находѧщїи сѧ въ свѧзи съ постоѧннымъ войскомъ (военною мариною), имѣютъ всегда повиноватн сѧ поклнкȣ войсковыхъ властей до слȣжбы.

Резерва (запасъ) може частково или цѣлкомъ только по приказȣ цѣсарѧ покликана быти длѧ пополненїѧ постоѧнного войска и военной марины на стопȣ военнȣю.

Если только частковое покликанье запасныхъ мȣжей къ дѣиствȣющой слȣжбѣ потребнымъ окаже сѧ, то сїе дѣѧти сѧ повинно по колѣи рочниковъ, зачинаѧ отъ наймолодшого.

Покликанье и воздвиженїе земской брани послѣдȣе также только по приказȣ цѣсарѧ подлѧ оустановъ содержащихъ сѧ въ законѣ о земской брани.

Покликанье и оустроенїе земского ополченїѧ (§. 2.) послѣдȣе по приказȣ цѣсарѧ въ дорозѣ министра земской обороны въ ономъ розмѣрѣ, въ ꙗкомъ край беспосредно загроженъ есть непрїѧтельскимъ нападомъ. Дѣиствительное оупотребленїе земского ополченїѧ зависитъ отъ войскового вождѧ цѣсаремъ назначенного.

Покликанье мȣжей запаса и земской брани до перїодичныхъ оупражненїй въ орȣжїи (§. 36.) дѣе сѧ изъ стороны принадлежныхъ властей войска и земской брани.

§. 11. Сила постоѧнного войска и военной марины, требȣемаѧ длѧ сполечной обороны всей монархїи, оустановлѧе сѧ, по мѣрѣ §§. 1., 2., 3. и 6. закона зъ днѧ 21. Грȣднѧ 1867, Вѣстникъ законовъ державныхъ ч. 146, въ порозȣмѣнїи съ оугорскимъ соймомъ силою нынѣшного закона, не нарȣшаѧ оуставомѣрныхъ правъ застȣпательныхъ тѣлъ, полнымъ военнымъ составомъ въ 800.000 мȣжа, безъ причисленїѧ отрѧдовъ Войскового Пограничьѧ.

Въ семъ составѣ содержитъ сѧ оуже запасъ (§. 4.).

Сей военный составъ постоѧнного войска и военной марины имѣе слȣжити длѧ слѣдȣющихъ 10 лѣтъ.

Внесенїѧ, намѣрѧющїи оставити надаль безъ перемѣны или перемѣнити оустановленный военный составъ, имѣютъ на всѧкїй слȣчай передъ концемъ девѧтого рокȣ по оуставȣ предложенї быти застȣпательнымъ тѣламъ обохъ кравыхъ областей въ цѣли новой оугоды.

§. 12. Совокȣпнаѧ сила земской брани зависитъ отъ числа обовѧзанныхъ къ слȣжбѣ въ земской брани.

Королевства и краи, въ дȣмѣ державной застȣпленнїи, не причислѧѧ Тиролю и Форарльберга, ставѧтъ разомъ 79 батайлоновъ пѣхоты, а изъ каждого пополнительного обвода конного полка по одномȣ или по два ескадроны конницѣ.

Ближшїи оустановы содержатъ сѧ въ законѣ о земской брани.

§. 13. Контингентъ (оучастокъ), который подлѧ народонаселенїѧ розпредѣлити сѧ мае межи королевства и краи, къ дȣмѣ державной застȣпленнїи, а краи оугорской корȣны, и который потребный есть длѧ оудержанїѧ постоѧнного войска и военной марины въ выше (§. 11.) оустановленной силѣ, съ поглѧдомъ на заведеннȣю системȣ кадровъ (степеней) и образованїѧ, потомъ длѧ пополнительного запаса, може — по оустановленїи его (оучастка) — передъ оуплывомъ 10 лѣтъ лише тогда вопроснымъ стати сѧ, если цѣсарь, въ дорозѣ дотычныхъ отвѣтственныхъ правительствъ, оузнае потребнымъ оумноженїе или оуменьшенїе оучастка; но дѣиствительнаѧ бранка рекрȣтовъ послѣдовати може лише тогда, если законодательство о ней на сейже рокъ оуже и голосовало.

Весь десѧтилѣтнїй пополнительный запасъ не повиненъ быти большимъ, ꙗкъ первый рочный оучастокъ рекрȣтовъ, въ попередномъ оустȣпѣ дозволенный.

При роспредѣленїи дотичного оучастка обохъ сторонъ, поки въ обохъ державныхъ областѧхъ не сотворитъ сѧ новое на ровныхъ подставахъ основанное народочисленїе, слȣжити имѣютъ подставою сȣществȣющїи нынѣ оурѧдовїи даннїи о народочисленїи, по которымъ изъ оустановленного состава въ 800.000 мȣжа припадаютъ 470.368 мȣжа на королевства и краи въ дȣмѣ державной застȣпленнїи, а 329.632 мȣжа на краи оугорской корȣны, при чемъ пограничное народоселенїе, полнѧщое свою браннȣю повинность инымъ способомъ, доти въ число не входитъ, поки заведенїе Пограничьѧ дѣиствительно сȣществȣе.

§. 14. Постоѧнное войско и военнаѧ марина пополнѧютъ сѧ:

а) Черезъ помѣщенїе воспитанниковъ войсковыхъ воспиталищъ (§. 19.);
б) черезъ добровольный вступъ (§§ 20. до 24.);
в) черезъ бранкȣ оурѧдовою дорогою (§§. 45. до 47.);
г) черезъ звычайнȣю бранкȣ, а въ слȣчаю войны черезъ помѣщенїе записанныхъ въ пополнительный запасъ, которїи еще не перекрочили тридцѧтый рокъ житьѧ (§§. 31. до 35.).

§. 15. Земскаѧ брань пополнѧе сѧ:

а) Черезъ помѣщенїе запасныхъ мȣжей по оконченой войсково-слȣжбовой повинности и записанныхъ въ дополнительный запасъ, которїи тридцѧть лѣтъ житьѧ пережили (§. 4.).
б) черезъ беспосредное придѣленїе браннопо винныхъ (§. 32.);
в) черезъ такихъ охотниковъ, которїи своей бранной повинности оудовлетворили, до земской брани необовѧзанї, но до слȣжбы еще способнї сȣть, а именно съ повинностью двȣлѣтной слȣжбы, а въ разѣ потребы на времѧ войны.

§. 16. Длѧ вступленїѧ въ постоѧнное войско и въ военнȣю маринȣ вымагае сѧ:

а) Державное обывательство въ одной изъ обохъ половинъ державы;
б) потребное дȣшевное и тѣлесное оуспособленїе при высотѣ тѣла принаймнѣй въ 59 цалей вѣденьской мѣры; (потребнїи длѧ постоѧнного войска ремесленники, потомъ морѧки и корабельнїи ремесленники принимаютъ сѧ безъ оглѧдȣ на ихъ высотȣ тѣла);
в) вѣкъ принаймнѣй полныхъ 17 и не выше 36 лѣтъ.

Чȣжинцѣ могȣтъ только за призволенїемъ цѣсарѧ на законное времѧ линїевой слȣжбы подъ оусловїѧми б) и в) до вступленїѧ въ постоѧнное войско (военнȣю маринȣ) изъѧтковымъ способомъ припȣскаемї быти, если выкажȣтъ сѧ безȣсловнымъ на то сонзволенїемъ своего правительства.

§. 17. Довременное оувольненїе отъ повинности вступати въ постоѧнное войско, въ военнȣю маринȣ или въ земскȣю брань полȣчае:

1. Единый сынъ неспособного зароблѧти отцѧ или овдовѣлой матери;
2. по смерти отцѧ единый внȣкъ неспособного зароблѧти дѣда или овдовѣлой бабы, если не имѣютъ сына;
3. братъ цѣлкомъ осиротѣлыхъ дѣтей.

Однакже только тотъ единый сынъ, внȣкъ или братъ мае право на оувольненїе, который есть законнобрачный и родный, если отъ оувольненїѧ его зависитъ содержанїе его родичей, прародичей или братїи, и онъ обовѧзанность сїю выполнѧе.

Безбрачномȣ сынȣ прислȣжае тоже самое оувольненїе, если отъ сего оувольненїѧ зависитъ содержанїе его безбрачной матери, и онъ обовѧзанность сїю выполнѧе.

Подъ тѣмже самымъ предположенїемъ ровно единомȣ сынȣ, внȣкȣ или братȣ почитȣе сѧ тотъ, которого единый братъ или прочїи братьѧ

а) въ повинности линїевой слȣжбы или въ запасѣ стоѧтъ,
б) молодшїи сȣть ꙗкъ 18 лѣтъ, или
в) ради неизлѣчимыхъ дȣшевныхъ или тѣлесныхъ вадъ до всѧкого заробкȣ неспособнї сȣть.

Кто на подставѣ сихъ оустановъ довременно былъ оувольненъ, но титȣлъ оувольненїѧ оутратитъ или оусловїй его не выполнѧе, тотъ подлѣгае повинности вступити въ постоѧнное войско, въ военнȣю маринȣ или къ земскȣю брань по своей классѣ вѣкȣ.

О довременныхъ оувольненїѧхъ рѣшае комиссїѧ бранки (§. 32.), противъ вырокȣ которой вольный есть отзывъ до министерства кравой обороны, которое имѣе право, дотычной кравой власти порȣчити розрѣшенїе.

Противъ вырокȣ бранковой комиссїи, потвержденного симъ министерствомъ или отпорȣченною къ томȣ кравою властїю, дальшїй отзывъ мѣстцѧ не имѣе.

§. 18. Тѣ браннаповиннїи, которїи хотѧ и не до властивой слȣжбы, но спобобнї сȣть до иныхъ слȣжбовыхъ дѣиствїй длѧ военныхъ цѣлей, которїи обывательскомȣ ихъ званїю сȣть соотвѣтнї, могȣтъ въ слȣчаю войны до таковыхъ потѧгаемї быти.

§. 19. О помѣщенїи воспитанниковъ войсковыхъ воспитательныхъ заведенїй въ постоѧнномъ войскȣ (военной маринѣ), рѣшаютъ войсковїи власти по сȣществȣющимъ на то особеннымъ преднисамъ.

Каждый воспитанникъ такого заведенїѧ, образовавшїй сѧ на войсково-вольномъ или на наданномъ мѣстцѣ, обовѧзанъ черезъ 10 лѣтъ, а каждый полвольнымъ войсковымъ мѣстцемъ пользовавшїй сѧ черезъ 7 лѣтъ, а образовавшїй сѧ ꙗко платный питомецъ черезъ 4 роки, считаѧ отъ днѧ выстȣпȣ изъ заведенїѧ, въ постоѧнной армїи (военной маринѣ) лично присȣтствȣючи слȣжити.

§ 20. Добровольно може вступити въ постоѧнное войско (военнȣю маринȣ) всѧкїй тȣземецъ, посѣдающїй къ томȣ законнїи требованїѧ (§. 16.). Выключенї сȣть тѣ, которїи по поводȣ карно-сȣдового засȣжденїѧ не сȣть въ полномъ оуживанїи правъ обывательскихъ.

Малолѣтнїи потребȣютъ согласїѧ своего отцѧ или опѣкȣна на добровольное вступленїе.

Добровольно вступающомȣ дозволено, выбирати то войско, къ которомъ слȣжити хоче, предполагаючи, же выбранное войско (отрѧдъ) имѣе право охотниковъ принимати, и же охотникъ способный до него.

Браннаповиннымъ, которїи по классѣ своихъ лѣтъ (§. 32.) до звычайной бранки оуже покликанї сȣть, въ перїодѣ бранки не позволѧе сѧ добровольно вступати. Кто по законȣ до бранки былъ обовѧзанъ, а не ꙗвилъ сѧ до ней, тотъ тратитъ симъ право до добровольного вступȣ доти, поки за залишенїи бранки не подвергне сѧ рѣшенїю бранковой комиссїи.

§. 21. Тȣземцѣ, которїи посѣдаютъ такȣю степень образованїѧ, же она отповѣдае совершеннымъ наȣкамъ въ высшой гимназїи, высшой реальной школѣ, или въ ровнопоставленномъ ей оучебномъ заведенїи, и выкажȣтъ сѧ о томъ свѣдочествами пȣбличныхъ или правомъ пȣбличности снабденныхъ оучебныхъ заведенїй сего рода, или положеннымъ передъ поставленною на то мѣшанною комиссїею испытомъ, и добровольно въ постоѧнное войско вступаютъ и черезъ времѧ своей слȣжбы изъ власныхъ средствъ одѣваютъ сѧ, воорȣжаютъ и пропитȣютъ (а при конницѣ также о конѧ и о прокормленїе его стараютъ сѧ), переходѧтъ сѧ въ запасъ во времѧ мира оуже по однолѣтной дѣиствȣющой слȣжбѣ, считаючи отъ днѧ вступленїѧ въ слȣжбȣ, и имѣютъ право, если свои наȣки продолжаютъ, выбирати собѣ гарнизонъ (розлогȣ), ꙗко и рокъ длѧ однолѣтного слȣженїѧ ажъ до 25. рокȣ жизни. Если они власными коштами жилище собѣ держатъ, то не слѣдȣе имъ въ касарнѧхъ обитати.

Ꙗкїи оучебнїи заведенїѧ тȣземнїи и заграничнїи ровнопоставленнї сȣть въ томъ взглѧдѣ высшимъ гимназїѧмъ или высшимъ реальнымъ школамъ, потомъ въ ꙗкїй способъ составлена есть мѣшанаѧ комиссїѧ, ꙗко и предметы и способъ испыта постановитъ кравое министерство въ порозȣмѣнїи съ державно-военнымъ министерствомъ.

Также немȣщїи средствъ въ означенной сначала категорїи, если оудоводнѧтъ свою бѣдность, а взглѧдомъ безпорочного нравственного поведенїѧ и въ головныхъ предметахъ выкажȣтъ сѧ классами отличїѧ или свѣдочествами доспѣлости или же свѣдочествами объ положеномъ державномъ испытѣ съ оуспѣхомъ способности, имѣютъ припȣскати сѧ до однолѣтной добровольной слȣжбы, и въ теченїи ей изъ сполечного военного предосчота одѣваемї, воорȣжаемї и продовольствȣемї быти.

Если означенїи въ семъ параграфѣ охотники соотвѣтно зложили испытъ предписаный длѧ офицеровъ запаса и земской брани, и однолѣтнȣю слȣжбȣ окончили, то имѣютъ по мѣрѣ сȣществȣющихъ или помѣщающихъ сѧ оупразднений и подлѧ своей колѣи ꙗко офицерскїи аспиранты (оубѣгатели) именованї быти въ запаснїи офицеры. Офицеры сїи мают въ теченїи своей дальшой бранной повинности притѧгаемї быти еще до трехъ орȣжейныхъ оупражненїй, каждого разȣ найдолше на четыре недѣли.

При мобилизацїи (повздвиженїи) мают они въ теченїи 9 лѣтъ, подлѧ потребы и рѣшенїѧ и державно-военного министра или въ войскȣ или въ земской брани, а по 9 лѣтахъ по своемȣ законномȣ призначенїю въ земской брани оупотреблѧемї быти.

§ 22. Морѧки по званїю, которїи такъ взглѧдомъ своего общого образованїѧ ꙗко и дотычно своихъ съ добрымъ оуспѣхомъ въ тȣземныхъ или заграничныхъ наȣтичныхъ школахъ оконченыхъ стȣдїй выкажȣтъ сѧ свѣдочествомъ или соотвѣтно зложенымъ испытомъ, принимати сѧ бȣдȣтъ до военной марины на однолѣтнȣю добровольнȣю слȣжбȣ, безъ обо-

postępowanie prawne, na 100 złr. lub w razie niemożności uiszczenia grzywny na więzienie aż do 20 dni.

Grzywny przypadają gminnemu funduszowi ubogich w miejscu pobytu winnego.

§. 43. Naczelnicy gmin i prowadzący metryki odpowiadają za prawdziwość głównych podstaw do list stawienniczych, a pierwsi i za tożsamość osoby wprowadzonego, i powinni być pomocnymi władzom politycznym we wszystkich czynnościach urzędowych, do przeprowadzenia stawiennictwa potrzebnych.

§. 44. Kto przez komisyę poborową za niezdolnego na zawsze do służby wojskowej niezostał uznanym. lub kto w trzeciej klasie wieku nie otrzymał uwolnienia od obowiazku stawiennictwa. temu nie wolno się żenić przed wystąpieniem z trzeciej klasy wieku.

Do udzielania wyjątkowego pozwolenia na zawarcie małżeństwa w razie zachodzących szczególnych. a na uwzględnienie zasługujących okoliczności. upoważnionem jest ministerstwo obrony krajowej, które w tym celu może delegować dotyczącą władzę krajowa. lecz pozwolenie to nie pociąga za sobą uwolnienia od obowiązku wstąpienia do armii (marynarki wojennej) lub do landwery.

§. 45. Obowiązany do służby, który się ożenił z przekroczeniem zawartego w §. 44. zakazu. z urzędu odstawionym będzie. a w razie niezdatności, skazany zostanie na karę pieniężną do 1000 złr. w. a. na rzecz gminnego funduszu ubogich. a w razie niemożności zapłacenia na więzienie do sześciu miesięcy.

Ci, którzy się bezprawnie przyczynili do zawarcia zakazanego małżeństwa karani być powinni grzywną do 500 złr. w. a. na rzecz gminnego funduszu ubogich, w razie zaś niemożności płacenia więzieniem, aż do trzech miesięcy; bezwzględnie na postępowanie jakiemu podpadają, stosownie do regulaminów służbowych, jeżeli zostają w służbie publicznej.

§. 46. Kto obowiązany jest stanąć przed komisyą stawienniczą, a bez należytego usprawiedliwienia nie stawa. tego uważać należy za zbiegłego od stawiennictwa; tego zaś, co go w tej mierze z przeświadczeniem popiera, uważa się za współwinnego.

Zbiegłego od stawiennictwa. stawia się z urzędu. a w razie uznania go za zdolnego. ma, jeżeli nieobecności swojej w przeprowadzonem w tym względzie śledztwie nie mógł usprawiedliwić, lecz stanął dobrowolnie, przez rok jeden, gdyby zaś niedobrowolnie stanął, ma służyć przez dwa lata nad czas prawnego obowiązku służby w linii; w razie uznania go za niezdolnego do służby wojskowej, karany będzie grzywną aż do wysokości 150 złr. w. a., w wypadku niemożności płacenia więzieniem aż do jednego miesiąca.

Jeżeli w tym razie zbiegły od stawiennictwa przekroczył już 36 rok życia (§§. 16 i 33) karany będzie grzywną aż do 1000 złr. w. a., w wypadku niemożności płacenia więzieniem aż do sześciu miesięcy.

Współwinni w zbiegostwie od stawiennictwa podpadają grzywnie aż do 500 złr. w. a. albo przy szczególnie obciążających okolicznościach aż do 1000 złr. w. a., a w razie niemożności płacenia, więzieniu karnemu do trzech, względnie do sześciu miesięcy.

Gdzie obowiązani do służby uchylają się w większej liczbie zbiegostwem od obowiązku stawiennictwa, można się chwycić w drodze rozporządzenia nadzwyczajnych środków zaradczych, pod warunkiem usprawiedliwienia takowych przed najbliższą Radę państwa.

§. 47. Każdy obowiązany do służby, któremu udowodniono rozmyślne uszkodzenie siebie samego, ma, jeżeli do jakiejkolwiek służby w armii (marynarce wojennej) jeszcze jest zdolnym z urzędu być odstawionym do armii i służyć ma dwa lata po nad czas trwania służby w linii.

§. 48. Landwera podlega:

W pokoju w kwestyach administracyjnych ministrowi obrony krajowej, w sprawach wojskowych naczelnemu dowódzcy landwery; bliższe w tej mierze ustanowienia zawiera ustawa o landwerze; natomiast podczas wojny pod względem administracyjnym podlega także ministrowi obrony krajowej. pod względem zaś wojskowym wyznaczonemu przez Cesarza wodzowi.

Państwowy minister wojny powinien za pośrednictwem ministra obrony krajowej, a względnie naczelnego dowódzcy landwery, od ostatniego w drodze ministerstwa obrony krajowej, odbierać ciągłe wiadomości o stanie. uzbrojeniu, dyslokacyi, wojskowem wykształceniu i karności landwery.

§. 49. Oficerów landwery wszelkich stopni mianuje Cesarz.

Wyszczególniające i wszelkie w ogóle oznaki we wszystkich stopniach, wyekwipowanie i uzbrojenie, tudzież przepisy służbowe i ćwiczenia są te same co w armii.

§. 50. Każdy oficer, który jako taki najmniej przez rok pełnił służbę czynną, i którego się nie tyczy §. 19. w pokoju na własne żądanie. z zawieszeniem zwykłej należności. może być przeniesiony do rezerwy. lub też do landwery, gdyby był tylko jeszcze obowiązany do służby w landwerze.

§. 51. Każdy oficer. który się nie znajduje ani w śledztwie sądu karnego, ani sądu honorowego, może dobrowolnie złożyć swoją szarzę, co go ani od wypełnienia wymaganego jeszcze prawnie obowiązku służby wojskowej tak samo nie uwalnia, jak tego oficera. który w drodze sądu karnego lub honorowego. szarzy swej pozbawiony został.

§. 52. Oprócz czasu czynnej służby, podlegają stale urlopowani. którzy obowiązani są do służby w linii, tudzież rezerwiści i landwerzyści. przekroczywszy trzecią klasę wieku, dalej oficerowie rezerwy i landwery, jakoteż z zatrzymaniem pensyi i charakteru wojskowego spensyonowani oficerowie i urzędnicy. jak również c. k. inwalidzi patentowani. jeżeli nie przebywają w domach inwalidów, podlegają co do ożenienia się ogólnym ustawom i przepisom, wszelako z zachowaniem obowiązku służenia w armii (marynarce wojennej) lub landwerze.

§ 53. Urlopnicy w czasie urlopu swego, tudzież nieznajdujący się w czynnej służbie oficerowie i żołnierze z rezerwy i landwery podlegają we wszystkich swych stosunkach cywilnych. jak nie mniej w sprawach karnych i policyjnych. sądom i władzom cywilnym, i podpadają tylko tym ograniczeniom, które w ustawie niniejszej są uzasadnione i do utrzymania ewidencyi konieczne.

Zostający w czynnej służbie w armii, marynarce wojennej i landwerze, podlegają wojskowym ustawom karnym i dyscyplinarnym; pod względm zaś stosunków, cywilnych, nieodnoszących się do służby wojskowej, podlegają ustawom i władzom cywilnym.

Bliższe szczegóły w tem względzie określi osobna ustawa.

Wszyscy za granicą bawiący oficerowie i żołnierze z rezerwy i ladwery, dowiedziawszy się w drodze publicznej, że monarchii zagraża bliska wojna, i że powołano rezerwę i landwerę, winni bezzwłocznie wracać do kraju rodzinnego i zgłosić się do odpowiedniej władzy, nieczekając dopiero na osobne wezwanie.

§. 54. Uwolnienie w celu wychodźtwa może być udzielone zostającemu w obowiązku służby w linii lub rezerwie ze strony państwowego ministra wojny; landwerzyści zaś ze strony ministerstwa obrony krajowej; lecz obowiązanemu do służby w linii tylko w tenczas, jeżeli oboje rodzice proszącego o uwolnienie, lub drugi przy życiu pozostały rodzic kraj opuszcza.

W razie zaniechania wychodźtwa, dotyczący winien dopełnić resztę przerwanego uwolnieniem swojem obowiązku służby.

Podczas wojny, pozwolenia do wychodźtwa nie można udzielać żadnej osobie, obowiązanej do służby w armii (marynarce wojennej) lub w landwerze.

§. 55. Obowiązani do służby wojskowej. którzy do służby w armii (marynarce wojennej) lub landwerze nie mogli być pociągnięci. powinni złożyć odpowiednią taksę wojskową dla zakładów utrzymania inwalidów wojskowych.

Wysokość i sposób ściągania tej taksy określi odrębna ustawa.

Законъ зъ дня 5. Грудня 1868.,

котрымъ для королевствъ и краêвъ, въ Думѣ державнôй заступленныхъ, оуправильняе ся способъ полненія бранной повинности.

(Изъ Вѣстника законôвъ держ. 1868., часть LXVI. ч. 151.)

Съ согласіемъ обохъ палатъ державной думы оузнаю И потребнымъ роспорядити, якъ слѣдуе:

Артикулъ I. Способъ полненія бранной повинности опредѣляе ся послѣдующимъ закономъ.

Артикулъ II. Нынѣшній законъ входитъ въ дѣйствіе съ днемъ своего обвѣщенія и относитъ ся также съ всѣми въ §§. 21. включно до 29. содержимыми пособіями до служащихъ нынѣ въ постоянномъ войску и въ военнôй маринѣ, но съ тѣмъ ограниченіемъ, же со взгляду на трудности перехода оу нѣкоторыхъ родôвъ оружія, переведеніе бранцêвъ 1865. и 1866. року до резервы (запасного войска). тамъ гдѣ державно-военный министеръ въ порозумѣніи съ министромъ земской обороны сіе безусловно потребнымъ оузнае, ôтбывати ся мае доперва въ 1870. роцѣ, за то же оувôльняютъ ся они ко время своеи запасной повинности ôтъ всякого оупражненія въ оружіи.

Артикулъ III. Дѣйствующіи для города Тріеста и его области изъятія и пособія дотычно полненія бранной повинности симъ оуневажняютъ ся.

Бранноповинніи давного округа Которского и сухои земли давного округа Дубровнического въ королевствѣ Далматіи, бывшіи доси цѣлкомъ вôльными ôтъ войсковой службы, имѣютъ бранную повинность только въ ландверѣ (земскôй брани) полнити.

Объ оустройствѣ и оупотребленіи мужья въ Тиролю и Форарльбергу по мѣрѣ нынѣшного закона къ брани повинного, котрое для пополненія стрѣлецкого полка не вымагае ся, якоже и о полненіи бранной повинности въ тамошнôй земскôй брани послѣдовати будутъ близшіи оуставы дорогою краевого законодательства.

Артикулъ IV. Особы, за которіи передъ дѣйствіемъ сего закона на пôдставѣ роспоряженія зъ дня 21. Лютого 1856. положена и принята была такса оувôльненія, останутъ цѣлкомъ и на всегда вôльными ôтъ всякои войсковои службы.

Артикулъ V. Во время грозящои вôйны, если бы предписанный военный составъ постоянного войска и военнои марины не былъ полночисленъ, могутъ вси тѣ, которіи по дотеперѣшнимъ законамъ о пополненіи войска до службы обовязаніи были и свою повинность вправдѣ выполнили, но въ войско (военнôй маринѣ) помѣщеніи не были, и 32. рôкъ житія еще не совершили, по мѣрѣ своего вѣку на время вôйны къ службѣ въ запаснôй или земскôй брани потягаеміи быти.

Артикулъ VI. Съ днемъ дѣятельности сего закона начиная не смѣе бôльше въ оупотребленіе входити кара тѣлесного наказанія и кара оувязи (желѣзами) ни въ войску, ни въ военнôй маринѣ, ни въ земскôй брани.

Артикулъ VII. Взглядомъ возлагаемыхъ по нынѣшному закону каръ прислужае поступаніе, вырокованіе и выконаніе политичнымъ властямъ по мѣрѣ издаваемыхъ для нихъ предписôвъ о политичныхъ карныхъ оурядованіяхъ.

Артикулъ VIII. Мой министеръ земскои обороны повиненъ, въ порозумѣніи съ державно-военнымъ министромъ, выдати роспоряженія требуеміи для исполненія сего закона.

Вѣдни, дня 5. Грудня 1868.

ФРАНЦЪ ІОСИФЪ в. р.

Тааффе в. р.	Пленеръ в. р.	Гаснеръ в. р.	Потоцкій в. р.
Гискра в. р.	Гербстъ в. р.	Брестель в. р.	Бергеръ в. р.

Бранный законъ.

§. 1. Бранная повинность есть всеобща, и мусить лично выполняема быти всякимъ до брани способнымъ обывателемъ державнымъ.

§. 2. Вооруженная сила дѣлитъ ся на постоянное войско, военную марину, земскую брань и пополнительный запасъ; послѣдній яко пополненіе оубыткôвъ въ теченіи вôйны оказывающихъ ся взглядомъ оустановленного военного состава въ постояннôмъ войску (военнôй маринѣ).

О составѣ ландштурма (земского ополченія) розрѣшитъ особенный законъ.

§. 3. Повинность ступати въ постоянное войско, въ военную марину или въ земскую брань. потомъ въ пополнительный запасъ (§. 2.) начинае ся съ днемъ 1. Сѣчня календарского року, въ которôмъ бранноповинный совершае 20 лѣтъ житья.

§. 4. Служебная повинность продолжае ся въ постояннôмъ войску и въ военнôй маринѣ:

а) три роки въ линіи;

б) семь лѣтъ въ запасѣ;

въ земскôй же брани:

а) два роки для тѣхъ, которіи по окôнченнôй служебнôй повинности въ постояннôмъ войску, или изъ пополнительного запаса переводятъ ся въ земскую брань;

б) двянадцять лѣтъ для бранноповинныхъ, безпосередно (§. 32.) въ земскôй брани помѣщаемыхъ.

Записаніи въ пополнительный запасъ остаютъ ажъ до окôнченного тридцятого рока житья призначеніи для службы въ постояннôмъ войску (военнôй маринѣ) (§. 2. и 32.).

Тѣ, которіи служебную повинность въ военнôй маринѣ совершили, не суть обовязаніи до земской брани.

Время службы всѣхъ бранноповинныхъ, которыхъ взято въ теченіе правильного періода бранки (§. 31.), и ажъ до 1. Жолтня въ дорозѣ послѣбранки, начинае ся съ днемъ 1. Жолтня року бранки, а время службы бранцêвъ внѣ сего періода взятыхъ и охотникôвъ начинае ся съ днемъ бранки.

§. 21. Krajowcy posiadający taki stopień wykształcenia, który odpowiada ukończonym studyom w gimnazyum wyższem, w wyższej szkole realnej lub w jakimkolwiek zakładzie na równi z nią stojącym, i z takowych świadectwami wydanemi przez publiczne, lub prawem publicznego wykładania obdarzone takowe zakłady, lub egzaminem, przed umyslnie do tego ustanowioną mieszaną komisyą złożonym, się wykażą, którzy dobrowolnie do armii wstępują i przez czas służby z własnych funduszów się ubierają, uzbrajają i żywią, (przy jeździe także i konia sobie kupują i o utrzymanie konia się starają), w czasie pokoju już po jednorocznej czynnej służbie, począwszy od dnia wstąpienia do służby, do rezerwy przeniesieni zostają, i w razie, jeżeli chcą kontynuować studya swoje, mają prawo wyboru garnizonu, tudzież roku służby jednorocznej aż do 25go roku życia. Jeżeli ponoszą koszta własnego pomieszkania, natenczas nie wolno ich umieszczać w koszarach.

Jakie zakłady naukowe krajowe i zagraniczne w tej mierze za równe uznane zostaną z gimnazyami wyższemi lub wyższemi szkołami realnemi, tudzież w jaki sposób komisya mieszana ma być złożoną, jako też przedmioty i sposob egzaminowania, o tem orzeknie ministerstwo krajowe w porozumieniu ze wspólnym ministrem wojny.

Także pozbawieni środków utrzymania powyższej kategoryi, jeżeli ubóstwo, tudzież nienaganne i obyczajne zachowanie, w głównych zaś przedmiotach postępy celujące wykazują, lub świadectwa dojrzałości, albo świadectwa z odbytego z rezultatem uzdolnienia egzaminu rządowego przedkładają, mogą być przypuszczeni do jednorocznej służby ochotniczej, i przez ten czas ze wspólnego budżetu wojskowego pobierać mundur, rynsztunek i utrzymanie.

Jeżeli ochotnicy w poprzednich paragrafach zmiankowani odpowiednio złożyli przepisane dla oficerów z rezerwy i landwery egzamin i jednoroczna służbę odbyli, w miarę istniejących lub zachodzących braków i stosownie do swojej rangi jako aspiranci na oficerów, powinni być mianowani oficerami rezerwy. Oficerowie ci podczas dalszej swej służby wojskowej jeszcze udział brać powinni w trzech tylko ćwiczeniach wojskowych, każdą razą najdłużej przez 4 tygodnie.

W razie mobilizacyi w przeciągu lat 9ciu, w miarę potrzeby i decyzyi wspólnego ministra wojny powinni byc używani w armii lub w landwerze, po 9ciu zaś latach, stosownie do prawnego ich przeznaczenia, tylko w landwerze.

§. 22. Marynarze z powołania, którzy tak pod względem ogólnego wykształcenia swego, jako też ukończonycb z dobrym skutkiem studyów w krajowych lub zagranicznych szkołach marynarskich świadectwem lub odpowiednio złożonym egzaminem się wykażą, zostają na jednoroczną służbę ochotniczą do marynaki wojennej przyjmowani, z uwolnieniem ich od obowiązku umundurowania i żywienia się z własnych funduszów, a po dobrze złożonym egzaminie, tudzież w miarę potrzeby mianowani zostaną oficerami rezerwy marynarskiej.

Ci oficerowie rezerwy na wypadek wojny obowiązani są do wszelkiego rodzaju służby marynarskiej.

§. 23. Medycy mogą jednoroczną służbę ochotniczą w szpitalach wojskowych; weterynarzy jako praktykanci weterynarscy przy pułku jazdy lub artyleryi, lub też przy szwadronie zaprzęgów polowych wypełniać, jeżeli potrzebnem w tej mierze wykażą się uzdolnieniem.

Podczas wojny będą oni, stosownie do ich obowiązku służby, używani albo w armii (marynarce wojennej) lub w landwerze, a także i w polnych lub innych szpitalach.

§. 24. Farmaceuci mogą jednoroczną służbę ochotniczą pełnić w aptékach wojskowych, a na przypadek wojny analogicznie z obowiązanymi do służby lekarzami będą traktowani. (§. 23.)

§. 25. Kandydaci stanu duchownego każdego prawnie uznanego kościoła lub stowarzyszenia religijnego, w razie wcielenia ich do armii (marynarki wojennej lub do landwery), otrzymują na swą prośbę urlop do ukończenia swych nauk teologicznych.

Po otrzymaniu wyższych święceń, względnie po dokonanej nominacyi na duszpasterzy, dotyczący zostaną zaciągnięci w listę wojskowych duszpasterzy, a w razie wojny, stosownie do swego obowiązku służby, albo w armii (marynarce wojennej) albo w landwerze; jako też do służby w polnych lub stałych szpitalach mogą być umieszczeni jako duszpasterze.

Gdyby zaś kandydaci ci porzucili studya teologiczne i stan duchowny, do służby wojskowej powołani być mogą.

§. 26. Obowiązani do służby w armii (marynarce wojennej) i landwerze urzędnicy państwa, urzędnicy prywatno-familijnych i dziedzicznych dóbr Najjaśniejszego Pana, urzędnicy funduszów publicznych, reprezentanci krajowych i powiatowych, gmin prowadzących zarząd polityczny, jeżeli posady te wymagają ukończonych studyów prawno-politycznych, dalej profesorowie i nauczyciele w publicznych lub prawem publicznego wykładania obdażonych zakładów naukowych, do których i szkoły ludowe policzyć należy, mogą na wypadek wojny w liczbie, niezbędnej do prowadzenia służby administracyjnej i nauki, na wniosek dotyczących ministrów fachowych za zezwoleniem Cesarza, na posadach swych pozostawieni być.

To samo postanowienie tyczy się kandycyonowanych w służbie pocztowej, telegraficznej i kolejowej, o ile są niezbędnemi do pełnienia służby.

§. 27. Kandydaci stanu nauczycielskiego szkół ludowych i nauczyciele w tychże zakładach, dalej właściciele odziedziczonych gospodarstw ziemskich, jeżeli tamże stale zamieszkują, gospodarstwem sami zarządzają, a dochody gruntowe gospodarstwa na samodzielne utrzymanie rodziny z pięciu osób złożonej wystarczają, lecz poczwórnej ilości określonych właśnie dochodów nie przekraczają, powinni po wcieleniu ich do armii (marynarki wojennej) lub landwery, w czasie, który nauce w szkołach ludowych, a względnie prowadzeniu gospodarstwa najmniej przeszkadza, przez ośm tygodni wojskowo być ćwiczeni, poczem wracają na urlop, a w czasie pokoju jeszcze tylko w peryodycznych ćwiczeniach wojskowych biorą udział.

§. 28. Dla marynarzy z powołania, którzy do marynarki wojennej wcieleni zostali, a do których się w §. 22. nie stosuje, dalej dla maszynistów można w uwzględnienia ich technicznych wiadomości i w miarę ich wykształcenia do służby marynarskiej, w czasie pokoju zniżyć czynną służbę do jednego roku.

§. 29. Marynarze, którzy do marynarki wojennej wcieleni zostali, lecz do jakiejkolwiek szkoły nautycznej, lub do szkoły budowy okrętów uczęszczają, mają w pokoju na czas trwania frekwentacyi szkolnej urlop otrzymać.

§. 30. Liczba obowiązanych do służby wojskowej, mających się wcielić do armii (marynarki wojennej) i do rezerwy uzupełniającej (§. 13.) ma być rozrepartowaną na pojedyncze królestwa i kraje podług cyfry ludności takowych, w obrębie pojedyńczych krajów zaś podług liczby zdatnych do wojska ma być rozłożoną na okręgi poborowe.

§. 31. Regularny pobór do armii (marynarki wojennej) i do landwery odbywa się każdego roku w czasie od 1. kwietnia do końca maja, wcielenie zaś do szeregów z dniem 1. października.

§. 32. Komisye mieszane przeprowadzają pobór z grona obowiązanych do służby wojskowej, w okręgu poborowym zamieszkałych, podług kolei klasy wieku, a w każdej klasie wieku podług kolei losu.

Wszyscy od 1. stycznia do 31. grudnia pewnego roku urodzeni młodzi mężczyźni stanowią razem jedną klasę wieku, która oznacza się według roku urodzenia.

Do poboru powołują się trzy klasy wieku.

Każdemu działowi armii lub marynarki przekazuje się najbardziej do niego uzdolnionych, z uwzględnieniem ile możności życzenia odstawionych do służby.

Liczba wcielonych w obrębie cyfry kontyngentu, jeszcze pozostała po pokryciu potrzeby broni specyalnych zakładów, przydzieloną zostanie dotyczącemu pułkowi okręgu uzupełniającego; mają oni ile możności być pozostawieni w okręgu uzupełniającym dla wykształcenia.

Po zupełnem pokryciu kontyngentu dla armii i marynarki wojennej, tudzież dla rezerwy uzupełniającej, nadwyżka zdolnych do służby wojskowej z powołanych trzech lat wieku, każdego okręgu poborowego, do landwery przydzieloną zostanie.

Przeznaczenie obowiązanych do służby wojskowej pierwszej i drugiej klasy wieku, do rezerwy uzupełniającej, jest czasowe i nie uwalnia od obowiązku stawiennictwa w drugiej względnie w trzeciej klasie wieku.

Przeznaczeni do rezerwy uzupełniającej mają, stosownie do swego uzdolnienia do rozmaitych działów armii, być powciągani w listy stawiennicze, w czasie pokoju pozostawieni w swoich obywatelskich stósunkach, a tylko w razie wojny na rozkaz Cesarza w miarę swego wieku do uzupełnienia armii lub marynarki wojennej użyć.

Po skończeniu wojny, powołani z rezerwy uzupełniającej opuszczają armię czyli marynarkę wojenną i wracają do dawnego swego stosunku.

Ci obowiązani do służby wojskowej, którym w trzeciej klasie wieku przyznano czasowe uwolnienie od obowiązku służby w armii (§. 17.) ze wstąpieniem do czwartej klasy wieku również wchodzą do rezerwy uzupełniającej.

§. 33. Jeżeli powołany do armii wstąpienia do armii, przy regularnym poborze wcielonym być nie może, to za pomocą środków prawnych później sprowadzić go należy; tymczasem zaś w miejsce jego wstępuje podług porządku listy poborowej, najbliższy jego następca, który był przeznaczonym do rezerwy uzupełniającej (§. 32).

Lecz w miejsce tylu nieobecnych, ilu prawdopodobnie w ciągu czterych miesięcy, licząc od końca okresu poborowego, z uwzględnieniem przestępnego stósunku zdatności, do służby wojskowej w armii i marynarce wojennej wcielonemi być mogło, w miejsce tylu nieobecnych należy wcielonych z największym numerem losowanym najstarszej klasy wieku oznaczyć jako następców i w stósunkach normalnych puszczać na czteromiesięczny urlop.

Czas do zadośćuczynienia zaniechanemu obowiązkowi poborowemu trwa aż do ukończonego roku 36 (§. 16).

§. 34. Obowiązani do stawania, których ze strony wojskowej wzbraniają się przyjmować do służby w armii (marynarce wojennej) lub landwerze, mogą na wniosek politycznych członków komisyi być przedstawieni do ostatecznej decyzyi mieszanej do powtórnego dochodzenia powołanej komisyi.

Decyzyi komisyi tej podlegają i tacy, już odstawieni do armii (marynarki wojennej) lub landwery, którzy do końca roku stawienniczego jako niezdolni do służby na uwolnienie przeznaczeni zostali.

Przeciw postanowieniu tej komisyi odwołać się nie można.

§. 35. Koszta przybycia do losowania i stawiennictwa każdy obowiązany do stawienia się, sam ponosi. Ubogich wspiera gmina, która także ponosi koszta podróży naczelnika gminy i urzędowego towarzysza obowiązanych do stawiennictwa.

Koszta podróży tych, co mają stanąć przed powtórną komisyą poborową, i dodanej im asystencyi ponosi skarb publiczny.

Wszelkie inne koszta mają być pokryte stósownie do zasad, istniejących dla urzędowania dotyczącej władzy.

§. 36. Rezerwiści podczas ich obowiązku rezerwowego mają brać udział w trzechkrotnych ćwiczeniach wojskowych, trwających każdą razą najdłużej cztery tygodnie.

Każde powołanie (§. 10.) do służby czynnej liczy się za jedno ćwiczenie.

Oprócz tego odbywa się co roku dla niepowołanych do ćwiczeń wojskowych rezerwistów po żniwach zgromadzenie dla kontroli, które jednak dłużej jak przez jeden dzień trwać nie powinno.

Ćwiczenia wojskowe i zgromadzenia dla kontroli w landwerze, określa ustawa o landwerze.

§. 37. Każdemu, który ukończył prawny obowiązek czynnej służby liniowej w armii lub marynarce wojennej, wolno, jeżeli zatrzymanie jego w służbie okazuje się korzystnem, zamiast przejścia do rezerwy, a nawet po upływie obowiązku służby rezerwowej, z roku na rok dalej wznawiać służbę czynną. Osobnemi przepisami określone będą materyalne korzyści, dla podoficerów którzy w taki sposób i pod takiemi warunkami, dalej w służbie z własnej woli pozostają.

Postanowienia te dotyczą także podoficerów i landwerzystów, pełniących służbę czynną przy korpusach i oddziałach landwery.

§. 38. Podoficerowie, którzy przez lat dwanaście, między temi najmniej przez lat ośm, jako podoficerowie, czynną pełnili służbę w armii, marynarce wojennej, lub w korpusach i oddziałach landwery, i dobrą uzyskali konduite, zyskują przez to prawa do osiągnięcia posad w służbie publicznej, tudzież we wspieranych przez państwo przedsiębiorstwach kolejowych, żeglugi parowej i innych takowych.

Wykazanie postanowień niniejszych określone zostanie osobną ustawą.

§. 39. Regularne przenoszenie z linii do rezerwy i z rezerwy do landwery, z zatrzymaniem stopni szarzy, dalej uwolnienie z landwery po upływie ustanowionego dla każdej z tych kategoryi służbowych czasu (§§. 4 i 15.) nastąpi z końcem grudnia każdego roku; na przypadek wojny przenoszenie to, względnie uwolnienie, odbywa się dopiero na rozkaz cesarza.

Z okazyi przeniesienia lub uwolnienia dotyczący otrzymuje dokument legitymacyjny; opóźnione wydanie dokumentu tego nie pociąga za sobą obowiązku służby po za prawny termin.

§. 40. Przed ukończeniem obowiązku służby dozwala się tylko na uwolnienie:

a) jeżeli wcielenie było przeciwne ustawie;

b) wrazie gdyby się okazała niewyleczalna niezdolność do służby;

c) jeżeli żołnierz wchodzi w jeden z określonych w §. 17. pod 1, 2, 3 stosunków; tudzież;

d) w pokoju uwolnienie otrzymać może wcielony jako następca z największem numerem najwyższej klasy wieku (§. 33) jeżeli poprzednik do końca roku stawienniczego wstępuje do armii lub marynarki wojennej. Czas wysłużony liczy się na rzecz następcy.

Wymienieni pod c) wchodzą, jeżeli stoją w trzeciej lub wyższej klasie wieku, zaś wymienieni pod d) natychmiast, do rezerwy uzupełniającej.

§. 41. W wypadkach pod a) i b) (§ 40) przypuściwszy, że pod b) nie ulega wątpliwości, iż niezdatność zachodziła już w czasie wcielenia, należy ubytek przy najbliższem regularnem stawiennictwie wynagrodzić.

Kto bez własnej winy poniosł szkodę przez bezprawne odstawienie, ma prawo żądać wynagrodzenia od tych, co się dopuścili winy.

We wszystkich innych wypadkach uwolnienia nie żąda się postawienia zastępcy.

§. 42. Każdy należący do klasy wieku obowiązanych do stawienia się przy najbliższem regularnem stawiennictwie, powinien się w miesiącu grudniu poprzedniego roku ustnie lub pisemnie zgłosić do naczelnika gminy swego miejsca rodzinnego lub miejsca pobytu; gdyby tego zaniechał, a jeżeli go nie wstrzymała nieprzezwyciężona przeszkoda, skazanym będzie, bez względu na dalsze

краєвȣю власть: но призволеніе сіе не дае оувольненѧ ôтъ повинности въ вѣтвинȣ въ постоѧнное войско (военнȣю маринȣ) или въ земскȣю брань.

§. 45. Тотъ браннеповинный, который съ преступленіемъ содержимого въ §. 44. запрещенѧ оженилъ сѧ, ôтставленъ бȣде оурѧдово, а въ слȣчаю неспособности карае сѧ грошевою карою ажъ до 1000 золотыхъ на громадскій фондъ оубогихъ, въ разѣ же неимѣнѧ грошій вѧзницею ажъ до шести мѣсѧцій.

Противъ тѣхъ, которіи при запрещенной женитьбѣ виновно содѣйствовали, наложити сѧ мае грошевая кара до 500 золотыхъ, громадскомȣ фондȣ оубогихъ принадлежащаѧ, а въ слȣчаю неспособности платити вѧзница ажъ до трехъ мѣсѧцій, не нарȣшаючи постȣпанѧ съ ними подлѧ слȣжбовыхъ предписовъ, если они въ державной слȣжбѣ находѧтъ сѧ.

§. 46. Кто обовѧзанъ есть ѧвити сѧ оу бранковой комиссіи, и безъ достаточного извиненѧ не ставитъ сѧ, оуважае сѧ ѧко бранный бѣглецъ, а кто емȣ при томъ свѣдомо помагае, ѧко совиновникъ.

Бранный бѣглецъ ôтставлѧе сѧ оурѧдово, и тотъ, кто признанъ способнымъ до слȣжбы, если при выточенномъ слѣдствіи ôтсȣтствіѧ своего оправдати не мôгъ, но добровольно ставилъ сѧ, мае надъ законнȣю линіевȣю слȣжбȣ слȣжити больше одинъ рôкъ, а если добровольно не ставилъ сѧ, два роки; если же признанъ не способнымъ до слȣжбы, то накладае сѧ емȣ грошевая кара ажъ до квоты 150 зол., въ слȣчаю же неспособности платити вѧзница ажъ до 1 мѣсѧца.

Если бранный бѣглецъ въ такомъ слȣчаю 36 лѣтъ житьѧ (§§. 16. и 33.) оуже перейшолъ, то карае сѧ грошевою карою ажъ до 1000 золотыхъ, или въ разѣ неспособности платити вѧзницею ажъ до шести мѣсѧцій.

Совиновники въ бѣгствѣ ôтъ бранки подлѣгаютъ грошевой карѣ ажъ до 500 зол., или при особенно тѧготѣющихъ обстоѧтельствахъ ажъ до 1000 зол., а въ слȣчаю неспособности платити карѣ вѧзницѣ до трехъ, а ôтносно ажъ до шести мѣсѧцій.

Тамъ, гдѣ браннеповинніи въ большомъ числѣ ôтъ бранной повинности черезъ бѣгство оусȣваютъ сѧ, могȣтъ длѧ запобѣженѧ способніи чрезвычайніи мѣры въ дорозѣ роспорѧженѧ принѧти быти за оправданіемъ передъ найближшою державною дȣмою.

§. 47. Каждый браннеповинный, который обличенъ бȣде въ оумыслнôмъ самоповрежденіи, мае, оскôлько еще способенъ есть до ѧкой нибȣдь слȣжбы въ войскȣ (военной маринѣ), оурѧдово тȣда ôтставленъ быти, и долженъ два роки долше надъ законнȣю линіевȣю слȣжбȣ слȣжити.

§. 48. Земскаѧ брань подвластна есть:

Въ мирное времѧ въ административномъ ôтношеніи министрȣ краевой обороны, а въ войсковомъ взглѧдѣ верховномȣ начальникȣ земской брани; ближшіи оуставы о томъ содержитъ законъ о земской брани; напротивъ же въ войнѣ въ административномъ взглѧдѣ также министрȣ краевой обороны, а въ войсковомъ ôтношеніи начальникȣ цѣсаремъ назначенномȣ.

Державно-военный министеръ мȣситъ безпрерывно ôтъ министра краевой обороны, ôтносно верховного начальника земской брани, ôтъ последнего въ дорозѣ министра краевой обороны завѣдомлѧемъ быти о станѣ, вооржженіи и мѣсторосположеніи, о войсковомъ образованіи и карности земской брани.

§. 49. Офицерôвъ земской брани всѣхъ степеней именȣе цѣсарь.

Ôтзнаки розличіѧ въ всѣхъ степенѧхъ, снабденіе и воорȣженіе, потомъ предписы длѧ слȣжбы и екзерцирки (оупражненѧ) земской брани сȣть рôвніи онымъ постоѧнного войска.

§. 50. Всѧкій офицеръ, который ѧко такій принайменѣй единъ рôкъ дѣйствительно слȣжилъ, и которого §. 19. не дотычитъ сѧ, може въ мирное времѧ на власное прошеніе подъ заоставленіемъ постоѧнныхъ належитостей въ запасъ или, если ôнъ лише еще обовѧзанъ до земской брани, въ земскȣю брань переведенъ быти.

§. 51. Всѧкій офицеръ, противъ которого не выточено ани карносȣдовое ани честносȣдовое слѣдствіе, може свою саржȣ (степень) добровольно ôтложити, однакже тѣмъ не освобождае сѧ ôнъ ôтъ выполненѧ лежащой на немъ по законȣ слȣжбовой и бранной повинности, такъ само ѧкъ и оный офицеръ, который въ дорозѣ карного или честного сȣда свою степень оутратитъ.

§. 52. Внѣ времени дѣйствительного слȣженѧ имѣютъ длѧ стало ôтпȣщеныхъ до линіи обовѧзаныхъ, потомъ длѧ запасныхъ и земскобранныхъ мȣжей, скоро они изъ третого розрѧда вѣкȣ выйдȣтъ, потомъ длѧ офицерôвъ запаса и земской брани, ѧко и длѧ офицерôвъ и оурѧдникôвъ съ задержаніемъ пенсіонной платы и войскового характера пенсіонованыхъ, а также длѧ ц. к. патентальныхъ инвалидôвъ (недолȣгъ), если они въ недолôжномъ домѣ не находѧтъ сѧ, дотычно бракосочетанѧ дѣѧтельность общіи законы и предписы, однакже подъ оусловіемъ слȣжбовой повинности въ постоѧнномъ войскȣ (военной маринѣ) или въ земской брани.

§. 53. Оурлопники черезъ времѧ своего ôтпȣска, ѧко и ненаходѧщіи сѧ въ дѣйствительной слȣжбѣ офицеры и мȣжи запаса и земской брани, подвластни сȣть во всѣхъ своихъ обывательскихъ ôтношеніѧхъ, ѧко и въ карныхъ и полиційныхъ залежитостѧхъ цивильнымъ сȣдамъ и властѧмъ, и подлѣгаютъ только онымъ ограниченіѧмъ, котроіи на семъ законѣ основȣютъ сѧ и длѧ оудержанѧ зримости сȣть потребни.

Состоѧщіи на дѣйствительной слȣжбѣ въ постоѧнномъ войскȣ, военной маринѣ и земской брани подлѣгаютъ войсковымъ законамъ кары и карности; но взглѧдомъ своихъ обывательскихъ отношеній, войсковой слȣжбы не дотычащихъ сѧ, подлѣгаютъ они обывательскимъ законамъ и властѧмъ.

Ближшое въ семъ направленіи оустановитъ особенный законъ.

Всѣ за границею находѧщіи сѧ офицеры и мȣжи запаса и земской брани сȣть обовѧзани, скоро въ дорозѣ пȣбличности довѣдаютъ сѧ, же монархіи грозитъ близкаѧ война и поклинканье запаса и земской брани послѣдовало, безпроволочно домôвъ вертати и въ роспорѧдимости ставити сѧ, не дожидаючи сѧ особенного поклинканьѧ.

§ 54. Оудаленіе въ цѣли переселенѧ дати може стоѧщомȣ въ линіевой и запасной повинности мȣжȣ державно-военное министерство, а мȣжȣ земской брани дотычное министерство краевой обороны; однакже повинномȣ до линіевой слȣжбы лише тогда, если обое родичи объ оудаленіи просѧщого, или одинъ живȣщій родичъ переселѧютъ сѧ.

Если переселеніе не сбȣде сѧ, то дотычный мае остатокъ своей слȣжбовой повинности, оудаленіемъ прорваной, дополнити.

Во времѧ войны не смѣе давати сѧ позволеніе на переселеніе жадной особѣ, стоѧщой въ составѣ постоѧнного войска (военной марины) или земской брани.

§. 55. Тѣ браннеповинніи, которіи къ слȣжбѣ въ постоѧнномъ войскȣ (военной маринѣ) или въ земской брани не могли притѧгнени быти, имѣютъ соотвѣтнȣю войсковȣю таксȣ платити длѧ призрѣнѧ войсковыхъ инвалидôвъ (недолȣгъ).

Величинȣ и способъ побиранѧ сей таксы опредѣлитъ особенный законъ.

---

(117) **Edict.** (2)

Nr. 648. Vom k. k. Landesgerichte in Krakau wird bekannt gemacht, es sei in die Eröffnung eines Concurses über das gesammte bewegliche und über das in denjenigen Kronländern, für welche die Civil-Jurisdictionsnorm vom 20. November 1852 R. G. Bl. Nr. 251 in Wirksamkeit steht, befindliche unbewegliche Vermögen des **L. Steindorfer** in Krakau gewilligt worden. — Daher wird Jedermann, der an erstgedachten Verschuldeten eine Forderung zu stellen berechtigt zu sein glaubt, erinnert, bis zum **31.** März 1869 einschließig die Anmeldung seiner Forderung in Gestalt einer förmlichen Klage wider den Vertreter dieser Concursmasse bei diesem Gerichte einzureichen, und es sei zum Concursmassevertreter Herr Advocat Dr. **Felix Szlachtowski** zu seinem Stellvertreter Herr Advocat Dr. **Max Machalski** und zum einstweiligen Vermögensverwalter Herr Dr. **Felix Szlachtowski** bestellt worden.

Wer einen Anspruch an diese Concursmasse binnen obiger Frist nicht anmeldet, oder unterlassen würde, in seiner Klage nicht nur die Richtigkeit der Forderung, sondern auch das Recht, kraft dessen er in diese oder jene Classe gesetzt zu werden verlangte, zu erweisen, wird nach Ablauf der Frist nicht mehr angehört, und diejenigen, die ihre Forderung bis dahin nicht angemeldet haben, sollen in Rücksicht des gesammten in obbenannten Ländern befindlichen Vermögens des Eingangs genannten Verschuldeten ohne Ausnahme auch dann abgewiesen sein, wenn ihnen wirklich ein Compensationsrecht gebührt, wenn sie auch ein eigenes Gut von der Masse zu fordern hätten, oder wenn auch ihre Forderung auf ein liegendes Gut des Verschuldeten vorgemerkt wäre, daß also solche Gläubiger, wenn sie etwa in die Masse schuldig sein sollten, die Schuld ungehindert des Compensations-, Eigenthums- oder Pfandrechtes, das ihnen sonst zu Statten gekommen wäre, abzutragen verhalten werden würden.

Endlich wird zur Wahl des definitiven Vermögens-Verwalters und des Creditoren-Ausschusses die Tagfahrt auf den 8. April 1869 um 10 Uhr Vormittags angeordnet, zu welcher sämmtliche angemeldeten Gläubiger vorgeladen werden.

Krakau, am 14. Jänner 1868.

(138) **Edykt.** (2)

L. 21706. C. k. sąd krajowy w Krakowie wzywa niniejszem dzierzyciela wexlu z daty 24. czerwca 1865 na sumę 1750 zł. wal. a., opiewającego, na Mojżesza Bronnera dzierzawcę wsi Dwory pod Oświęcimem ciagnionego, i przez tegoż przyjętego, z wypłatą w dniu 24. czerwca 1868 w Witanowicach nastąpić mająca, który to weksel właścicielowi X. Janowi Nepomucenowi Plewińskiemu, proboszczowi w Witanowicach na dniu 11. czerwca 1868 zaginął, by wyż opisany weksel w ciągu 45 dni w c. k. sądzie krajowym krakowskim złożył, w przeciwnym bowiem razie weksel rzeczony jako umorzony. uznanym będzie.

Kraków, dnia 21. grudnia 1868.

(143) **Edykt.** (2)

L. 64922. C. k. sąd krajowy lwowski do publicznej podaje wiadmości, iż nieobecnemu Markowi Krzysztofowiczowi, a w razie jego zgonu, masie spadkowej po nim i jego co do imion, życia i pobytu nieznanym spadkobiercom kuratorem pana adwokata krajowego Dra. Goreckiego z zastępstwem p. adwokata krajowego Dra. Rechen ustanowiono i pierwszemu z tych dwóch ostatnich tutejszosądową uchwałę tabularną z dnia 28. września 1867 do l. 53292 wydaną z powodu prośby p. Zacharyasza Krzysztofowicza de praes. 20. września 1867 do l. 53292 wniesionej o ekstabulacyę sumy 1000 złr. m. k. z przynależytościami Dom. 290. pag. 460. n. 66. on. na rzecz p. p. Marka i Kajetana Zacharyasiewiczów w stanie biernym połowy dóbr Korolówki zaintabulowanej, doręczono.

Od c. k. sądu krajowego.

Lwów, dnia 19. grudnia 1868.

(135) **Edykt.** (2)

Nr. 3153. Ces. król. sąd powiatowy w Podhajcach zawiadamia niniejszym edyktem p. Jana Pierzchalskiego, że przeciw Marcinowi Pierzchalskiemu o oddanie połowy realności rustykalnej pod Nr. 68 w Szwejkowie, Julianna Niedzwiecka pozew wniosła, i pozwany Marcin Pierzchalski na terminie dnia 23go maja 1866 Janowi Pierzchalskiemu spór sądownie przekazał, w załatwieniu tegoż przekazania sporu z dnia 14. czerwca 1866 L. 1760 i podaniu powódki z dnia 5. sierpnia 1868 L. 3153 wyznacza się termin do rozprawy na dzień 16. lutego 1869 o 10tej godzinie przed południem.

Gdy miejsce pobytu pozwanego Jana Pierzchalskiego nie jest wiadomem, przeto c. k. sąd w celu zastępowania Jana Pierzchalskiego, jak również na koszt i niebezpieczeństwo jego tutejszego c. k. notaryusza p. Dra. Zatheya kuratorem nieobecnemu ustanowił, z którym spór wytoczony według ustawy postępowania sądowego w Galicyi obowiązującego przeprowadzonym będzie.

Zaleca się zatem niniejszym edyktem pozwanemu, aby w wyż oznaczonym czasie albo sam stanął, lub też potrzebne dokumenta ustanowionemu dla niego zastępcy wręczył, lub wreszcie innego obrońcę sobie obrał i o tem c. k. sądowi doniósł, w ogóle zaś aby wszelkich możebnych do obrony środków prawnych użył, w razie bowiem przeciwnym wynikłe z zaniedbania skutki sam sobie przypisaćby musiał.

C. k. sąd powiatowy.

Podhajce, dnia 23. września 1868.

(134) **Edykt.** (2)

Nro. 4750. C. k. sąd powiatowy w Brzeżanach, czyni niniejszem wiadomo, iż ponowna publiczna sprzedaż realności w Brzeżanach na przedmieściu Miasteczko pod Nr. 141 położonej p. Babetty Aniołowicz na mocy nakazu płatniczego z dnia 24. listopada 1862 do l. 43179 c. k. sądu krajowego we Lwowie, na zaspokojenie sumy 2100 złr. w. a. z 5% odsetkami od 28. września 1858 bieżącemi, względnie zaś na zaspokojenie połowy tej sumy w kwocie 1050 złr. w. a. z 5% odsetkami i kosztami egzekucyi, na żądanie p. Franciszki Szamotowej uchwałą c. k. sądu krajowego Lwowskiego pod dniem 2. czerwca 1868 do l. 19363 dozwolona w tutejszym sądzie w dwóch terminach, a to dnia 22. lutego i 24. marca 1869, każdą razą o godzinie 10. przed południem pod następującemi warunkami się odbędzie:

1) Cenę wywołania ustanawia się kwota 3700 złr. w. a. jako podług aktu szacunkowego wykazana wartość tej realności.

Przy pierwszym terminie rzeczona realność po niżej ceny szacunkowej niezostanie sprzedaną, zaś przy drugim terminie ta realność nawet niżej ceny szacunkowej. za jaką kolwiek bądź cenę sprzedaną zostanie.

2) Każdy kupienia chęć mający obowiązanym będzie dziesiątą część ceny szacunkowej w równej kwocie 370 złr. w. a. jako wadyum do rąk komisyi licytacyjnej, bądź w gotówce, bądź w obligacyach idemnizacyjnych galicyjskich z kuponami lub też w listach zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego z kuponami wedle ostatniego kursu w "Gazecie Lwowskiej" notowanego złożyć, jednak nie wyżej wartości nominalnej lub papierów.

Po ukończeniu licytacyi zostanie wadium przez komisyę licytacyjna licytantom zwrócone, wadium kupiciela zaś zatrzymane, w cenę kupna wliczone i do depozytu sądowego wzięte.

Inne warunki jako też akt oszacowania i wyciąg tabularny mogą być w tutejszej registraturze przejrzane.

Z c. k. sądu powiatowego.

Brzeżany, dnia 17. grudnia 1868.

(1) **Kundmachung** (1)

zur Verpachtung mehrerer Brettmühlen auf der Domäne Dolina.

Nr. 531. Die k. k. Finanz-Bezirks-Direction in Stanislau verpachtet folgende Brettmühlen auf der Domäne Dolina auf die Dauer vom 1ten April 1869 bis Ende December 1871, und zwar:

a) Suchodoler obere mit 2 Segegängen und 2 Sägeblättern;

b) Suchodoler untere mit 2 Sägegängen und 2 Sägeblättern;

c) Ilemnaer mit 2 Sägegängen und 3 Sägeblättern;

d) Mizuner mit 4 Sägegängen und 7 Sägeblättern.

Die wesentlichsten Licitationsbedingnisse sind:

1. Der einjährige vierteljährig in Voraus zu bezahlende Pachtzins für die obgenannten Brettmühlen beträgt, und zwar: ad a) 180 fl. öst. Währ., ad b) 260 fl. öst. W., ad c) 300 fl. öst. W. ad d) 500 fl. österr. Währ.

2. Die zur Erzeugung der Brettklötze nothwendigen 12 bis 26" starken Tannen oder Fichtenstämme werden von dem Pächter in den currenten Schlägen ausgezeichnet, und der Pächter ist verpflichtet hieraus 3° oder 4° lange Brettklötze auf eigene Kosten zu erzeugen und jährlich zu den obgenannten Brettmühlen mindestens, und zwar: ad a) 3200, ad b) 4600, ad c) 5500 und ad d) 9000 Currentklafter käuflich abzunehmen.

3) Ist der Pächter verpflichtet die beim Pachtantritte vorgefundenen Brettklötze gegen Bezahlung der Tarifspreise zu übernehmen und beim Ausgange der Pachtung eine gleiche Anzahl Brettklötze gegen Rückvergütung der Tarifspreise zurückzulassen.

4) Die zum herrschaftlichen Bedarfe und für die k. k. Salinen erforderlichen Schnittmaterialien hat derselbe gegen Vergütung der mittelst eines eigenen Tarifs normirten Preise zu liefern.

5) Die Betriebswerke und Gebäude hat der Pächter auf eigene Kosten gegen unentgeldliche Beigabe blos des rohen Zeug- und Bauholzes am Stocke zu erhalten und vor Feuer zu assecuriren.

6) Behält sich die Staatsverwaltung die Wahl unter den Offerenten ohne Rücksicht auf den Meistbot vor.

7. Es werden blos schriftliche versiegelte Offerten bis 22. Februar 1869 zwei Uhr Nachmittags bei dem k. k. Finanz-Bezirks-Directions-Vorstande in Stanislau angenommen werden, dieselben müssen jedoch mit dem Vadium und rücksichtlich Caution: ad a) von 200 fl., ad b) 300 fl., ad c) 400 fl., ad d) von 600 fl. öst. W. im Baaren oder in Staatspapieren, letztere nach dem Curswerthe belegt sein, die Benennung der Brettmühle nebst dem bestimmten Preisanbot für die zu erkaufenden Brettklötze nach Percenten der diesfälligen Tarifspreise, sodann den Pachtzins nicht nur in Ziffern sondern auch in Buchstaben genau ausgedrückt enthalten, und ohne irgend einen Vorbehalt die Erklärung in sich fassen, daß der Offerent sich allen Licitations- und Vertragsbedingnissen unterziehe.

Die näheren Licitationsbedingnisse können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direction in Stanislau und bei den Localämtern in Dolina eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direction.

Stanislau, am 14. Jänner 1869.

(139) **Edict.** (1)

Nr. 16178. Von Seiten des Tarnower k. k. städt. deleg. Bezirksgerichtes wird bekannt gegeben, daß zur Hereinbringung der von Kellmann Sollender gegen Peter Pokuta mit hiergerichtlichem Urtheile vom 27. März 1867 Z. 1876 ersiegten Forderung pr. 55 fl. öst. W. s. N. G. die öffentliche Feilbietung der dem Executen Peter Pokuta resp. dessen liegenden Nachlaßmasse gehörigen, keinen Tabularkörper bildenden Grundwirthschaft sammt Wirthschaftsgebäuden sub Nr 52 in Swierczków, Tarnower Bezirkes hiergerichts unter folgenden Licitationsbedingungen vorgenommen werden wird:

1. Zur Vornahme derselben werden drei Termine, nämlich auf den 22. Februar 1869, 24. März 1869 26. April 1869 um 10 Uhr Vormittags bestimmt, bei deren zwei ersteren die obgezeichnete Grundwirthschaft sub Nr. 52 in Swierczków nur über oder wenigstens um den als Ausrufspreis dienenden Schätzungswerth pr. 421 fl. 50 kr. öst. W., beim dritten hingegen auch unter demselben an den Meistbietenden wird hintangegeben werden.

2. Jeder Kauflustige ist verpflichtet vor Beginn der Licitation 10% des Schätzungswertes, d. i. den Betrag von 42 fl. 15 kr. öst. W. im Baaren als Vadium zu Handen der Licitations-Commission zu erlegen.

3. Der Ersteher wird gehalten sein, binnen 30 Tagen nach der Rechtskraft des den Licitationsact genehmigenden Bescheides den Kaufschilling nach Abschlag des im Baaren erlegten Vadiums an das h. g. Depositenamt zu erlegen, worauf ihm der physische Besitz des gekauften Grundstückes übergeben und das Eigenthumsdecret ausgefertigt werden wird.

4. Die Uebertragungsgebühr, so wie alle vom Tage der Uebergabe des gekauften Grundstückes entfallenden Grund- und sonstigen Steuern und Abgaben hat Käufer aus Eigenem zu tragen.

5. Falls Käufer die dritte Bedingung nicht erfüllen sollte, alsdann wird das in Rede stehende Grundstück sub Nr. 52 in Swierczków [illegible] der Relicitation bei einem einzigen Termine [illegible] unter dem Schätzungswerthe auf Gefahr und Kosten des contractbrüchigen Käufers veräußert werden, und der contractbrüchige Käufer für jeden aus seiner Wortbrüchigkeit entstehenden Schaden für verantwortlich mit seinem sämmtlichen Vermögen erklärt.

Tarnow, am 31. December 1868.

(145) **Concurs.** (1)

Nr. 797. Im Bereiche der galizischen k. k. Post-Direction ist eine Postofficialsstelle letzter Classe mit dem Gehalte jährlicher 700 fl. und der Cautionspflicht im Betrage von 600 fl. zu besetzen.

Die Bewerber haben ihre gehörig documentirten Gesuche binnen vier Wochen bei der k. k. Post-Direction in Lemberg zu überreichen.

Von der k. k. galiz. Post-Direction.

Lemberg, am 17. Jänner 1869.

Konkurs.

L. 797. W obrębie c. k. galicyjskiej Dyrekcyi poczt jest posada oficyała pocztowego ostatniej klasy z płacą 700 zł. i obowiązkiem złożenia kaucyi w kwocie 600 zł. w. a. do obsadzenia.

Ubiegający się mają w potrzebne dokumenta zaopatrzone prośby wnieść w przeciągu 4ch tygodni do c. k. Dyrekcyi poczt we Lwowie.

Z c. k. galic. dyrekcyi pocztowej.

Lwów, dnia 17. stycznia 1869.

(140) **Kundmachung.** (1)

Nro. 3303. Vom k. k. Bezirksgerichte zu Wojniłów wird den unbekannten Erben nach Michael Durkało aus Wojniłów hiemit bekannt gemacht, daß Mortko Spigiel wider die liegende Massa nach Michael Durkało hiergerichts die Klage de praes. 31ten Juli 1868 Z. 3303 auf Zahlung des Betrages von 11 fl. 60 kr. öst. W. ausgetragen hat, daß zur summarischen Verhandlung dieser Rechtssache die Tagfahrt auf den 5. Februar 1869 um 9 Uhr Vormittags anberaumt, und zum Curator dieser liegenden Massa Assafat Durkało aus Wojniłów bestellt wurde.

Es werden demnach die unbekannten Erben nach Michael Durkało aufgefordert, bei dieser entweder selbst zu erscheinen, oder mit dem bestellten Curator sich in das Einvernehmen zu setzen, oder einen andern Sachwalter zu wählen, widrigens sie sich die nachtheiligen Folgen selbst beizumessen hätten.

Wojniłów, 21. November 1868.

(147) **Obwieszczenie.** (1)

Nr. 20366. Ces. król. sąd obwodowy Tarnowski niniejszym edyktem wiadomo czyni, iż p. Dr. Adam Morawski przeciw domowi handlowemu w Bernie Herzogenroth albo Hercogenrath et Greisinger, z egzystencyi niewiadomemu, albo jego masie leżacej, albo jego sukcesorom z nazwiska, miejsca pobytu i życia niewiadomym o orzeczenie, że pretensya dla tego domu handlowego na ceeie kupna realności Nr. 91 w Tarnowie na V. miejscu w kwocie 609 złr. 4 kr. m. k. czyli 639 złr. 52 kr. w. a. kolokowana jest przedawnioną i zgasła, że takowa z tabeli płatniczej wykreśloną, tudzież że kw[illegible] na za pokojenie tej wierzytelności z ceny kupna zatrz[illegible] na umorzenie poniżej kolokow[illegible] wierzytelności obróconą być ma, skargę wn[illegible] pomoc sądową prosił — w skutek czego [illegible] na 19go lutego 1869 o godzinie 9tej [illegible] wyznaczonym został.

Po[illegible]nie zapozwanego domu handlowego w Bernie Hercogenroth albo Herzogenrath et Greisinger jest niewiadomem, tudzież sukcesorowie tego domu z nazwiska, życia i pobytu są niewiadomi, przeznaczył tutejszy sąd dla zastępstwa na koszt i niebezpieczeństwo zapozwanego tutejszego p. adwokata Dr. Rosenberga z substytucyą p. adwokata Dr. Reinera na kuratora, z którym wniesiony spór według ustawy cyw. dla Galicyi przepisanej przeprowadzonym będzie.

Tym edyktem przypomina się zapozwanemu, ażeby w przeznaczonym czasie albo się sam osobiście stawił, albo potrzebne dokumenta przeznaczonemu zastępcy udzielił, lub też innego obrońcę obrał i tutejszemu sądowi oznajmił, ogólnie do bronienia prawem przepisanych środków użył, inaczej z jego opóźnienia wynikające skutki sam sobie przypisaćby musiał.

Z rady c. k. sądu obwodowego

Tarnów, dnia 31. grudnia 1868.

(137) **Edykt.** (3)

Nr. 37732. Ces. król. sąd krajowy we Lwowie niniejszem do publicznej wiadomości podaje, iż dnia 22. lutego 1869 r. o godzinie 10tej przed południem odbędzie się w sądzie tutejszym w drodze relicytacyi publiczna sprzedaż realności we Lwowie pod L. 47²⁄₄, położonej, pierwej do masy rozbiorowej Antoniego i Teresy małżonków Dziabdzińskich należącej, obecnie zaś Jakóba Stökla własnej.

Wadyum w kwocie 2000 złr. w gotówce, w książeczce ach kasy oszczędności, w asygnatach banku angielskiego lub zakładu kredytowego przed licytacyą złożone być powinno.

Cena szacunkowa realności sprzedać się mającej wynosi 9215 złr. w. a., cena wywołania zaś 4000 złr. w. a., poniżej której realność pod L. 47²⁄₄ sprzedaną nie będzie.

Zupełna osnowa warunków licytacyi, akt oszacowania i wyciąg tabularny w registraturze tusądowej przejrzane być mogą.

Z c. k. sądu krajowego.

Lwów dnia 19. września 1868.

Doniesienia prywatne.

Z c. k. galic. drukarni rządowej.